

Pengeinstitutankenævnet

175/2009 Indefrysning af opsagt garantikapital. Indsigelser om mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantikapital i september 2008 i Løkken Sparekasse for midler til finansiering af byggeomkostninger.

Sagsnummer: 175/2009
 Dato: 11. februar 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Hans Daugaard, Karin Duerlund, Carsten Holdum, Ole Jørgensen
 Klageemne: Afvisning, bevis § 7, stk. 1
Garantbeviser, opsigelse
Garantbeviser, rådgivning
 Ledetekst: Indefrysning af opsagt garantikapital. Indsigelser om mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantikapital i september 2008 i Løkken Sparekasse for midler til finansiering af byggeomkostninger.
 Indklagede: Løkken Sparebank (EBH Bank)
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -

Indledning.

Denne sag vedrører Løkken Sparekasses indefrysning af opsagt garantikapital samt klageres indsigelser om mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantikapital i september 2008 i Løkken Sparekasse for midler til finansiering af byggeomkostninger.

Sagens omstændigheder.

Klagerne i denne sag er ægtefællerne M og H.

Den 29. april 2005 tegnede M garantikapital for 50.000 kr. i Løkken Sparekasse. Beløbet blev indsat på en garantikapitalkonto (nr. -105) og hævet ved tre hævnings på henholdsvis 20.000 kr., 12.000 kr. og 18.000 kr. i perioden 13. juli 2005 – 15. maj 2007.

Ifølge et informationsbrev, der blev udsendt af Løkken Sparekasse i november 2006, blev grænsen for garantikapital forhøjet til 250.000 kr. pr. kunde, og med virkning fra den 1. januar 2007 blev der indført 3 måneders opsigelse ved hævning af garantikapital.

Af Løkken Sparekasses vedtægter gældende fra den 21. marts 2007 fremgår bl.a.:

"

§ 3.

"

Stk. 2 Ingen garanter er forpligtet til at lade sin garantikapital indløse helt eller delvis, og ingen har krav herpå. Sparekassen er kun berettiget til at indløse garantikapitalen, såfremt antallet af garantistemmer ikke derved bringes under 1.000, garantikapitalen ikke under 1 mio. kroner og egenkapitalen ikke under kravet i Lov om finansiel virksomhed § 124.

"

Den 4. september 2007 tegnede M og H garantikapital for hver 250.000 kr., der blev indsat på deres respektive garantikapitalkonti (nr. -105 og -114). På hver garantikapitalkonto blev der i begyndelsen af 2008 hævet 249.000 kr. Saldoen på hver garantikapitalkonto var herefter 1.000 kr.

Tilskrevne renter på garantikapitalkontiene blev overført til separate garantkonti i sparekassen.

Den 17. september 2008 blev der indsat 200.000 kr. på hver af klageres garantikapitalkonti. Beløbene blev straks opsagt til udbetaling den 17. december 2008.

Klagerne har oplyst, at de i 2007/2008 opførte et nyt enfamilieshus. Byggeriet blev finansieret med en byggekredit i Løkken Sparekasse. I juni 2008 blev byggekrediten omlagt til et realkreditlån. De i alt 400.000 kr., som den 17. september 2008 blev indsat på garantikapitalkontiene, var sidste rate af entreprisesummen, som skulle betales, når nogle konstaterede mangler ved byggeriet var udbedret, forventeligt i slutningen af december 2008.

Efter det oplyste var rentesatsen på garantikapitalkonti på daværende tidspunkt 5,75 %. Rentesatsen på garantkonti med indeståender på 250.000 kr. – 500.000 kr. var 3,75 %.

Den 3. november 2008 lukkede sparekassen for udbetaling af garantikapital. På den baggrund afslog sparekassen at udbetale garantikapitalen til klagerne ved opsigelsesperiodens udløb den 17. december 2008.

Efter det oplyste optog klagerne hver et såkaldt garantikapitallån på 198.000 kr. i sparekassen til opfyldelse af deres forpligtelser i forbindelse med byggeriet.

Den 11. februar 2009 meddelte Løkken Sparekasse Finanstilsynet, at sparekassen ikke opfyldte solvenskravet i lov om finansiel virksomhed § 124.

Den 17. marts 2009 indgav klagerne en klage over Løkken Sparekasse til Ankenævnet

Den 25. marts 2009 blev sparekassens aktiver og passiver overdraget til Løkken Sparebank, nu EBH Bank, som er et datterselskab af Finansiell Stabilitet A/S, og som har til formål at afvikle sparekassens aktiviteter. Garantikapitalen, som på overdragelsestidspunktet udgjorde 170 mio. kr., forblev i Løkken Sparekasse.

Den 26. marts 2009 blev Løkken Sparekasses tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed inddraget af Finanstilsynet. Sparekassen blev efterfølgende omdannet til en forening, LS Løkken.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har under sagen fremlagt diverse bilag, herunder blandt andet brochurer og andet informationsmateriale om garantikapital i Løkken Sparekasse samt materiale vedrørende valg til sparekassens repræsentantskab.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har endvidere oplyst, at garantbeviserne i sparekassen efter en vedtægtsændring i 2000 blev afløst af kvitteringer, som blev udstedt hver gang en kunde tegnede garantikapital, herunder i forbindelse med forhøjelse af garantikapitalen. Teksten var bl.a. følgende:

"...

Ovennævnte er indtrådt som garant i Løkken Sparekasse i henhold til Løkken Sparekasses til enhver tid gældende vedtægter.

Garantikapitalen hæfter for sparekassens forpligtelser.

Beløbet forrentes i henhold til vedtægterne. Tilskrevne renter overføres til afregningskontoen pr. 31. december.

...

Indbetalt garantikapital kan ikke kræves indløst, men udbetales alene efter anmodning, såfremt Løkken Sparekasse samtykker. Ingen garant er forpligtet til at lade sin garantikapital indløse.

"...

Finanstilsynet har den 25. marts 2009 afgivet rapport om undersøgelse af Løkken Sparekasse. Undersøgelsen omfatter sparekassens rådgivning i forbindelse med salg af garantbeviser, markedsføring af garantbeviser og medarbejdernes indflydelse på kunders placering af indskud på garantikapitalkonti. Af rapporten, som er offentliggjort fremgår bl.a., at markedsføringsmaterialet har ensidigt fokus på den høje forrentning, men ikke informerer om konsekvensen af, at garantindskud ikke er dækket af indskydergarantiordningen eller statsgarantiordningen, at der ikke var udarbejdet interne forretningsgange eller instrukser til brug for generel rådgivning og salg af garantbeviser til kunder, at der ikke var udarbejdet forretningsgange til at sikre overholdelsen af god skik, at der i rådgivningen ikke var særligt fokus på risikoen for at tabe garantikapitalen, da denne risiko blev betragtet som hypotetisk, at der ikke blev rådgivet særligt omkring betingelserne for at opsiges garantikapitalen, at der ikke systematisk blev foretaget vurderinger af, om det ville være hensigtsmæssigt for kunden at indskyde garantikapital, samt at Løkken Sparekasse ikke har overholdt § 6 i god skik bekendtgørelsen, idet sparekassen har undladt at indgå skriftlige aftaler om forhøjelse af garantikapital, hvori kundens væsentlige rettigheder og pligter er angivet, og hvor forudsætningerne for den ydede rådgivning er nedfældet.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har på baggrund af en generel forespørgsel fra Ankenævnet anført, at Løkken Sparebank (EBH Bank) ikke har været involveret i drøftelserne med Finanstilsynet i forbindelse med Finanstilsynets rapport af 25. marts 2009 og således ikke til fulde er bekendt med Finanstilsynets grundlag for de i rapporten anførte bemærkninger og konklusioner.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har videre anført, at Ankenævnet bør træffe sin afgørelse på baggrund af den umiddelbare bevisførelse, der finder sted i kraft af parternes indlæg og dokumentation vedrørende de faktiske omstændigheder i den konkrete sag. Rapporten kan ikke betragtes som dokumentation for Løkken Sparekasses rådgivning og håndtering af kunders tegning af garantikapital i de konkrete sager.

Parternes påstande.

Klagerne har nedlagt påstand om, at Løkken Sparebank (EBH Bank) og/eller LS Løkken skal betale 400.000 kr.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har nedlagt påstand om principalt afvisning, subsidært frifindelse.

Parternes argumenter.

Klagerne har anført, at indsættelsen af de i alt 400.000 kr. på garantikapitalkontiene skete efter råd fra sparekassen, der vidste, at beløbet skulle anvendes til betaling af sidste rate af enterprisesummen i slutningen af december 2008. Sparekassen rådgav dem derfor også til straks at opsiges beløbet til udbetaling med 3 måneders varsel til den 17. december 2008.

Ved opsigelsen blev der indgået en juridisk bindende aftale om udbetaling pr. den 17. december 2008. Sparekassen kunne ikke efterfølgende annullere aftalen. Suspensionen betød ikke at aftalen blev ophævet men alene, at opfyldelsen af aftalen blev udskudt.

En konkret aftale mellem sparekassen og en garant må have forrang for vedtægtsbestemmelsen § 3, stk. 2.

Den opsagte garantikapital udgik således af sparekassens garantikapitalgrundlag pr. den 17. december 2008 og blev almindeligt indlån. I modsat fald må det pålægges Løkken Sparekasse (LS Løkken) at udbetale garantikapitalbeløbet på 400.000 kr.

Klagen til Ankenævnet blev indgivet på et tidspunkt, hvor Løkken Sparekasse endnu havde tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed og således var omfattet af nævnets kompetence.

Sparekassens rådgivning i forbindelse med indsættelsen af de i alt 400.000 kr. var mangelfuld og erstatningspådragende. Sparekassen forsømte at rådgive dem om risikoen ved placeringen og om alternative placeringsmuligheder.

Merrenten på garantikapitalkontiene var i forhold til en eventuel alternativ placering på garantkonti beskeden og stod ikke mål med risikoen.

Hvis de var blevet gjort opmærksom på, at sparekassen efter sin egen opfattelse kunne vælge at undlade at opfylde aftalen om udbetaling, ville de ikke have foretaget indskuddene. Navnlig under hensyn til at der var tale om lånte midler, der skulle betales til tredjemand, måtte det være åbenbart for sparekassen, at midlerne skulle være garanteret til rådighed.

De modtog ingen kvitteringer, hvor tegningen af garantikapital blev bekræftet. Sparekassen har ikke dokumenteret, at kvitteringer blev udstedt. De fik heller ikke sparekassens vedtægter eller andet lignende materiale.

Hvis de havde modtaget fyldestgørende rådgivning, ville de ikke have foretaget indsættelserne på garantikapitalkontoen. Erstatningsbetingelsen om årsagsforbindelse er således opfyldt. Deres tab er desuden en påregnelig (adækvat) følge af sparekassens mangelfulde oplysninger. Der foreligger ikke egen skyld.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har til støtte for afvisningspåstanden anført, at sagens oplysning i relation til den rådgivning klagerne har fået i forbindelse med tegning af garantikapitalen, forudsætter en bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer, som ikke kan finde sted for Ankenævnet.

Til støtte for frifindelsespåstanden har Løkken Sparebank (EBH Bank) bl.a. anført, at klagerne krav om indløsning (tilbagebetaling) af garantikapital ikke kan gøres gældende mod Løkken Sparebank (EBH Bank), idet garantikapitalen ikke er omfattet af overdragelsen af Løkken Sparekasses aktiviteter til Løkken Sparebank (EBH Bank). Dette gælder uanset, om det lægges til grund, at sparekassen var forpligtet til at indløse den opsagte garantikapital, idet tilbagebetalingskravet ikke herved får status som et simpelt krav omfattet af overdragelsen.

Formålet med garantikapital er netop, at kapitalen i en insolvenssituation medgår til dækning af sparekassens almindelige forpligtelser (simple krav). Garanterne er således efterstillet sparekassens simple kreditorer. Hvis et tilbagebetalingskrav på gyldigt tegnet garantikapital i en insolvenssituation gives status af simpelt krav, forrykkes kreditorernes stilling i strid med konkursordenen i konkurslovens kapitel 10 til skade for de simple kreditorer.

Lov om finansiell stabilitet dækker alene simple kreditorers krav mod pengeinstitutter. Ved simple kreditorer forstås ifølge lovens § 1, stk. 2, indskydere (af lånekapital) og kreditorer, hvis fordringer ikke er omfattet af §§ 132 og 136 i lov om finansiell stabilitet. Hvis klagerne måtte få medhold, er tilbagebetalingskravet ikke omfattet og dækket af lov om finansiell stabilitet, idet klagerne (garanterne) ikke er simple kreditor efter loven.

Subsidiært gøres det gældende, at klagerne som garanter ikke havde et retskrav på indløsning af sit garantindskud, jf. vedtægternes § 3 stk. 2. Sparekassen var berettiget men ikke forpligtet til at indløse garantikapital, hvis betingelserne i øvrigt var opfyldt.

Sparekassen var til enhver tid berettiget til at suspendere indløsning af garantikapital, hvis man fandt det nødvendigt. Suspensionen skete i forhold til samtlige garanter.

Sparekassens frie ret til at administrere indløsning af garantikapital, herunder at suspendere indløsning skal ses i lyset af garantikapitalens særlige karakter og formål, herunder at sikre sparekassens opfyldelse af solvenskravet i lov om finansiell virksomhed § 124 og derved skabe sikkerhed og grundlag for opfyldelse af sparekassens almindelige indlån og øvrige simple kreditorer.

Sparekassens information i november 2006 om forlængelse af varslene til tre måneder indeholder ikke et løfte om ubetinget ret til indløsning af garantindskud men alene information om sparekassens praksis vedrørende indløsning, hvilken praksis sparekassen til enhver tid var berettiget til at ændre.

Pengeinstitutankenævnet har i en sammenlignelig sag afgjort, at sparekassen var berettiget til at suspendere udbetaling af garantikapital den 3. november 2008, og at garantikapital, der var opsagt med 3 måneders varsel til en dato efter suspensionen af udbetaling af garantikapital, ikke kan kræves indløst.

Garantikapitalen blev tegnet efter udtrykkelig aftale. Klagerne blev orienteret om garantikapitalens

særlige karakter af ansvarlig kapital. Løkken Sparekasse har ikke som følge af mangelfuld rådgivning pådraget sig et erstatningsansvar over for klagerne.

Det må formodes, at der i overensstemmelse med sparekassens praksis blev udstedt kvitteringer til klagerne, hvor tegningerne af garantikapital blev bekræftet.

Sparekassens information om vilkårene for og karakteren af tegning af garantikapital har til enhver tid været retvisende og fyldestgørende. Klagerne undlod at reklamere og er allerede af den grund afskåret fra at gøre deres indsigelser gældende.

Vilkårene for indskud af garantikapital fremgik af sparekassens informationsmateriale, herunder at garantikapitalen hæfter for sparekassens forpligtelser og ikke er dækket af Indskydergarantifonden.

Garanterne blev hvert år indkaldt til garantmøde i sparekassen. Indkaldelse skete ved personlig skriftlig invitation. Garanterne fik endvidere hvert kvartal tilsendt sparekassens nyhedsmagasin GarantNyt. Af årsopgørelserne fremgik garantindskuddene som "Garantikapital", hvilket er en traditionelt anvendt betegnelse for ansvarlig kapital i en sparekasse.

Rentesatsen på garantikapitalkonti var væsentlig højere end rentesatsen på sparekassens øvrige indlånskonti. Tilskrevne renter blev overført til separate garantkonti, hvilket også var et tegn på garantikapitalkontoens særlige karakter.

I efteråret 2008 blev der afholdt valg til repræsentantskabet i sparekassen. Der blev i den forbindelse sendt blandt andet en individuelt udformet stemmeseddel til hver enkelt garant, idet antallet af stemmer afhang af størrelsen på garantens indskud.

Hvis det lægges til grund, at sparekassens rådgivning var mangelfuld, gøres det gældende, at klagerne ikke har løftet bevisbyrden for, at de ikke ville have tegnet garantikapital.

Et eventuelt erstatningskrav må nedsættes helt eller delvist på grund af klagernes egen skyld.

Der foreligger hverken kausalitet eller adækvans imellem det lidte tab og en eventuel ansvarspådragende adfærd.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

For så vidt angår spørgsmålet om opsigelse af garantikapital følger det af vedtægterne for Løkken Sparekasse § 3, stk. 2, bl.a., at ingen garant har krav på at få sin garantikapital indløst.

Ankenævnet finder, at det var foreneligt med sparekassens vedtægter, at sparekassen i november 2006 traf beslutning om indførelse af en opsigelsesfrist på 3 måneder ved hævnning af garantikapital og den 3. november 2008 besluttede at suspendere udbetaling af garantikapital indtil videre.

Det bemærkes i den forbindelse, at Løkken Sparekasses meddelelse til garanter af november 2006 ikke kan anses som et tilsagn om udbetaling af garantikapital efter en opsigelsesfrist på 3 måneder, uanset om vedtægternes bestemmelser, herunder § 3, stk. 2, var opfyldt.

Garantikapital indgår i en sparekasses kernekapital. Klagernes krav om indløsning (tilbagebetaling) af garantikapital er således krav, som ikke er omfattet af den statslige garantiordning, jf. § 1 i lov om finansiel stabilitet. Kravet kan ikke gøres gældende mod Løkken Sparebank (EBH Bank), idet garantikapitalen ikke er omfattet af overdragelsen af Løkken Sparekasses aktiviteter til Løkken Sparebank (EBH Bank). Dette gælder, uanset om sparekassen har accepteret klagernes opsigelse af garantikapital.

Spørgsmålet er herefter, om kravene kan rettes mod Løkken Sparebank (EBH Bank), fordi Løkken Sparekasse har handlet ansvarspådragende herunder som følge af manglende udbetaling af de opsagte beløb.

Som nævnt må beslutningen om at indføre en 3 måneders opsigelsesfrist og om at suspendere udbetaling af garantikapital anses for at være i overensstemmelse med § 3, stk. 2, i sparekassens vedtægter.

Det forhold, at garantikapital, der er blevet opsagt med 3 måneders varsel til en dato efter den 2. november 2008, ikke er blevet udbetalt, kan derfor ikke medføre, at sparekassen har pådraget sig erstatningsansvar over for klagerne.

Efter det anførte kan der ikke gives klagerne medhold i, at de på baggrund af opsigelsen af garantikapitalen den 17. september 2008 til udbetaling den 17. december 2008 har krav på udbetaling af det opsagte beløb.

Det bemærkes, at Ankenævnet ikke kan behandle en klage over foreningen LS Løkken.

Tre medlemmer – Vibeke Rønne, Karin Duerlund og Ole Jørgensen – udtaler herefter:

For så vidt angår spørgsmålet om mangelfuld rådgivning, finder vi ikke, at det uden bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer kan afgøres, om sparekassen har givet klagerne tilstrækkelig rådgivning om risikoen for at miste garantikapitalen. Da denne bevisførelse ikke kan finde sted ved Ankenævnet, men i givet fald må ske ved domstolene, stemmer vi for, at denne del af sagen afvises i medfør af Ankenævnets vedtægter § 7, stk. 1.

To medlemmer – Hans Daugaard og Carsten Holdum – udtaler:

Beløbene på 2 x 200.000 kr., som den 17. september 2008 blev indsat på klagernes

garantikapitalkonti i Løkken Sparekasse, var lånte midler til finansiering af klagernes byggeri, hvilket sparekassen var bekendt med. Dette var endvidere årsagen til, at beløbene straks blev opsagt til udbetaling den 17. december 2008.

Vi finder, at sparekassen begik en ansvarspådragende fejl ved at anbefale klagerne at placere midlerne på garantikapitalkonti, hvorved klagerne ikke opnåede den fornødne sikkerhed for at kunne opfylde deres forpligtelser i forbindelse med byggeriet.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Klagen tages ikke til følge for så vidt angår spørgsmålet, om klagerne på baggrund af opsigelsen af garantikapitalen den 17. september 2008 til udbetaling den 17. december 2008 har krav på udbetaling af det opsagte beløb.

Ankenævnet kan ikke behandle spørgsmålet, om hvorvidt Løkken Sparekasse som følge af mangelfuld rådgivning har pådraget sig et erstatningsansvar for klagernes tab af garantikapital.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

1062/2009 Spørgsmål om opsigelse af renteaftale var berettiget.

Sagsnummer: 1062/2009
 Dato: 11. februar 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Hans Daugaard, Karin Duerlund, Carsten Holdum, Ole Jørgensen
 Klageemne: **Kassekredit, opsigelse**
Udlån, rente
Rente, udlån
 Ledetekst: Spørgsmål om opsigelse af renteaftale var berettiget.
 Indklagede: Jyske Bank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -

Indledning

Sagen vedrører, om Jyske Bank er forpligtet til at regulere rentesatsen på klagerens kassekredit i henhold til en renteaftale.

Sagens omstændigheder

I 1994 blev klageren og hans familie kunder i Jyske Bank, Ribe afdeling, hvor deres engagementer siden har bestået af ind- og udlån.

Ved kreditaftale af 26. april 2002 ydede banken klageren en kassekredit med en kreditramme på 50.000 kr. Af bankens lånebetingelser, der var en del af aftalen, fremgår:

"

Opsigelse af lån og kreditter til privat anvendelse

Banken kan opsigte variabelt forrentede lån og kreditter til indfrielse med 3 måneders varsel. Opsigelsen skal være begrundet.

...

I øvrigt gælder bankens almindelige forretningsbetingelser "Sådan handler Jyske Bank", som jeg erklærer at have modtaget.

..."

Af de almindelige forretningsbetingelser fremgår:

"

Indledning

Generelle forretningsbetingelser gælder for alle forretninger mellem dig og banken ...

Banken kan ændre i forretningsbetingelserne med øjeblikkelig virkning, hvis ændringen er til fordel for dig. Ellers vil ændringen ske med tre måneders varsel.

.

Opsigelse

.. Udlån omfattet af Lov om Kreditaftaler kan dog kun opsiges af banken med et varsel på tre måneder, medmindre der foreligger misligholdelse eller anden forfaldsgrund. Ved opsigelse fra bankens side har du krav på en begrundelse.

..."

Ved brev af 4. april 2005 forlængede banken kassekreditten til den 1. april 2007.

I juni 2006 forhandlede en økonomisk rådgiver, R, på vegne af klageren og hans familie med banken om en ny aftale om rentevilkår og -regulering som banken tiltrådte den 28. juni.

Af renteaftalen, der er udfærdiget på R's brevpapir og som trådte i kraft 1. oktober 2006, fremgår:

"I forlængelse af vort møde her på kontoret den 19. juni 2006, skal jeg herved bekræfte vor aftale om rentevilkår m.v. for engagementer tilhørende:

...

Den nye renteaftale.

Der er den 19.6.2006 indgået aftale om følgende rentevilkår for ovennævnte engagementer:

Rente af ethvert indestående > 0,- kr. 3,00% p.a.

svarende til Nationalbankens
rente på indskudsbeviser med et fradrag
på 0,0 procentpoint

Rente af kreditter/lån > 0,- kr. 3,50% p.a.
svarende til Nationalbankens
rente på indskudsbeviser med et tillæg
på 0,5 procentpoint

Ikrafttrædelse.

Det er aftalt, at ovennævnte nye rentevilkår træder i kraft den 1. oktober 2006. I perioden frem til 1.10.2006 bevares de nugældende rentevilkår i enhver henseende uændret på samtlige ovennævnte engagementer.

Renteregulering.

Alle rentesatser er variable rentesatser, der alene reguleres af pengeinstituttet ved generelle renteændringer i danske pengeinstitutter, og således, at regulering foretages med standardrenteændringen, hvorved den rentefavør som kunden er indrømmet ved afgivelse af tilbudet, bevares intakt ved fremtidige renteændringer.

Det er ligeledes aftalt, at fremtidige rentereguleringer sker på en sådan måde, at pengeinstituttets tillæg/fradrag i forhold til Nationalbankens indskudsbevisrente, over tiden ikke ændres til ugunst for kunden.

De anførte rentesatser er incl. renteændringer til og med 19.6.2006, hvor nærværende aftale er indgået.

Aftalens baggrund.

Nærværende nye renteaftale er alene indgået på initiativ fra Jyske Bank, idet Jyske Bank ensidigt har ønsket den bestående renteaftale ændret.

Jyske Bank har begrundet ønsket om ændring af den bestående renteaftale med, at den bestående renteaftale efter Jyske Banks opfattelse er tabsgivende for Jyske Bank.

Nærværende renteaftale er således udtryk [for] en forringelse af rentevilkårene for ovennævnte kunder, og en tilsvarende forbedring af Jyske Banks indtjening på engagementerne.

Ovennævnte kunder har ud fra en samlet vurdering accepteret den her aftalte ændring af renteaftalen, uanset at man ikke har haft en forpligtelse hertil.

Den her beskrevne baggrund for ændring af den bestående renteaftale skal på ethvert fremtidigt tidspunkt indgå som en integreret del af den nye renteaftale.

[Sign. R og Jyske Bank 28/6 06]"

Ved brev af 2. april 2007 forlængede banken kassekreditte frem til 1. april 2009.

Den 16. april 2008 sendte banken et brev til R om baggrunden for regulering af bankens rentesatser generelt. Af bankens brev fremgår:

"

... vil vi afvise, at De generelt er blevet stillet i udsigt, at regulering af rentesatser udelukkende vil ske på basis af Nationalbankens diskontosats eller indskudsbevisrente.

I henhold til de konkrete låneaftaler og vores almindelige forretningsbetingelser "Sådan handler Jyske Bank" kan banken ændre variable rentesatser uden varsel, såfremt ændringer i rentesatser skyldes generelle forhold, som banken er uden indflydelse på. Jyske Bank har i lighed med landets øvrige pengeinstitutter oplevet stigende priser på det internationale lånemarked, hvorfor vi i lighed med [bank] og [bank] har måttet foretage rente- og marginalforhøjelser.

Vi vil endvidere imødegå Deres påstand om, at det generelt er aftalt, at indskudsbevisrenten skal være gældende som basisrente i de aftaler om engagementsetablering, som De har sendt til banken. Vi har noteret os, at det generelt er aftalt, at fremtidige rentereguleringer sker i forhold til ledende markedsrelaterede rentesatser, eksempelvis Nationalbankens indskudsbevisrente.

Det forholder sig imidlertid således, at der er blevet etableret enkelte engagementer, hvor det specifikt er blevet aftalt, at renteregulering foretages med baggrund af diskontosatsen/indskudsbevisrenten, og disse aftaler vil banken naturligvis honorere.

"

Den 10. december 2008 opsigte banken renteaftalen af 28. juni 2006 med 3 måneders varsel til 1. april 2009. Baggrunden for opsigelsen var, at de gældende rentesatser ikke stod i forhold til bankens kapitalomkostninger. Rentesatserne pr. 1. april 2009 blev nedsat fra 4,25% p.a. til 3,75% p.a. for indlån og forhøjet fra 4,75% p.a. til 9,00% p.a. for udlån.

Den 25. januar 2009 underskrev klageren en ny kreditaftale med banken vedrørende kassekredit, der samtidig blev forhøjet til 100 000 kr. Løbetiden var 3 måneder, og kreditten skulle indfries den 1. april 2009, medmindre der blev indgået ny aftale om afvikling. Endvidere fremgår af kreditaftalen:

"

Individuelle betingelser

Renten i denne aftale er en favørrente, der er aftalt under hensyn til det samlede forretningsmellemværende mellem låntager og banken. Udover de vilkår, der gælder for generelle renteændringer som beskrevet i bankens forretningsbetingelser "Sådan handler Jyske Bank", kan renten for denne individuelle aftale ændres af banken med en måneds varsel. Hvis forretningsmellemværendet ændres, kan renten for denne aftale forhøjes. Den nye rentesats vil ligge inden for det til enhver tid gældende rentespænd iht. bankens prisliste.

"

I øvrigt gælder bankens almindelige forretningsbetingelser "Sådan handler Jyske Bank", som jeg erklærer at have modtaget.

"

Ved brev af 11. marts 2009 rejste R indsigelse over for bankens opsigelse af renteaftalen.

Ved brev af 18. marts 2009 ændrede banken opsigelsen, hvoraf bl.a. fremgår:

"

Jyske Bank ændrer opsigelsen til at være gældende i takt med at de omhandlende kreditter har udløbsdato. Kreditterne kan kun forlænges ved udløbsdato under de rentevilkår, som vi har beskrevet i vores brev af 10.12.2008.

"

Klageren

-99-9, låneret kr. 100.000 med udløbsdato 01.04.2009

"

Ved brev af 25. marts 2009 bekræftede klageren over for banken, at han havde modtaget en ny kreditaftale med en kreditramme på 100.000 kr. Klageren anmodede samtidig banken om ny kreditaftale med rentevilkår i henhold til renteaftalen af 28. juni 2006.

Den 31. marts 2009 underskrev klageren kreditaftalen under protest over de fastsatte rentevilkår og tog forbehold om erstatningskrav.

Parternes påstande

Klageren har den 5. oktober 2009 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Jyske Bank skal vedstå renteaftalen af 28. juni 2006, og at Jyske Bank refunderer ham for meget betalt rente i perioden 1. april 2009 til dato.

Jyske Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter

Klageren har anført, at der blev indgået en skriftlig aftale med banken om, at rentesatser skulle reguleres på basis af Nationalbankens indskudsbevisrente med et fast tillæg.

Aftalen var gældende i flere år, også i forbindelse med løbetidsforlængelser af kassekreditter. Bankens havde ikke tidligere antydnet eller stillet spørgsmål ved, om renteaftalen fortsat skulle være gældende.

Aftalen indeholder ingen vilkår om opsigelse, og banken var derfor uberettiget til ensidigt at opsiges aftalen af 28. juni 2006.

Bankens begrundelse for opsigelsen om, at rentesatserne ikke stod i forhold til bankens kapitalomkostninger, berettigede ikke banken til at opsiges renteaftalen.

Banken vedstod i et brev af 16. april 2008 til R at ville overholde netop hans og familiens renteaftale.

Banken bekræftede gennem egen adfærd, at bankens opfattelse af renteaftalen også var, at aftalen skulle være fortløbende gældende for klagerens engagementer.

Han ville aldrig have accepteret renteaftalen af 28. juni 2006, hvis det af aftalen var fremgået, at banken kunne opsiges denne. I så fald ville aftalen have været uden værdi for ham.

Jyske Bank har anført,

at man ikke forpligtede sig til at forlænge klagerens kreditaftale så længe som han ønskede dette,

at kreditaftalen var tidsbegrænset, hvilket udtrykkeligt fremgår af aftalens afsnit om "Afvikling",

at kreditaftalen af 25. januar 2009 erstattede tidligere indgåede kreditaftaler, herunder aftalen af 28. juni 2006, hvorfor en diskussion af, om rentevilkårene i aftalen af 28. juni 2006 var uopsigelige, alene af den grund var irrelevant,

at den indgåede aftale af 28. juni 2006 mellem R på vegne klageren og banken alene var et tillæg til

den da bestående kreditaftale, hvorfor den ikke indeholdt vilkår om afvikling og derfor heller ikke kunne tages til indtægt for, at kreditaftalen mellem banken og klageren skulle være uopsigelig,

at brev af 16. april 2008 var et brev til R i forbindelse med, at banken og R drøftede specifikke kundeforhold, der ikke vedrørte klageren og

at banken i øvrigt ikke udviste en adfærd, der medførte, at den indgåede kreditaftale var uopsigelig.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion

Ifølge renteaftalen gælder den for bestående engagementer med bl.a. klageren. Renteaftalen indeholder en bestemmelse om aftalens ikrafttræden. Derimod fremgår det ikke af aftalen, hvorledes der skal forholdes i forbindelse med forlængelse af bestående engagementer. Ankenævnet finder, at det måtte kræve udtrykkelig bestemmelse i aftalen, såfremt Jyske Bank måtte være forpligtet af aftalen i forbindelse med forlængelser af engagementer. I mangel af særskilt bestemmelse herom finder Ankenævnet derfor, at renteaftalen kun gælder i bestående engagementers løbetid. Det forhold, at banken i 2007, har forlænget klagerens kassekredit på uændrede rentevilkår til 1. april 2009 kan ikke føre til et andet resultat. Jyske Bank var derfor ikke bundet af renteaftalen, da kassekreditten i 2009 blev forlænget med virkning fra 1. april 2009.

Som følge heraf træffes følgende

afgørelse:

Klagen tages ikke til følge.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

1273/2009 Krav om erstatning begrundet i mangelfuld rådgivning om anmeldelse af forsikringsbegivenhed. Indsigelse mod størrelse af misligholdelsesrentesats.

Sagsnummer: 1273/2009
 Dato: 11. februar 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Hans Daugaard, Karin Duerlund, Carsten Holdum, Ole Jørgensen
 Klageemne: **Forsikring, rådgivning**
Inkasso, rentens størrelse
 Ledetekst: Krav om erstatning begrundet i mangelfuld rådgivning om anmeldelse af forsikringsbegivenhed. Indsigelse mod størrelse af misligholdelsesrentesats.
 Indklagede: Jyske Bank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -

Indledning.

Denne sag vedrører klagerens krav om erstatning begrundet i mangelfuld rådgivning om anmeldelse af en forsikringsbegivenhed samt klagerens indsigelse mod størrelsen af bankens misligholdelsesrentesats.

Sagens omstændigheder.

Klageren, der er født i 1955, blev i 1995 kunde i Jyske Bank. I den forbindelse tegnede klageren via banken en gruppelivs- og gruppeulykkesforsikring med en forsikringssum på 626.000 kr.

Den 25. juni 1996 underskrev klageren et nyt dokument vedrørende forsikringen. Forsikringssummen på nu 640.000 kr. skulle pristalsreguleres hvert år den 1. januar. I øvrigt fremgår bl.a.:

"

Forsikringssummen udbetales:

"

- Hvis forsikrede før det 60. år som følge af et ulykkestilfælde får et varigt mén på 50 % eller derover. Udgør méngraden mellem 25 og 50 %, udbetales en forholdsmæssig del af forsikringssummen.

"

For denne forsikring gælder vedlagte forsikringsbetingelser:

"Forsikringsbetingelser for Tryghedsgaranti Livs-/ulykkesum – 1. juni 1996".

En del af forsikringssummen – svarende til den til enhver tid værende gæld – er pantsat til Jyske Bank.

"

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"

Forsikringen dækker ikke følger af ulykkestilfælde, der konstateres eller anmeldes til PFA Skade senere end fem år efter ulykkestilfældets indtræden.

"

§ 16 Skadesanmeldelse

"

Ulykkestilfælde skal forsikrede eller Jyske Bank hurtigst muligt anmelde til PFA Skade, som vil oplyse, hvordan forsikrede skal forholde sig.

"

Klagerens engagement med banken bestod bl.a. af en kassekredit, som ved kreditaftale af 13. juli 1997 blev forhøjet med 100.000 kr. til 150.000 kr. Renten var 11,50 % p.a. Rentesatsen for ubevilget overtræk var 19,25 % p.a. Af lånebetingelserne fremgår bl.a.:

"

2. Udover lånebeløbet/det trukne beløb samt kreditomkostninger betales:

"

- c) En af banken fastsat overtræks-/morarente for restancer.

"

6. Der henvises i øvrigt til bankens forretningsbetingelser – "sådan handler Jyske Bank".

Den 15. december 1997 underskrev klageren et gælds-brev til banken vedrørende et billån på 38.000 kr. til en fast rente på 7,75 %. Af gælds-brevet fremgår i øvrigt bl.a.:

Eventuelle overtræksrenter, der er variable, kan kræves uden varsel. Overtræksrente og gebyrer fastsættes af banken, og ændringer heri kan foretages uden varsel.

Af bankens generelle forretningsbetingelser, der var gældende i 1997 fremgår bl.a.:

Overtræksrente og rykkergebyr mv.

Hvis en konto overtrækkes, kommer i restance eller udnyttes i strid med aftalen, kan banken kræve overtræksrente eller morarente, gebyr for at udsende rykkerbreve samt udgifter ved juridisk bistand til inkassation mv.
[.] Overtræksrente mv. oplyses på forespørgsel.

I november 1997 kom klageren til skade ved en trafikulykke.

Den 18. maj 2000 overgik klagerens engagement til inkasso. Den samlede gæld på kreditten og billånet blev inklusiv renter til den 31. marts 2000 opgjort til i alt 395.640,79 kr.

Den 17. august 2000 sendte banken følgende brev til klageren:

I forbindelse med, at dit ovennævnte engagement med Jyske Bank er overført til Inkassoafdelingen, går jeg ud fra, at du ønsker din tryghedsgaranti Livs-/ulykkesforsikring under PFA Pension på kr. 696.000, indtil videre skal fortsætte.

Såfremt jeg ikke har hørt fra dig inden 14 dage fra dato, vil din tryghedsgaranti – Livs-/ulykkesforsikring – automatisk fortsætte.

Ved brev af 13. maj 2003 til klagerens advokat meddelte Arbejdsskadestyrelsen, at man vurderede méngraden til 35 %, erhvervsevnetabet til 50 % og stationærtidspunktet til den 2. maj 1998. Banken har oplyst, at den først har modtaget kopi af dette ved brev af den 22. september 2008 til Jyske Bank.

Den 20. juni 2003 blev der fra skadevolderens forsikringsselskab betalt 972.629 kr. til klageren. Beløbet svarede til en erhvervsevnetabserstatning på 600.000 kr., en mén'erstatning på 106.400 kr. (35 % af 304.000 kr.), hvoraf klageren à conto havde fået udbetalt i alt 70.000 kr. Renter samt dækning for advokatombkostninger udgjorde henholdsvis 317.479 kr. og 18.750 kr.

Den 8. november 2006 indledte skifteretten i Ebeltoft gældssanering for klageren. Klagerens gæld til banken blev i den forbindelse opgjort til 1.067.264,64 kr., hvoraf 667.327,35 kr. var renter.

Den 15. august 2007 afsagde skifteretten kendelse om gældssanering for klageren. Kendelsen blev af banken kæret til Landsretten, som ved kendelse af 5. oktober 2007 ophævede gældssaneringskendelsen og hjemviste sagen til fornyet behandling.

Ved kendelse afsagt af skifteretten den 25. marts 2008 blev klageren nægtet gældssanering.

Ved brev af 22. september 2008 henvendte klageren sig til banken. Klageren anførte bl.a., at han under gældssaneringsforløbet var blevet opmærksom på forsikringen, som han havde tegnet via banken. Det var klagerens opfattelse, at bankens krav som følge af mangelfuld rådgivning om forsikringen var bortfaldet.

Ved brev af 8. oktober 2008 afviste banken et eventuelt erstatningsansvar overfor klageren i forbindelse med forsikringen.

Ved brev af 3. december 2009 opgjorde banken klagerens samlede gæld til 2.254.738,88 kr., svarende til den opgjorte gæld i forbindelse med gældssaneringssagen (1.067.264,64 kr.) med tillæg af renter i intervallet 23,75 % p.a. - 26,75 % p.a. Af opgørelsen, som banken efterfølgende har frafaldet, fremgår en præmiebetaling på 2.208 kr. den 14. januar 2008 for "Tryghed, Lån og Familie".

Den 10. december 2009 indgav klageren en klage over Jyske Bank til Ankenævnet.

Banken har under sagen nedsat sit krav til hovedstolen på henholdsvis kreditten og billånet med tillæg af 5 års renter. Pr. den 25. januar 2010 har banken således opgjort gælden på kreditten til 1.226.970,93 kr. og gælden på billånet til 24.869,64 kr. Rentesatsen varierer i intervallet 22,50 % p.a. - 26,75 % p.a. Banken har oplyst, at misligholdelsesrenten svarer til rentesatsen for ubevilgede overtræk for produktet "Totalkonto".

Parternes påstande.

Klageren har nedlagt påstand om, at Jyske Bank skal frafalde sit påståede krav mod ham.

Jyske Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at han efter trafikulykken i november 1997 var 100 % uarbejdsdygtig og sengeliggende i knap 3 år. Banken blev ved flere lejligheder informeret om hans tilstand. Ca. et år efter ulykken blev banken såvel telefonisk som ved et personligt møde oplyst om, at Arbejdsskadestyrelsen foreløbig havde vurderet méngraden til 35 % og erhvervsevnetabet til 50 %. Banken burde i hvert fald på dette tidspunkt have indgivet anmeldelse om forsikringsbegivenheden til forsikringsselskabet eller i hvert fald have rådgivet ham herom. Som sælger af forsikringen havde banken et rådgiveransvar, der bl.a. omfattede håndteringen af den situation, han kom ud for.

Hvis forsikringsbegivenheden var blevet anmeldt ville forsikringssummen have kunnet dække hans gæld til banken. Forsikringen ville i hvert fald have dækket i en sådan grad, at det ville have været muligt for ham at indfri restgælden. På ulykkestidspunktet var der en gæld på ca. 250.000 kr på kassekredit.

Banken har beregnet sig en urimelig høj rente af gælden.

Da han fik gældssanering var der ikke længere tale om konti i banken men almindelige fordringer, og banken kunne derfor højst beregne sig en rente med op til 2 procentpoint over diskontoen.

Jyske Bank har anført, at det er korrekt, at klageren orienterede om trafikulykken. Klagerens rådgiver i banken har imidlertid ingen erindring om, at méngraden eller erhvervsevnetabet skulle være blevet drøftet. Rådgiveren har heller ingen erindring om, at man skulle have drøftet den i sagen omhandlede forsikring.

Som følge af ulykken manglede klageren et års indkomst, som skulle dækkes af skadevolders forsikringsselskab. I løbet af sagsbehandlingstiden finansierede banken klageren i forventning om, at forsikringssummen ville blive udbetalt til dækning heraf. Ved et møde i 1999 blev der fastlagt et budget, og det blev aftalt, at klageren skulle have forhøjet sin kreditramme. Nyt kreditdokument blev i den forbindelse sendt til klageren men aldrig underskrevet.

Klageren var nærmest til at være opmærksom på, om hans helbredstilstand gav anledning til at foretage skadesanmeldelse i henhold til den tegnede forsikring,

Klageren har ikke dokumenteret størrelsen af sit tab.

Banken er berettiget til at beregne overtræks- og morarenter som sket.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Ankenævnet finder ikke, at der grundlag for at tilsidesætte størrelsen af den af banken beregnede misligholdelsesrente.

Tre medlemmer – Vibeke Rønne, Karin Duerlund og Ole Jørgensen – udtaler:

Klageren tegnede i 1995 en gruppelevs- og ulykkesforsikring hos PFA via banken. Forsikringen dækkede bl.a. varigt mén, der oversteg 25 %. Det forhold, at forsikringen var tegnet via banken, kan ikke i sig selv medføre en pligt for denne til at rådgive klageren vedrørende anmeldelse af skaden. Dette gælder uanset at banken var bekendt med, at klageren var kommet alvorligt til skade, og at banken bevilgede klageren kredit til dækning af dennes manglende indkomst i en længere periode efter ulykken. Klageren blev ved bankens brev af 7. august 2000 gjort opmærksom på den pågældende forsikring. I hvert fald under disse omstændigheder er klageren nærmest til at bære risikoen for, at ulykkestilfældet ikke blev anmeldt til forsikringen.

To medlemmer – Hans Dugaard og Carsten Holdum – udtaler:

I november 1997 kom klageren alvorligt til skade ved en trafikulykke. Banken blev informeret herom og bevilgede klageren kredit til dækning af klagerens manglende indkomst i en længere periode efter ulykken. Navnlig under hensyn til, at forsikringen hos PFA var tegnet via banken, finder vi, at det påhvilede banken at vejlede klageren om muligheden for at anmelde forsikringsbegivenheden til PFA Pension. Bankens brev af 17. august 2000 om præmiebetaling findes i den henseende ikke at være tilstrækkeligt.

Vi lægger til grund, at bankens eller klagerens anmeldelse af forsikringsbegivenheden ville have medført udbetaling af en del af forsikringssummen, jf. forsikringsbetingelserne sammenholdt med Ankestyrelsens brev af 11. maj 2003, hvor klagerens méngrad blev vurderet til 35 %.

Vi finder herefter, at Jyske Bank skal stille klageren som om forsikringsbegivenheden i november 1997 var blevet anmeldt til PFA Pension inden anmeldelsesfristens udløb.

Der træffes afgørelse efter stemmefortallet.

Som følge heraf træffes følgende

afgørelse:

Klagen tages ikke til følge

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

318/2009 Indsigelse om mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantikapital og garantikapitallån i Løkken Sparekasse. Opsigelse af garantikapital – berettigelse af opsigelse af garantikapitallån.

Sagsnummer: 318/2009
 Dato: 2. marts 2011
 Ankenævn: Kari Sørensen, Troels Hauer Holmberg, Niels Bolt Jørgensen og Karin Sønderbæk.
 Klageemne: **Afvisning, bevis § 7, stk. 1**
Garantbeviser, rådgivning
Udlån, opsigelse
 Ledetekst: Indsigelse om mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantikapital og garantikapitallån i Løkken Sparekasse. Opsigelse af garantikapital – berettigelse af opsigelse af garantikapitallån.
 Indklagede: Løkken Sparebank (EBH Bank)
 Øvrige oplysninger: **OP**
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører klagernes krav om erstatning begrundet i mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantikapital i Løkken Sparekasse.

Sagens omstændigheder.

Klagerne M og H blev kunder i Løkken Sparekasse i 1995.

H tegnede den 10. oktober 1995 garantikapital for 1.000 kr.

Den 13. november 1995 tegnede M ligeledes garantikapital for 1.000 kr.

Fra 2002 og i de følgende år blev garantikapitalen løbende forhøjet.

Der blev også hævet forskellige beløb, så garantikapitalen den 23. oktober 2008 for M udgjorde 172.000 kr. og for H udgjorde 158.000 kr.

Den 3. november 2008 lukkede sparekassen for udbetaling af garantikapital.

Den 4. november 2008 kontaktede H sparekassen, da hun ville hæve 130.000 kr. på garantikapitalkontoen. Da dette ikke kunne lade sig gøre, tilbød sparekassen i stedet at udstedte et lån til H på 130.000 kr.

Den 9. november 2008 underskrev H et gælds-brev til sparekassen om et garantikapitallån på 130.000 kr. til variabel rente for tiden 6,50 % p.a.

Af gælds-brevet fremgår bl.a.:

"..

Opsigelsesbetingelser

Løkken sparekasse kan [...] opsiges gælds-brevet uden varsel, og forlange det skyldige beløb herunder påløbne renter, samt omkostninger betalt. Såfremt debitor er forbruger kan gælds-brevet dog kun opsiges med 3 måneders varsel.

Ved Løkken Sparekasses opsigelse har debitor krav på en saglig begrundelse.

Ved misligholdelse eller anden forfaldsgrund jvf. "Løkken Sparekasse's almindelige betingelser for lån og kreditter" er gælden dog straks forfalden til fuld indfrielse.

.."

Særlig bestemmelser

Lånet forfalder til indfrielse ved udbetaling af garantikapitalen.

Af gælds-brevets ydelsesoversigt fremgår, at der frem til den 1. december 2013 kun skal betales renter af lånet, hvorefter det indfries med en ydelse på 137.769,31 kr.

Det var således meningen, at renteindtægterne fra garantikapitalkontoen skulle dække renteudgifterne til garantikapitallånet.

Den 11. februar 2009 meddelte Løkken Sparekasse Finanstilsynet, at Sparekassen ikke opfyldte solvenskravet i lov om finansiel virksomhed § 124.

Den 25. marts 2009 blev sparekassens aktiver og passiver overdraget til Løkken Sparebank, nu EBH Bank, som er et datterselskab af Finansiell Stabilitet A/S, og som har til formål at afvikle sparekassens aktiviteter. Garantikapitalen, som på overdragelsestidspunktet udgjorde ca. 170 mio. kr., forblev i

Løkken Sparekasse.

Samme dag, den 25. marts 2009, indgav klagerne en klage over Løkken Sparekasse til Ankenævnet.

Den 26. marts 2009 blev Løkken Sparekasses tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed inddraget af Finanstilsynet. Sparekassen blev efterfølgende omdannet til en forening, LS Løkken.

Den 18. november 2009 modtog klagerne et brev fra Løkken Sparebank A/S, hvoraf det fremgik, at garantikapitalen blev slettet, og at der ikke ville blive udbetalt renter for 2009.

Den 19. januar 2010 modtog H et brev fra Nordjyske Bank, der havde overtaget H's lån. Da H ikke havde fået udbetalt rente af sin garantikapital til dækning af renterne på garantikapitallånet, skulle H indbetale rentebeløbet 6.745,56 inden den 1. februar 2010.

I maj 2010 modtog H et brev fra Løkken Sparebank (EBH Bank), hvoraf det fremgik, at lånet var flyttet dertil. Samtidig opsagde Løkken Sparebank (EBH Bank) lånet til indfrielse senest den 9. august 2010.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har under sagen bl.a. fremlagt brochurer og andet informationsmateriale om garantikapital i Løkken Sparekasse samt materiale vedrørende valg til sparekassens repræsentantskab, herunder vedrørende det seneste valg i efteråret 2008.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har endvidere oplyst, at garantibeviserne i sparekassen efter en vedtægtsændring i 2000 blev afløst af kvitteringer med blandt andet følgende tekst:

"

Ovennævnte er indtrådt som garant i Løkken Sparekasse i henhold til Løkken Sparekasses til enhver tid gældende vedtægter.

Garantikapitalen hæfter for Løkken Sparekassens forpligtelser.

Beløbet forrentes i henhold til vedtægterne. Tilskrevne renter overføres til afregningskontoen pr. 31. december.

...

Indbetalt garantikapital kan ikke kræves indløst, men udbetales alene efter anmodning, såfremt Løkken Sparekasse samtykker. Ingen garant er forpligtet til at lade sin garantikapital indløse.

Stemmeberettiget ved valg til repræsentantskabet er de myndige garanter, hvis garantikapital er noteret på navn i Løkken Sparekasse senest 4 uger før valget finder sted. Hver garant har 1 stemme for hver DKK 1.000,00 kr. indbetalt garantikapital, dog højest 20 stemmer.

Valg til repræsentantskab afholdes i overensstemmelse med Løkken Sparekasses vedtægter.

"

Finanstilsynet har den 25. marts 2009 afgivet rapport om undersøgelse af Løkken Sparekasse. Undersøgelsen omfatter sparekassens rådgivning i forbindelse med salg af garantbeviser, markedsføring af garantbeviser og medarbejdernes indflydelse på kunders placering af indskud på garantikapitalkonti. Af rapporten, som er offentliggjort, fremgår bl.a., at markedsføringsmaterialet har ensidigt fokus på den høje forrentning, men ikke informerer om konsekvensen af, at garantindskud ikke er dækket af indskydergarantiordningen eller statsgarantiordningen, at der ikke var udarbejdet interne forretningsgange eller instrukser til brug for generel rådgivning og salg af garantbeviser til kunder, at der ikke var udarbejdet forretningsgange til at sikre overholdelsen af god skik, at der i rådgivningen ikke var særligt fokus på risikoen for at tabe garantikapitalen, da denne risiko blev betragtet som hypotetisk, at der ikke blev rådgivet særligt omkring betingelserne for at opsiges garantikapitalen, at der ikke systematisk blev foretaget vurderinger af, om det ville være hensigtsmæssigt for kunden at indskyde garantikapital, at sparekassen ikke har udarbejdet skriftlige aftaler i forbindelse med salg af garantikapital og således ingen dokumentation har for den ydede rådgivning, samt at Løkken Sparekasse ikke har overholdt § 6 i god skik bekendtgørelsen, idet sparekassen har undladt at indgå skriftlige aftaler om forhøjelse af garantikapital, hvori kundens væsentlige rettigheder og pligter er angivet, og hvor forudsætningerne for den ydede rådgivning er nedfældet.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har på baggrund af en generel forespørgsel fra Ankenævnet anført, at Løkken Sparebank (EBH Bank) ikke har været involveret i drøftelserne med Finanstilsynet i forbindelse med Finanstilsynets rapport af 25. marts 2009 og således ikke til fulde er bekendt med Finanstilsynets grundlag for de i rapporten anførte bemærkninger og konklusioner.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har videre anført, at Ankenævnet bør træffe sin afgørelse på baggrund af den umiddelbare bevisførelse, der finder sted i kraft af parternes indlæg og dokumentation vedrørende de faktiske omstændigheder i den konkrete sag. Rapporten kan ikke betragtes som dokumentation for Løkken Sparekasses rådgivning og håndtering af kunders tegning af garantikapital i de konkrete sager.

Parternes påstande.

Klagerne har nedlagt påstand om, at Løkken Sparebank (EBH Bank) skal betale 200.000 kr.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klagerne har anført, at de har underskrevet garantbeviser for 10.000 kr. i Løkken Sparekasse. De var således ikke garanter for et større beløb. Desuden havde de en garantkonto i sparekassen.

Sparekassen opfordrede dem til at oprette en garantikapitalkonto til deres opsparing. Der var 3 måneders opsigelse og en lidt højere rente, men ellers fungerede den akkurat som garantkontoen.

De har aldrig modtaget information om, at kontoen var det samme som et garantbevis.

Når de talte med Sparekassens medarbejdere, blev der aldrig talt om garantikapital, men om en garantkonto, som ikke var bindende.

De har aldrig fået tilsendt et kontoudtog hvor garantikapital er nævnt.

De ville aldrig have oprettet en garantikapitalkonto, hvis man havde fortalt dem sandheden.

De har ikke tidligere set det af indklagede fremsendte materiale, som Løkken Sparebank (EBH Bank) har fremlagt under sagen.

De har kun været med til ét såkaldt garantmøde for 8-9 år side. Det var en fest med musik og dans, uden diskussion om penge eller lignende.

M opsagde i oktober 2008 sin garantikapital på 172.000 kr.

Ved optagelsen af lånet på 130.000 kr. oplyste sparekassen, at det kun var en formalitet, til der om kort tid igen kom orden i forholdene.

H har overholdt sine forpligtelser i henhold til lånet og betalt renter til Nordjyske Bank. Løkken Sparebank (EBH Bank) var ikke uden en saglig begrundelse og uden misligholdelse berettiget til at opsiges lånet til indfrielse den 9. august 2010.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har bl.a. anført, at garantikapitalen blev tegnet efter udtrykkelig aftale med klagerne. I forbindelse med tegningen blev klagerne orienteret om garantikapitalens særlige karakter af ansvarlig kapital. Der foreligger ikke ugyldighed i forbindelse med tegningen, og Løkken Sparekasse har ikke som følge af mangelfuld rådgivning pådraget sig et erstatningsansvar over for klagerne.

Sparekassens information om vilkårene for og karakteren af tegning af garantikapital har til enhver tid været retvisende og fyldestgørende.

Finanstilsynets rapport af 25. marts 2009 kan ikke lægges til grund som dokumentation for mangelfuld rådgivning i forhold til klageren i denne sag. Det fremgår ikke af rapportens konklusion, at sparekassen skulle have handlet ansvarspådragende overfor sine kunder.

Garantikapitalens særlige karakter af ansvarlig kapital og de dermed forbundne risici fremgik af bl.a. de kvitteringer, der blev udstedt ved tegningen. Efter sparekassens praksis blev en sådan kvittering udstedt hver gang en kunde tegnede garantikapital og således også i tilfælde, hvor en eksisterende garant forhøjede sin andel af garantikapitalen. Kvitteringerne blev sendt til garanterne med de på tegningstidspunktet gældende vedtægter. Sparekassen tog ikke konsekvent kopi af udstedte kvitteringer. Man kan derfor ikke fremlægge kopi kvitteringerne for klagerens garantiindskud. Det må imidlertid formodes, at klageren i overensstemmelse med sparekassens praksis fik tilsendt kvitteringer.

Vilkårene for indskud af garantikapital fremgik af sparekassens informationsmateriale, herunder at garantikapitalen hæfter for sparekassens forpligtelser og ikke er dækket af Indskydergarantifonden.

Klagerne blev hvert år indkaldt til garantmøde i sparekassen. Indkaldelse skete ved personlig skriftlig invitation. Som garanter fik klagerne endvidere hvert kvartal tilsendt sparekassens nyhedsmagasin GarantNyt. Af klagerens årsopgørelser fremgik garantindskuddene som "Garantikapital", hvilket er en traditionelt anvendt betegnelse for ansvarlig kapital i en sparekasse.

Rentesatsen på garantikapitalkonti var væsentlig højere end rentesatsen på sparekassens øvrige indlånskonti. Tilskrevne renter blev overført til separate garantkonti, hvilket også var et tegn på garantikapitalkontoens særlige karakter.

I efteråret 2008 blev der afholdt valg til repræsentantskabet i sparekassen. Der blev i den forbindelse sendt blandt andet en individuelt udformet stemmeseddel til hver enkelt garant, idet antallet af stemmer afhang af størrelsen på garantens indskud.

For så vidt angår klagerens opsigelse af garantikapital i oktober 2008, er dette ikke registreret i Løkken Sparekasses oversigt over garantikapital, men bankens medarbejder vil dog ikke afvise, at en sådan opsigelse kan have fundet sted. Under alle omstændigheder har banken været berettiget til at nægte udbetaling af garantikapital, som måtte være opsagt til udbetaling i januar 2009.

Klagerne har på intet tidspunkt forud for marts 2009 reklameret i forhold til Løkken Sparekasse over den gennemførte tegning.

For så vidt angår garantikapitallånet fremgår det af gælds brevet, at Løkken Sparekasse var berettiget til at opsiges gælds brevet med tre måneders varsel. Lånet er opsagt, da garantikapitalen i Løkken Sparekasse ikke længere eksisterer. Opsigelsen har herefter været fuldt ud berettiget.

Hvis det lægges til grund, at sparekassens rådgivning var mangelfuld, gøres det gældende, at klagerne ikke har løftet bevisbyrden for, at de ikke ville have tegnet garantikapital.

Et eventuelt erstatningskrav må nedsættes helt eller delvist på grund af klagernes egen skyld.

Der foreligger hverken kausalitet eller adækvans imellem det lidte tab og en eventuel ansvarspådragende adfærd.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Indledningsvis bemærkes, at en evt. opsigelse af klagernes garantikapital i oktober 2008 med tre måneders varsel ikke ville have medført, at klagerne havde krav på udbetaling af garantikapitalen, jf. nævnets afgørelse i sag nr. 216/2009.

For så vidt angår tegningen af garantikapital udtaler tre medlemmer – Kari Sørensen, Niels Bolt Jørgen og Karin Sønderbæk:

Som sagen foreligger oplyst, finder vi ikke, at det uden bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer kan afgøres, om sparekassen har givet klagerne tilstrækkelig rådgivning om risikoen for at miste garantikapitalen. Da denne bevisførelse ikke kan finde sted ved Ankenævnet, men i givet fald må ske ved domstolene, stemmer vi for, at sagen i det hele afvises i medfør af Ankenævnets vedtægter § 7, stk. 1.

Et medlem – Troels Hauer Holmberg, der i medfør af Ankenævnets vedtægter § 13, stk. 1, er tillagt to stemmer – udtaler:

På baggrund af Finanstilsynets undersøgelse af Løkken Sparekasses generelle håndtering af rådgivning, markedsføring og salg af garantikapital forud for indløsningsstopet i 2008 finder jeg, at Løkken Sparekasse må bære risikoen for bevisusikkerhed om, hvorvidt sparekassen har ydet tilstrækkelig rådgivning i forbindelse med salg af garantikapital. Da sparekassen herefter ikke har godtgjort, at der er givet klageren sådan rådgivning i forbindelse med erhvervelsen af garantbeviser, stemmer jeg for, at der gives klageren medhold i den nedlagte påstand.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

For så vidt angår opsigelsen af garantikapitallånet på 130.000 kr. forudsætter Løkken Sparekasses opsigelse af lånet med 3 måneders varsel en saglig begrundelse, jf. også gældsbrevets bestemmelse herom.

Det fremgår af gældsbrevet, at lånet havde en løbetid på 5 år. Der var således tale om en relativt afgrænset periode.

Taget i betragtning, at lånet blev udstedt i november 2008, hvor sparekassen kendte til risikoen for, at garantikapitalen kunne gå tabt, finder Ankenævnet således, at banken må være nærmest til at bære risikoen herfor.

Klageren havde overholdt sine forpligtelser i henhold til gældsbrevet. Det kan på den baggrund ikke betragtes som en saglig begrundelse for opsigelsen af lånet, at garantikapitalen er gået tabt.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

For så vidt angår udbetaling af opsagt garantikapital tages klagen ikke til følge.

For så vidt angår tegningen af garantikapitalen kan Ankenævnet ikke behandle klagen.

For så vidt angår opsigelsen af lånet skal banken anerkende, at opsigelsen i maj 2010 var uberettiget. Klagegebyret tilbagebetales klageren.

Pengeinstitutankenævnet

901/2009 Udbetaling fra en klausuleret konto til en myndig kontohaver under værgemål.

Sagsnummer: 901/2009
Dato: 2. marts 2011
Ankenævn: Kari Sørensen, Troels Hauer Holmberg, Niels Bolt Jørgensen og Karin Sønderbæk.
Klageemne: **Konto, dispositionsforhold**
Ledetekst: Udbetaling fra en klausuleret konto til en myndig kontohaver under værgemål.
Indklagede: Danske Bank
Øvrige oplysninger:
Senere dom: -

Indledning.

Denne sag vedrører, om Danske Bank har pådraget sig et erstatningsansvar ved at udbetale beløb fra en klausuleret konto til en myndig kontohaver under værgemål.

Sagens omstændigheder.

Kunden K havde i 2008 en konto nr. -993 i Danske Bank.

Klageren blev den 27. november 2008 i medfør af værgemålslovens § 5 beskikket værge for K. Det fremgår af beskikkelsen, at værgemålet vedrører "samtlige økonomiske forhold" og at K's "midler skal bestyres af værgen".

Den 22. december 2008 foreviste klageren værgebeskikkelsen i en af bankens afdelinger og anmodede om, at K's konto blev inddraget under hendes forvaltning. Afdelingen noterede i bankens system, at K var under værgemål uden fratagelse af den retlige handleevne og noterede følgende klausul på K's konto nr. -993:

"Der må kun hæves af værgen, [klagerens navn og adresse]."

Efter anmodning fra klageren oprettede afdelingen til brug for K en ny konto med hævekort uden klausulering.

I perioden fra 27. februar til 1. maj 2009 hævdede K på konto nr. -993 ved personlig henvendelser i andre af bankens afdelinger i alt 9.200 kr. ved 5 ekspeditioner.

De 5 hævninger på henholdsvis 4.000 kr., 200 kr., 1.500 kr., 1.500 kr. og 2.000 kr. fremgår af kontoudskrifter pr. 31. marts og 30. juni 2009, som banken sendte til klageren. Kontoens saldo svingede i perioden fra januar til juni 2009 mellem ca. 0 kr. og 10.000 kr.

Ved brev af 17. juli 2009 anmodede klageren banken om at sende en check på 9.200 kr., da banken trods klausulering af kontoen havde gennemført udbetalinger til K uden hendes samtykke som værge. Klageren har oplyst, at banken mundtligt afviste anmodningen.

Parternes påstande.

Klageren har den 10. august 2009 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Danske Bank skal tilbagebetale 9.200 kr.

Danske Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har bl.a. anført, at værgemålet omfatter samtlige økonomiske forhold og medfører, at værgen handler på K's vegne vedrørende disse forhold.

Ved anmodning om værgemål vurderer Statsforvaltningen om iværksættelse af et samværgemål efter § 7 er tilstrækkeligt eller om et værgemål efter § 5, hvor værgen handler på den pågældendes vegne, er nødvendigt.

En egentlig umyndiggørelse er en alvorlig og indgribende foranstaltning, hvor den pågældende også mister sin valgret og hvor umyndiggørelsen tinglyses i personbogen. Man er derfor tilbageholdende med at begære umyndiggørelse, men overlader det til værgen at vurdere om et iværksat værgemål er tilstrækkeligt til at sikre den svages formue.

Det er derfor af stor betydning, at samarbejdet mellem pengeinstitut og værge fungerer, at indgåede aftaler ikke tilsidesættes og at forsøg herpå straks giver anledning til kontakt mellem værge og pengeinstitut med henblik på en revurdering af værgemålet.

Ved værgemålets etablering henvendte hun sig i en af bankens afdelinger, som foretog en korrekt spærring af konto nr. -993.

Til trods for spærringen har andre af bankens afdelinger gentagne gange ladet K hæve på kontoen uden hendes samtykke.

Statsforvaltningen har etableret værgemålet, fordi K pga. sygdom ikke handler fornuftsmæssigt og

derfor er uegnet til at varetage sine økonomiske forhold.

Konto nr. -993 er som følge heraf inddraget under værgens forvaltning med henblik på at sikre en ansvarlig administration og bevarelse af K's formue. Det følger af § 4 i værgemålsbekendtgørelsen, at alene værgeren kan forvalte kontoens indestående.

K's midler blev fordelt på 2 konti for bedst muligt at sikre hans økonomi. En klausuleret budgetkonto (nr. -993), som var inddraget under værgens forvaltning, og en rådighedskonto til K.

Ved oprettelse af en konto under værgemål registrerer banken værgeren som ene fuldmagtshaver og afkræver værgeren betalingstilladelse forud for betaling af regninger.

Banken har ved de uretmæssige udbetalinger til K forringet hans indestående og vanskeliggjort administrationen af hans økonomi med bl.a. huslejerestance til følge. Hun måtte rette henvendelse til Socialforvaltningen og ansøge om hjælp mod tilbagebetaling af huslejen, hvorved K i strid med værgemålets intentioner er blevet påført gæld.

Hun har som værger haft en begrundet forventning om, at banken var indforstået med at begrænse K's adgang til den klausulerede konto.

Andre banker - og nogle af Danske Banks afdelinger - respekterer klausuleringen af konti.

Af den juridiske litteratur fremgår, at værgemål efter § 5 i praksis afskærer vedkommende fra selv at varetage sine økonomiske forhold, da konti påtegnes om værgemålet. Der er således almindelig konsensus om, at bestemmelsen skal forstås således, at aftaler med værgeren bliver respekteret.

Danske Bank vil ikke længere udstede bankbøger, hvor værgeren kan påføre et mærke til brug for en administration af midlerne.

Efter værgemålslovens § 25 har værgeren både pligt og beføjelse til at sikre, at svages formue bevares eller giver et rimeligt udbytte, hvilket i denne sag ikke er muligt pga. bankens udbetalinger.

Det fremgår af § 25, stk. 3, at værgeren kan overlade personen under værgemål nødvendige penge til egen rådighed. Bestemmelsen forudsætter, at den svage kun har rådighed over midler i det omfang, at værgeren tillader dette.

Hvis bankens udbetalinger var tilladt ville formålet med beskikkelse af værgemål efter § 5 reelt miste sin betydning, da en fornuftig formueforvaltning ikke ville kunne håndhæves.

Det forudsættes i lovgivningen, at hun gyldigt kan spærre K's konto.

En udbetaling til en person, der er ude af stand til at handle fornuftsmæssigt er under alle omstændigheder i henhold til værgemålslovens § 46 ikke bindende. Bestemmelsen kan finde anvendelse uafhængigt af modpartens subjektive viden om den pågældende persons evner.

Hun kan pga. sin tavshedspligt ikke fremlægge bl.a. de lægelige oplysninger, som dokumenterer, at K ikke er i stand til at handle fornuftsmæssigt.

Banken bør forinden udbetaling være forpligtet til at kontakte værgeren eller henvise den svage til at fremsende dokumentation for, at værgemålet er ophævet eller fuldmagten tilbagekaldt. Sker dette ikke, må banken være erstatningspligtig for de foretagne hævnninger, som er et brud på den mellem bank og værger indgåede aftale. I modsat fald er sådanne aftaler ligegyldige og værgemålslovens § 5 uden værdi i praksis.

Hvis der er tvivl om en persons evne til at handle fornuftsmæssigt, kan rådighedsbegrænsning over en persons konto gennemføres af hensyn til den pågældendes egne økonomiske interesser, jf. Ankenævnets afgørelse i sagen 175/2007.

Danske Bank har bl.a. anført, at K uanset klausulen har fuld rådighed over indeståendet på begge sine konti, jf. værgemålslovens § 5, stk. 5.

Klageren kan ikke begrænse K's rådighed over kontoen ved klausulering. Hun er i henhold til værgemålsbekendtgørelsens § 4 alene berettiget til at lade kontoen påtegne om, at kontoen er inddraget under værgens forvaltning. Formålet er at sikre værgeren den fornødne legitimation og at tjene som en advarsel om, at der ved usædvanlige dispositioner bør rettes henvendelse til værgeren med henblik på eventuelt at få suppleret værgemålet med en fratagelse af handleevnen efter § 6, jf. §§ 9 og 21.

Af den juridiske litteratur fremgår, at værgemål efter § 5 egner sig for personer, der ikke faktisk disponerer over deres formue og typisk er passive i livsførelsen. Hvis klageren på grund af K's adfærd ikke kan administrere værgemålet, opfordres hun til at iværksætte en fratagelse af hans handleevne efter § 6.

Banken kan ikke nægte udbetaling af K's egne midler til ham.

Det forhold, at banken ikke har overholdt klausulen, medfører ikke, at banken har handlet erstatningspådragende i relation til K.

Klageren har ikke dokumenteret, at K ved dispositionerne manglede evnen til at handle fornuftsmæssigt efter værgemålslovens § 46.

Da Statsforvaltningen den 27. november 2008 har vurderet, at iværksættelse af værgemål efter § 5 var tilstrækkeligt, har det formodningen imod sig, at K manglede evnen til at handle fornuftsmæssigt.

Værgemålslovens § 25 skal ses i sammenhæng med værgemålets omfang

Klageren har ikke dokumenteret, at K har lidt et tab

Det bemærkes, at oprettelse af en konto med tilhørende bankbog og mærke ikke hindrer udbetaling til en kontohaver, da udbetaling altid kan ske til kontohaveren uanset manglende forevisning af bankbog eller oplysning om mærke.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Ankenævnet bemærker, at klageren den 27. november 2008 i medfør af værgemålslovens § 5 blev beskikket som værge for K. Det fremgår af § 5, stk. 5, at personer under værgemål efter § 5 er myndige, medmindre de tillige er frataget handleevnen efter lovens § 6, hvilket ikke var tilfældet for K.

Klageren kunne ved henvendelse til banken i henhold til § 4 i værgemålsbekendtgørelsen anmode om at lade K's konto nr. -993 påtegne om, at den var inddraget under værgens forvaltning. Hun ville herefter være legitimeret til at disponere over indeståendet i overensstemmelse med reglerne for værgemål. Påtegningen ville ikke afskære den myndige K fra også at kunne råde over midlerne, bortset fra situationer omfattet af § 46 i værgemålsloven. Ankenævnet finder ikke sådanne omstændigheder godtgjort i forbindelse med K's hævnninger.

Ankenævnet bemærker, at banken påførte kontoen en klausulering, hvorefter "Der må kun hæves af værgeren ...".

Ankenævnet finder, at hverken klageren eller banken havde mulighed for at afskære K fra at råde over sine midler, hvorfor banken burde have afvist at påføre en sådan klausul på kontoen.

Ankenævnet finder ikke godtgjort, at fejlen har medført et erstatningsberettiget tab for K.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Klagen tages ikke til følge.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

1023/2009 Spørgsmål om tvangssalg af lånefinansierede aktier var berettiget.

Sagsnummer: 1023/2009
 Dato: 7. marts 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Carsten Holdum, Jørn Ravn, Erik Sevaldsen, Astrid Thomas
 Klageemne: **Pant, realisation**
Værdipapirer, gearet/ lånefinansieret investering
 Ledetekst: Spørgsmål om tvangssalg af lånefinansierede aktier var berettiget.
 Indklagede: Jyske Bank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -

Indledning.

Denne sag vedrører, om Jyske Bank var berettiget til den 31. marts 2009 at sælge klagerens lånefinansierede aktier.

Sagens omstændigheder.

Den 27. juni 2008 underskrev klageren en aftale med Jyske Bank om et investeringslån med en hovedstol på 9,5 mio. kr. og en løbetid på 2 år og 2 måneder, således at lånet skulle indfries den 1. august 2010. Klageren underskrev endvidere et dokument, hvorefter banken primært til sikkerhed for investeringslånet fik pant i et depot nummer -247 og en tilknyttet afkastkonto nummer -371.

Endelig underskrev klageren i tilknytning til investeringslånet en Serviceaftale med banken. Af aftalen fremgår bl.a.:

"Parternes rettigheder og pligter i forbindelse med kursændringer

1. Hvis summen af
 - kursværdien af værdipapirer i ovennævnte pantsatte sikkerhedsdepot og
 - indestående på ovennævnte pantsatte udbytte- og udtrækskonto og
 - afkast af finansielle instrumenter indgået i forbindelse med eventuel låneplejeaftale vedr. ovennævnte investeringslån herefter kaldet **de samlede værdier** – på noget tidspunkt falder til under 100 % af restgælden på ovennævnte investeringslån, accepterer kunden at
 - indbetale det manglende beløb i form af kontanter eller
 - indskyde yderligere værdipapirer med modsvarende kursværdi så de samlede værdier igen udgør mere end 120 % af restgælden.

Indbetalingen eller indskuddet skal ske senest 1. bankdag efter banken har afsendt påkrav til ovennævnte telefax, e-mail eller telefonisk har fremsat påkrav over for kunden, eller dette påkrav på anden måde er kommet til kundens kundskab.

2. Hvis de samlede værdier falder til under 106 % af restgælden på investeringslånet/lånene er banken berettiget, men ikke forpligtet til at gennemføre hel eller delvis salg af værdipapirer fra sikkerhedsdepotet, herunder at kurssikre vha. finansielle instrumenter, i det omfang banken skønner det nødvendigt. Omkostningerne forbundet med kurssikring mv. skal betales af kunden.

Banken vil dog inden eventuelt salg af værdipapirer, orientere kunden på ovennævnte telefax, e-mail eller telefonisk. Kunden har risikoen for, at der kan etableres kontakt.

Det er kundens eget ansvar at følge kursudviklingen på de pantsatte værdipapirer.

Ovenstående bestemmelser indebærer således ikke en pligt for banken til at holde øje med eller sikre, at kursværdien af de pantsatte værdipapirer til enhver tid holder sig indenfor de under

punkt 1 og 2 nævnte grænser. "

Jyske Bank har oplyst, at man ved en fejl har byttet om på procentsatserne 100 % og 106 % i serviceaftalen.

Pr. den 31. december 2008 indeholdt sikkerhedsdepotet (-247) enkeltaktier til en kursværdi på i alt ca. 7,8 mio. kr. og investeringsbeviser til en kursværdi på i alt knap 1,9 mio. kr. Den 16. februar 2009, hvor der var en underdækning på engagementet på 44.323,75 kr., anmodede klageren om en gennemgang af sine depoter. Det blev aftalt at holde møde den 24. februar 2009, hvor klageren imidlertid meldte afbud på grund af sygdom.

Ved brev af 25. februar 2009 meddelte banken, at der skulle stilles "yderligere sikkerhed for engagementet, hvis ikke værdipapirer skal sælges." På baggrund af kursværdien af depotet den 24. februar 2009 anslog banken, at klageren skulle indskyde ca. 3 mio. kr. for at opfylde overdækningskravet i serviceaftalen. Klageren har anført, at han aldrig har set brevet.

Den 2. marts 2009 blev der afholdt et møde mellem klageren og banken. Klageren har oplyst, at banken afslog et tilbud fra ham om yderligere sikkerhed i en aktiepost i Ukraine Invest til en værdi på ca. 4 mio. kr. Banken forlangte en kontant indbetaling på 3 - 4 mio. kr. Med henblik på at undgå salg af værdipapirerne forsøgte han at overføre engagementet til sit tidligere pengeinstitut, P, som den 23. eller 24. marts 2009 meddelte, at man ikke kunne løfte opgaven. Han informerede banken, som var indforstået med, at han i stedet forsøgte at opnå en aftale med et andet pengeinstitut, P2.

Ved brev af 25. marts 2009 (onsdag) gav banken klageren frist til den 30. marts 2009 (mandag) til enten at fremskaffe yderligere kapital eller via salg at nedbringe engagementet. Af brevet fremgår bl.a.: "Har vi fra mandag ingen aftale om det videre forløb, vil vi påbegynde et salg fra sikkerhedsdepotet."

Den 27. marts 2009 henvendte klageren sig til banken. Klageren har anført, at han reagerede på brevet af 25. marts 2009, der ikke stemte med bankens accept af at afvente hans forsøg på at opnå en aftale med P2. Banken beroligede ham med, at man ikke ville foretage sig noget før svaret fra P2 forelå. Banken har anført, at man indvilgede i, at der hverken samme dag den 27. marts 2009 (fredag) eller den 30. marts 2009 (mandag) ville blive solgt værdipapirer, hvorved klageren fik yderligere frist for afklaring.

Ved brev af 31. marts 2009 meddelte banken, at man havde set sig nødsaget til at sælge værdipapirerne. Tabet ved lukningen af engagementet blev af banken anslået til 1,2 mio. kr. Af brevet fremgår i øvrigt bl.a.:

"Salget skal ses i lyset af, at:

- det synes ikke sandsynligt i nærmeste fremtid at træffe aftale med et nyt pengeinstitut om at videre føre dine forretninger
- det synes ej heller sandsynligt, at du kan fremskaffe yderligere likvider til indskud i kredsløbet
- Serviceaftalen om den krævede overdækning i depotet er overskredet
- der er betydelig risiko for, at din formue forværres yderligere med fortsat hård eksponering mod et turbulent aktiemarked
- du har mulighed for at købe papirerne igen, når/hvis du træffer aftale med andet pengeinstitut, eller får adgang til yderligere likviditet"

Parternes påstande.

Den 21. september 2009 har klageren indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Jyske Bank skal reetablere engagementet.

Jyske Bank har nedlagt påstand om principalt afvisning, subsidiært frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at banken ikke var berettiget til at lukke investeringsengagementet som sket. Lukningen skete uden hans viden og mod hans vilje.

Da banken forlangte kontanter og afslog hans tilbud om yderligere værdipapirer til sikkerhed for engagementet, forsøgte han at overføre dette til et andet pengeinstitut. Hvis forsøget ikke lykkedes ville han indskyde kontante midler på 3 mio. kr. Banken lod ham forstå, at man accepterede at afvente en eventuel overførsel til et andet pengeinstitut.

Den 30. marts rykkede han sin revisor for at sende kreditvurderingsgrundlaget til P2. Hans hustru foreviste rykkeren i banken med henblik på at holde banken opdateret. Hustruen var ikke i øvrigt involveret i engagementet.

Tvangsrealisationen skete i strid med bankens løfte om at afvente resultatet af henvendelsen til P2. Varslet, der fremgik af brevet af 25. marts 2009 blev trukket tilbage af banken. Bestemmelsen i retsplejelovens § 538 a, stk. 2. om et varsel på syv dage blev heller ikke overholdt.

Banken vidste, at han havde tilstrækkelige midler til at dække et eventuelt tab. Realisationen var således ikke nødvendig for at undgå eller begrænse tab for banken.

Banken påførte ham et milliontab ved realisationen af depotet

Lukningen af engagementet medførte endvidere, at hans renteindtægter på andre papirer ikke som hidtil skattemæssigt blev modsvaret af renteudgiften på investeringslånet

Jyske Bank har til støtte for afvisningspåstanden anført, at sagen bør afvises som erhvervsmæssig, idet klageren må betegnes som "semiprofessionel" investor, der investerer i værdipapirer, der ikke er sædvanlige for en almindelig investor. Endvidere vil parternes uenighed om faktum kun kunne afklares gennem vidneafhøring, hvilket ikke kan finde sted for Ankenævnet.

Til støtte for frifindelsespåstanden har banken anført, at tvangssalget af de pantsatte værdipapirer skete i overensstemmelse med aftalen om niveauerne for stop loss

Klageren fik tilstrækkelig mulighed for at fremskaffe yderligere likviditet eller sikkerhed, der kunne godkendes af banken.

Banken var ikke forpligtet til at acceptere sikkerheder, som banken ikke umiddelbart kunne vurdere værdien af, herunder klagerens investeringer i Østeuropa.

Klagerens hustrus oplyste ved henvendelsen 30. marts 2009, at der ikke forelå svar fra P2.

Da banken den 31. marts 2009 om morgenen fortsat ikke var blevet præsenteret for en løsning, blev værdipapirerne realiseret for at undgå eller begrænse truende tab som følge af de daværende turbulente markedsforhold. Overdækningen på engagementet var helt væk og erstattet af en betydelig underdækning.

Realisationen var berettiget efter såvel sikkerhedsstillelsesdokumentet, serviceaftalen og retsplejelovens regler

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Indledningsvis bemærkes, at Ankenævnet ikke finder, at sagen bør afvises.

Ifølge Serviceaftalen var Jyske Bank berettiget til - også uden klagerens samtykke - at afhænde den stillede sikkerhed, hvis værdien af sikkerheden faldt til under 100% af restgælden på investeringslånet.

Det lægges til grund, at værdien af klagerens værdipapirer, som lå til sikkerhed for investeringslånet, var under denne grænse i marts 2009, herunder den 31. marts 2009 hvor Jyske Bank solgte klagerens værdipapirer.

Ved brevet af 25. marts 2009 fastsatte banken en frist til den 30. marts 2009 for fremskaffelse af yderligere kapital eller nedbringelse af engagementet via salg. Det findes ikke godtgjort, at banken efterfølgende forlængede fristen med henblik på at afvente klagerens bestræbelser på at overføre engagementet til et andet pengeinstitut.

Ankenævnet finder, at klageren ikke havde krav på et varsel på en uge, jf. retsplejelovens § 538a, stk. 2. Det bemærkes herved, at forholdet ikke er omfattet af denne bestemmelse, idet retten til at afhænde sikkerhederne følger af parternes aftale.

Ankenævnet finder herefter ikke at kunne kritisere, at Jyske Bank lukkede investeringsengagementet som sket

Der er heller ikke oplyst andre omstændigheder, som kan begrunde, at banken er erstatningsansvarlig over for klageren.

Som følge heraf

bestemmes:

Klagen tages ikke til følge.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

1250/2009 Indsigelse mod hæftelse som kautionist for virksomheds kassekredit.

Sagsnummer: 1250/2009
Dato: 7. marts 2011
Ankenævn: Vibeke Rønne, Carsten Holdum, Jørn Ravn og Erik Sevaldsen.
Klageemne: Kaution, hæftelse
Kaution, stiftelse
Ledetekst: Indsigelse mod hæftelse som kautionist for virksomheds kassekredit.
Indklagede: Vestjysk Bank
Øvrige oplysninger:
Senere dom: -
Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører, om Vestjysk Bank kan gøre en beløbsbegrænset selvskyldnerkaution på 525.000 kr. gældende over for klageren.

Sagens omstændigheder.

Klageren underskrev den 10. juli 2007 en beløbsbegrænset selvskyldnerkaution på 262.500 kr., så en virksomhed, der bl.a. var ejet af klagerens ægtefælle og deres søn (herefter virksomheden), kunne få en kassekredit i banken på 350.000 kr.

Af kautionserklæringen fremgår bl.a.:

" ...

Jeg har modtaget og gjort mig bekendt med en genpart af dette dokument, kopi af låneaftale/kreditaftale med angivelse af aktuel gæld, kopi af kreditoplysninger (såfremt disse kræves i henhold til kreditaftaleloven), et eksemplar af vestjyskBANKs almindelige forretningsbetingelser samt et eksemplar af vestjyskBANKs almindelige bestemmelser for lån og kreditter, som også gælder for lånet/kreditte.

Jeg bekræfter tillige at have modtaget kopi af følgende bilag:

☒ seneste årsrapport, hvis der kautioneres for en virksomhed

" ...

Det bekræftes herved, at pjece om kaution er udleveret og gennemgået med kautionisten.

" ...

Banken har under sagen fremlagt uddrag af bevillingsansøgning bevilliget den 11. juli 2007. Det fremgår heraf, at tredjemand kautionerer for 88.000 kr., mens klageren som anført i selvskyldnerkautionen kautionerer for 262.000 kr. Endvidere fremgår det om klageren:

" ...

(har formue ca. tkr. 500 jvf friværdis i bolig)

" ...

Den 11. januar 2008 underskrev klageren en tilsvarende kautionserklæring, der erstattede den tidligere erklæring af 10. juli 2007. Der blev i dette tilfælde ikke skrevet under på modtagelse og gennemgang af ovennævnte pjece.

Banken har under sagen fremlagt udskrift af BBR-Meddelelse udskrevet den 9. juni 2008. Det fremgår heraf, at klageren var ejer af fast ejendom, der pr. 1. oktober 2007 havde en ejendomsværdi på 1.300.000 kr. samt en grundværdi på 115.000 kr.

Banken har videre fremlagt uddrag af bevillingsansøgning bevilliget den 25. juni 2008. Det fremgår heraf, at tredjemand kautionerer for 25 %, mens klageren kautionerer for 75 % af gælden.

Den 26. juni fik virksomheden forhøjet sin kredit i banken til 700.000 kr. Af kreditaftalen fremgår det, at udlånsrenten på daværende tidspunkt var 11,000 %, mens overtræksprovision var angivet til 6,000 % om året.

Den 28. juni 2008 underskrev klageren en ny kautionserklæring, der erstattede de tidligere underskrevne kautioner.

Beløbsbegrænsningen blev i den nye kautionserklæring sat til 525.000 kr.

Det fremgår af kautionserklæringen, at klageren modtog kopi af virksomhedens seneste årsrapport samt 2008 budget og periodebalance.

Klageren skrev både under som selvskyldnerkautionist og på modtagelse og gennemgang af pjecen om kaution.

Banken har oplyst, at virksomheden blev taget under konkursbehandling den 10. november 2008, hvorefter klagerens kaution blev kaldt.

Ved rekommanderet brev af 11. november 2008 til klageren krævede banken betaling af 525.000 kr. i henhold til kautionserklæringen.

Den 8. juni 2009 modtog klageren en gældsopgørelse fra bankens advokat, hvor man bad klageren inden for 10 dage i henhold til kautionserklæringen om at betale 525.000 kr., hvis sagen ikke skulle gå til inkasso.

Den 11. juni 2009 fremsendte bankens advokat på klagerens opfordring en kopi af den underskrevne kautionserklæring til klageren.

Den 1. juli 2009 modtog klageren en rykker fra bankens advokat vedlagt en skylderklæring på 709.207,10 kr.

Den 6. juli 2009 var klageren til møde i banken. På mødet var der uenighed om klagerens forpligtelse overfor banken.

Klageren tog efterfølgende kontakt til en advokat, der herefter overtog korrespondancen med bankens advokat.

Ved brev af 15. juli 2009 til bankens advokat gjorde klagerens advokat bl.a. gældende, at kautionserklæringerne var ugyldige i medfør af aftalelovens §§ 31, 33 og 36.

Klagerens advokat rykkede bankens advokat for bemærkninger til brevet af 15. juli 2009 henholdsvis den 11. august, 7. september, 15. oktober samt den 5. og 13. november 2009.

Ved brev af 16. november 2009 til klagerens advokat fastholdt bankens advokat kautionsforpligtelsen over for klageren.

Banken har under sagens forberedelse fremlagt en tinglyst lejekontrakt, hvoraf det fremgår, at klageren var udlejer af et erhvervslejemål på sin faste ejendom, som blev lejet af virksomheden ejet af bl.a. klagerens ægtefælle og deres fælles søn.

Banken har endvidere under sagens forberedelse fremlagt en tingbogsattest udskrevet den 13. december 2010. Det fremgår heraf, at der i klagerens faste ejendom er et 5 % realkreditpantebrev med en hovedstol på 1.522.000 kr. Herudover er der et pantebrev på 455.000 kr. med en rentesats på 9 %.

Ejendomsværdien er i tingbogsattesten pr. 1. oktober 2009 angivet til 1.300.000 kr. og grundværdien til 158.200 kr.

Parternes påstande.

Klageren har den 2. december 2009 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Vestjysk Bank skal frafalde kautionsforpligtelsen over for klageren.

Vestjysk Bank har nedlagt påstand om principalt frifindelse, subsidiært at kautionen skal være gældende for 262.500 svarende til kautionen af 10. juli 2007 og 11. januar 2008. Hertil skal tillægges renter.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at kautionsdokumenterne blev forelagt for hende af hendes ægtefælle under en biltur til Randers lørdag den 28. juni 2008.

Hun fik ingen vejledning eller rådgivning fra bankens side om den risiko, der for hende personligt var forbundet med underskriften af kautionserklæringen.

Kautionserklæringerne blev hver gang udleveret til underskrift privat af hende ægtefælle.

Hun havde første gang kontakt med banken i juni 2009.

Hun har aldrig overvejet personligt at indtræde i virksomheden, da hun på daværende tidspunkt arbejdede med skiftende arbejdstider uden for hjemmet. Hun planlagde i øvrigt at gå på efterløn, hvilket hun gjorde i september 2008.

Hun var ikke orienteret om firmaets skrantende økonomi eller om den forøgede risiko for afgivelse af kautionsløftet.

Hun har ikke modtaget den seneste årsrapport eller budget og periodebalance for kalenderåret 2008.

Hendes egen økonomiske situation taget i betragtning, burde der på ingen af tidspunkterne være indgået en kautionsaftale med hende. Hendes ejendom er ved offentlig vurdering vurderet til 1.300.000 kr. Der er et realkreditlån på 1.522.000 kr. og et pantebrev på 455.000 kr.

Banken har anført, at bankens afdelingsdirektør foretog vurdering af hendes ejendom den 6. juli 2007. Hverken hun, hendes nu afdøde mand eller deres fælles søn, var til stede på det givne tidspunkt.

Banken kan ikke uden hende vurdere friværdien i hendes faste ejendom. Det er en klar krænkelse af privatlivets fred

Banken kender intet til hendes privatøkonomi, og kan derfor ikke egenrådigt afgøre, om hun er i stand til at afdrage på et lån på 500.000 kr.

Det var hendes klare opfattelse, at de var fire personer, der stillede sikkerhed for firmaets kassekredit, og at hun ikke alene skulle dække firmaets gæld ved en evt. konkurs.

Hun skal kun betale en fjerdedel af de 525.000 kr.

Bankens manglende rådgivning er særdeles kritisabel, særligt henset til, at hun er forbruger og efterløner uden erfaring i økonomiske anliggender samt uden likvid formue.

Banken har udnyttet hendes økonomiske uerfarenhed

Det er i strid med redelig handle måde at gøre kautionen gældende over for hende.

Vestjysk Bank har anført, at klageren har underskrevet kautionserklæringer af 10. juli 2007, 11. januar 2008 samt 28. juni 2008.

Klageren var indkaldt til underskriftsmøder i banken i forbindelse med underskrivelse af kautionserklæringer, men aflyste hver gang, hvorfor dokumenterne efter aftale blev udleveret til klagerens ægtefælle.

Klageren har modtaget årsrapport, budget og periodebalance samt pjece om kaution.

Klageren har modtaget kopi af kautionsdokument og kreditaftale.

Klageren havde tilstrækkelig kendskab til virksomhedens økonomi. Klageren havde bl.a. kendskab hertil fra sin mand og søn. Endvidere var der i januar 2008 forhandlinger om, at klageren skulle købe den tredje ejers aktier i virksomheden, således at virksomheden alene blev ejet af familien, i hvilken forbindelse klageren fik nærmere indsigt i virksomhedens forhold.

Klageren var på tidspunktet for indgåelse af kautionserklæringerne lønmodtager og ejer af privat bolig, ligesom hun stod som udlejer af lokalerne, hvorfra virksomheden blev drevet.

Banken havde fået oplyst, at der var realkreditlån i ejendommen for 1.522.000 kr. og at ejendommen var vurderet til 2.200.000 kr. Banken vurderede på kautionens etableringstidspunkt den 10. juli 2007, at klagerens ejendom havde en friværdi på ca. 500.000 kr. Vurderingen blev foretaget af bankens afdelingsdirektør den 6. juli 2007, der ved samme lejlighed var ude på ejendommen for at besigtige løsøre.

Boligdelen på ejendommen er på 184 m², som blev anslået til at have en værdi på ca. 1,5 mio. kr. Hertil kommer 279 m² erhvervsareal med en værdi på ca. 450.000 kr. samt grund til ca. 250.000 kr. En samlet værdi på minimum 2.200.000 kr. i forhold til beregnet panterestgæld på i alt ca. 1,3 mio. kr.

Klageren havde fast job og modtog herudover månedlige legeindtægter fra virksomheden. Desuden var det oplyst banken, at klageren ønskede at forblive på arbejdsmarkedet en del år endnu og ikke ville gå på efterløn.

Klageren var derfor økonomisk i stand til at kautionere, og kautionsforpligtelsen stod ikke i misforhold til klagerens økonomi på tidspunkterne for kautionsstillelsen.

Det var bankens helt klare vurdering, at friværdien var intakt den 11. januar 2008 og den 28. juni 2008, hvor kautionen blev henholdsvis fornyet og forhøjet.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Det følger af de offentligretlige regler i "Bekendtgørelse for god skik for finansielle virksomheder", at pengeinstitutter, inden aftale om kaution indgås, skal sikre sig, at kautionisten er informeret om indholdet og konsekvenserne af kautionsforpligtelsen.

Det fremgår af Finanstilsynets vejledning til bekendtgørelsen, at bekendtgørelsens krav kan opfyldes ved udlevering af den af Finansrådet og Forbrugerrådet udarbejdede pjece med generel information om kaution.

Klageren har ved sin underskrift både den 10. juli 2007 og 28. juni 2008 erkendt at have modtaget ovennævnte pjece, hvorfor dette lægges til grund af Ankenævnet.

På den baggrund antages banken at have levet op til sit rådgivningsansvar i henhold til bekendtgørelsen

Ankenævnet har den 8. december 2010 bl.a. anmodet Vestjysk Bank om at fremsende dokumentation for, at klageren var økonomisk i stand til at påtage sig kautionsforpligtelsen. Banken er herefter fremkommet med oplysninger vedrørende bl.a. bankens vurdering af værdien af klagerens ejendom.

Ankenævnet finder ikke, at banken har gjort tilstrækkeligt for at sikre sig, at der ikke var misforhold mellem kautionsforpligtelsen og klagerens økonomi, jf. nu § 21, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 793 af 20. august 2009 om god skik for finansielle virksomheder.

Under disse omstændigheder finder Ankenævnet, at det vil være urimeligt at gøre kautionsforpligtelsen gældende, jf. aftalelovens § 36, i det omfang kautionsforpligtelsen, som klageren påtog sig i juni 2008, på det tidspunkt oversteg friværdien af hendes faste ejendom, jf. herved principperne i Højesterets

dom UfR 2010 1628H. Fastlæggelse af dette beløb skal ske på grund af en sagkyndig vurdering af ejendommen.

Ankenævnet finder det i øvrigt kritisabelt, at bankens advokat den 1. juli 2009 sendte skylderkæring til klageren, hvor hun blev bedt om at acceptere hæftelse for et beløb, der oversteg kautionserklæringen.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Vestjysk Bank skal på baggrund af en sagkyndig vurdering nedsætte klagerens kautionsforpligtelse til et beløb svarende til friværdien i hendes faste ejendom i juni 2008.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

343/2010 Spørgsmål om bankens rådgivning vedrørende Aktiv BoligInvest var mangelfuld.

Sagsnummer: 343/2010
 Dato: 7. marts 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Carsten Holdum, Jørn Ravn, Erik Sevaldsen
 Klageemne: Værdipapirer, gearet/ lånefinansieret investering
 Ledetekst: Spørgsmål om bankens rådgivning vedrørende Aktiv BoligInvest var mangelfuld.
 Indklagede: Roskilde Bank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører klagerens krav om erstatning som følge af mangelfuld rådgivning om risiko i forbindelse med salg af produktet Aktiv BoligInvest. Aktiv BoligInvest var et investeringskoncept udbudt af Roskilde Bank, hvor investor skulle optage lån i sin faste ejendom og investere provenuet i investeringsforeningen BankInvest Højrentelande.

Sagens omstændigheder.

Den 11. juli 2007 indgik klageren aftale med Roskilde Bank om produktet Aktiv BoligInvest.

I forbindelse hermed optog klageren et afdragsfrit 30-årigt 6 % lån med en hovedstol på 978.000 kr. Heraf blev 867.000 kr. den 27. juli 2007 anvendt til investeringsbeviser i BankInvest Højrentelande, der blev lagt i klagerens værdipapirdepot. Klageren har oplyst, at de resterende penge blev henlagt til termin og privat forbrug.

Den 7. januar 2008 blev der udtaget 263 stk. investeringsbeviser i BankInvest Højrentelande fra klagerens depot og solgt til kurs 95,80 for 25.195 kr. Klageren har oplyst, at pengene blev reserveret til betaling af renter, indtil udbyttet kom til udbetaling.

Den 26. marts 2008 solgte klageren de i depotet tilbageværende 8.634 stk. investeringsbeviser i BankInvest højrentelande til kurs 94,75 for 818.071,50 kr. Samme dag købte klageren 9.160 stk. investeringsbeviser uden ret til udbytte i BankInvest Højrentelande til kurs 82,50 for 755.700 kr. Salget og købet skete efter det oplyste af skattetekniske grunde.

Den 2. juli 2008 fik klageren udarbejdet en investeringsprofil i Roskilde Bank. Det fremgik heraf bl.a., at klageren aldrig selv har handlet med værdipapirer, og at hendes kendskab hertil begrænser sig til den rådgivning hun har modtaget i banken. Klagerens nettoformue var på 1-2 mio. kr., hvoraf 1,3 mio. kr. udgjorde ejendommens friværdi. Tidshorisonten for klagerens kapitalpension var 6 år, mens tidshorisonten for hendes opsparing af frie midler var 1 år. Klageren fandtes endelig at have en høj risikovillighed, mens det dog blev konkluderet, at hun var egnet til mellemrisiko.

Den 17. september 2008 blev der udtaget 320 stk. investeringsbeviser i BankInvest Højrentelande til kurs 79,00 fra klagerens depot og solgt for 25.280 kr. Klageren havde herefter en beholdning på 8.840 stk. investeringsbeviser i BankInvest højrentelande i sit depot.

Den 21. april 2009 fik klageren udbetalt et udbytte af investeringsbeviserne i BankInvest Højrentelande på 61.880 kr. Klageren har oplyst, at pengene gik til at betale renter på lånet.

Klageren indgav den 4. januar 2010 en klage til Roskilde Bank vedrørende investeringen i Aktiv BoligInvest.

Klageren fik i april 2010 udbetalt et udbytte af investeringsbeviserne i BankInvest Højrentelande på 61.880 kr. Klageren har oplyst, at pengene gik til at betale renter på lånet.

Den 23. april 2010 afviste Roskilde Bank klagen med henvisning til, at klageren den 2. juli 2008 havde fået udarbejdet en investeringsprofil med høj risiko.

Banken har anført, at bankens medarbejdere, i forbindelse med kundemøder angående Aktiv BoligInvest, anvendte et såkaldt støtteark, og at alle kunder ved samme lejlighed modtog et faktaark om BankInvest Højrentelande. Både støtteark og faktaark er fremlagt under sagen.

Af faktaarket om BankInvest Højrentelande fremgår det bl.a.:

"

BankInvest Højrentelande går efter at give investorerne et attraktivt afkast ved at investere i stats- og virksomhedsobligationer udstedt i lande, hvor renteniveauet er højere end i Danmark.

Investering i lande med høj rente er attraktivt set i lyset af den meget lave rente i Europa, Japan og USA. Høj rente hænger nøje sammen med risiko, idet lande med en højere rente end i Danmark ofte er

præget af vækst og inflation. Det er hele idéen bag BankInvest Højrentelande. BankInvest udvælger nøje de lande, hvor den fundamentale økonomi er i bedring. Det er for eksempel lande i Latinamerika, Østeuropa, Asien og Afrika, hvor forholdet mellem afkast og risiko vurderes som værende så attraktivt, at der er udsigt til et ekstra afkastpotentiale. Afkastudviklingen i afdelingen har de seneste år dokumenteret denne evne.

Det årlige udbytte i afdelingen er ifølge vedtægterne fastsat til mindst 7 kroner pr. bevis. Dermed er investor sikret en løbende udbetaling i stil med traditionelle obligationer. Målet er, at årets afkast kan dække minimumsudlodningen. I de år, hvor afkastet måtte være mindre end 7 kroner pr. bevis, vil det være nødvendigt at udlodde af afdelingens formue.

Den anbefalede investeringshorisont for BankInvest Højrentelande er i faktaarket fastsat til minimum 1-3 år. Risikoen blev ved en investering i BankInvest Højrentelande af BankInvest vurderet som lav.

Af støttearket, som blev anvendt ved kundemøder, fremgår bl.a. følgende:

Investeringsidé

Har du friværldi i fast ejendom, kan det sammenlignes med at have penge i banken der bare venter på at blive hævet.

Problemet er bare at du ikke får renter af friværdien hvis du ikke gør noget aktivt.

For at få pengene til at yngle, kan du tage lån i ejendommen, for eksempel Totalkreditlån, og investere beløbet i BankInvest højrentelande.

Dermed skaber du en forrentning af friværdien, nemlig forskellen på lånerenten og afkastet fra BankInvest Højrentelandene.

Sund økonomi

Vælger du et realkreditlån med fast rente, er risikoen yderst begrænset, men gevinstmulighederne også mindre.

Investeringshorisont

Investeringshorisonten bør være minimum 7-10 år.

Kurserne på Højrenteobligationer svinger relativt meget – men det er også årsagen til den gode rente. Med en lang investeringshorisont har kortsigtede kursudsving mindre betydning.

Risiko

Ud over kursudsving er risikoen ved investering i Højrenteobligationer at udstederen misligholder sine forpligtelser.

Endvidere er der i støttearket vist en graf over hvor stort et kursstab investor kan tåle uden at tabe penge, ud fra en forudsætning om en lånerente på 5 % p.a. og en rente på Højrenteobligationerne på 8 % p.a.

Roskilde Bank har under sagen fremlagt rapport fra Finanstilsynet af 19. december 2006 udarbejdet efter en ekstraordinær undersøgelse på god skik området af Roskilde Bank den 14. december 2006. Af rapporten fremgår det bl.a. om bankens rådgivning i forbindelse med ydelse af lån til brug for investering i værdipapirer:

Banken oplyste, at der generelt stilles krav om, at der udarbejdes en investeringsprofil for alle kunder, som ligger til grund for rådgivning i forbindelse med investering i værdipapirer. Gennemgangen af de konkrete sager betryggede Finanstilsynet om, at denne procedure generelt følges.

Af rapportens samlede konklusion på undersøgelsen fremgår bl.a.:

På baggrund af gennemgangen af bankens forretningsgange og konkrete kundesager samt arbejdsredskaber til udarbejdelse af investeringsprofiler er undersøgerne betrygget om, at kravene til rådgivning og information i god skik reglerne generelt efterleves, og at bankens rådgivning generelt dokumenteres på en systematisk og tilstrækkelig måde.

Roskilde Bank har under sagen fremlagt et generelt notat til brug for Ankenævnets behandling af klager over Roskilde Banks rådgivning om Aktiv BoligInvest. Notatet tager udgangspunkt i dels Roskilde Banks generelle forretningsgange for rådgivning vedrørende investering i Aktiv BoligInvest og BankInvest Højrentelande, og dels disse forretningsganges overensstemmelse med god skik bekendtgørelsen. Der redegøres endvidere bl.a. for risikoklassificeringen i Aktiv BoligInvest og i BankInvest Højrentelande.

Parternes påstande.

Klageren har den 9. juni 2010 indbragt sagen for Ankenævnet, der forstår påstanden således, at Roskilde Bank skal erstatte det tab, hun vil være tvunget til at realisere for at komme ud af engagementet.

Roskilde Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at hun henvendte sig til banken, da hun gerne ville have lidt reserver på sin konto, hvis bilen gik i stykker, der skulle foretages forbedringer på huset eller andre fornødenheder.

Hun bad derfor om råd til f.eks. at omprioritere sit lån, der på det tidspunkt var et 5 % lån på 900.000 kr. Hendes hus var på det tidspunkt vurderet til 2,4 mio. kr., så der var en del friværdi.

Hun blev tilbudt Aktiv BoligInvest som en helhedsløsning. Hun blev nærmest lovet, at hun kunne leve af udbyttet og genkøbene i årene frem. Herudover skulle Aktiv BoligInvest være særligt egnet til folk som hende, der skulle på pension inden for en overskuelig tid.

Hun er i dag 66 år og må udskyde sin pension på ubestemt tid, fordi hun som følge af investeringen er bundet på hænder og fødder. Hun er stavnsbundet til sit hus og er måske teknisk insolvent, hvis hun i dag skulle være nødt til at sælge huset. Hun manglede i juni 2010 ca. 375.000 kr. for at kunne indfri det lån, hun af banken var blevet rådet til at optage for at investere i BankInvest Højrentelande.

Hun blev informeret om, at investeringshorisonten var nogle år, men fik samtidig at vide, at pengene nærmest ville rulle ind, så hun kunne leve af murstenene og blive ved med at reinvestere. Der var ingen fokus på risikoen.

Med hendes alder og snarlige pension, burde banken slet ikke tilbyde hende så risikofyldt et projekt. Henset til tidshorisonten for hendes kapitalpension og hendes opsparing af frie midler på henholdsvis 6 og 1 år, burde banken vide, at hun ikke egnede sig til en investering med en tidshorisont på 7-10 år.

Bankens rådgivning har været kritisabel mangelfuld. Hun har fået investeringsråd, som hun slet ikke har haft reel mulighed for at vurdere henset til hendes manglende erfaring med investeringer.

Hun klagede til banken i januar 2010. Banken afviste imidlertid hendes klage med henvisning til, at hun i juli 2008 havde fået udarbejdet en investeringsprofil med høj risikovillighed.

Der er sat nogle flueben i investeringsprofilen, der indikerer dette, men hun opfatter ikke sig selv som en højrisikoperson. Faktisk betragter hun sig selv som en forsigtig person, når det kommer til pengesager. I profilen står der da også, at hun er i mellemrisikogruppen.

Hun er helt uforstående over for nogle af de angivne svar. Hun har ikke lagt vægt på investeringsprofilen i forhold til investeringen i Aktiv BoligInvest. Investeringsprofilen blev jo først udarbejdet et år efter selve investeringen.

Investeringsprofilen burde være lavet i 2007 med henblik på at undersøge, om hun egnede sig til investering i Aktiv BoligInvest.

I øvrigt har hun aldrig før eller siden foretaget risikobetonede satsninger med sine midler i Roskilde Bank, og hun har nu fået udarbejdet en ny investeringsprofil i Spar Nord, der ser noget anderledes ud.

Roskilde Bank har bl.a. anført, at rådgivningen om Aktiv BoligInvest i denne sag er sket i overensstemmelse med bankens forretningsgang og den uddannelse, som den enkelte rådgiver har modtaget, som gennemgået i det fremlagte notat.

Bankens interne forretningsgange har været i overensstemmelse med de gældende regler om god skik.

Alle bankens kunderådgivere er blevet undervist af formuekonsulenter fra Investeringsafdelingen, og som led i denne undervisning har de grundigt fået beskrevet produktet og dets muligheder og risikoelementer. Det har været et fast punkt i undervisningen, at kunderådgiveren i sin rådgivning af kunden skulle gøre det klart, at der var tale om en langsigtet investering, ligesom risikofaktorer skulle oplyses.

Kundernes økonomiske situation, herunder evnen til at servicere et eventuelt lån, blev vurderet ud fra bankens almindelige kreditmæssige retningslinjer. På den baggrund blev det afgjort, hvorvidt kunden var egnet til produktet. Der blev taget udgangspunkt i den enkelte kundes individuelle situation, idet der var tale om afdragsfrie lån.

Der blev således foretaget en kreditvurdering, der viste om klageren var kreditværdig samt i stand til at bære et eventuelt tab.

Hvis kunden blev fundet egnet, blev der foretaget en vurdering af kundens ejendom efter samme

procedure som ved en sædvanlig lånesag.

Det har været indeholdt i forretningsgangen for Aktiv BoligInvest, som blev opdateret forud for ikrafttræden den 1. november 2007 af investorbeskyttelsesreglerne (MiFID), at der skulle udarbejdes investeringsprofil for kunder, som havde produktet Aktiv BoligInvest.

Ingen investorer er blevet rådgivet i strid med deres egne oplysninger om risikovillighed og tidshorisonten for investeringen. Er klageren uenig heri, må hun i overensstemmelse med de sædvanlige bevisregler selv medvirke til at fremskaffe oplysninger, der skulle begrunde, at dette ikke var tilfældet, herunder ved fremlæggelse af risikoprofiler fra nuværende bankforbindelser og af økonomiske forhold i øvrigt. Roskilde Bank er ikke længere i besiddelse af disse oplysninger i alle sager, bl.a. fordi en stor del af bankens kunder er blevet overdraget til andre pengeinstitutter.

Det var fast kutyme at udlevere både støtteark og faktaark på kundemødet, og at kunderne skulle have mulighed for at læse materialet, inden de traf beslutning om at indgå i investeringen.

Materialet indeholder udelukkende korrekte og relevante oplysninger, der fremtræder i et let tilgængeligt sprog. Materialet indeholder en afbalanceret beskrivelse af investeringens fordele og de med investeringen forbundne risici.

På investeringstidspunktet var der ved investering i højrentelandeobligationer ikke tale om investeringer med stor risiko for tab. BankInvest havde på investeringstidspunktet kategoriseret højrentelandeobligationerne som værende lav risiko med en anbefalet investeringshorisont på 1-3 år. Risikoen ved investering i Aktiv BoligInvest var dog højere end ved den "rene" investering i BankInvest Højrentelande, men dog ikke højere end lav.

Der må i den forbindelse lægges afgørende vægt på, at det af klagerens investeringsprofil fremgår, at hun havde en høj risikovillighed. Det forhold, at investeringsprofilen er underskrevet ca. 1 år efter, investeringen blev foretaget, er irrelevant, da det må formodes, at klageren også på investeringstidspunktet havde en høj risikovillighed. Selvom det lægges til grund, at klageren havde en risikovillighed svarende til mellem risiko, var investeringen i Aktiv BoligInvest ikke i strid med hende investeringsprofil.

På baggrund af de foreliggende oplysninger om klagerens risikoprofil og hendes økonomiske forhold, burde banken ikke have frarådet klageren at investere i Aktiv BoligInvest under henvisning til den med investeringen forbundne risiko.

Klageren blev gjort opmærksom på, at investeringen indebar en risiko for tab, og at den foretagne investering var baseret på en lang investeringshorisont. Klageren må selv bære risikoen for eventuelle tab, der lides ved realisation af investeringsbeviserne. Roskilde Bank har således ikke i forbindelse med rådgivningen ydet nogen garantier vedrørende indfrielseskurser.

Klageren må ligeledes selv bære risikoen for de tab, der er opstået ved de foretagne salg efter investeringen.

De store kursfald, der har været i BankInvest Højrentelande, har manifesteret sig under finanskrisen, som det i den forbindelse gøres gældende, at hverken Roskilde Bank eller BankInvest burde have været i stand til at forudse.

På baggrund af materialet kunne klageren i øvrigt ikke være uvidende om produktets risiko og investeringshorisont.

Klageren blev oplyst om investeringshorisonten på minimum 7-10 år, hvorefter klageren måtte forvente, at der kunne blive tale om et tab på arrangementet hvis arrangementet opsagdes tidligere end 7 år.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at det alt andet lige er bankens opfattelse, at der aktuelt ikke foreligger et tab ved investeringen set i forhold til den oprindelige investerings størrelse.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Ankenævnet bemærker, at støttearket ikke indeholder fyldestgørende oplysninger om de risici, der er forbundet med at indtræde i en aftale om Aktiv Boliginvest. Der er således navnlig ikke i tilstrækkelig grad redegjort for, at realisation af investeringsbeviserne i BankInvest Højrentelande, når den af investorerne angivne tidshorisont er udløbet, eventuelt ikke vil kunne ske til en kurs, der sætter investorerne i stand til at indfri realkreditlånet. Roskilde Bank har under sagens behandling anerkendt, at denne risiko burde have været omtalt i støttearket eller under den individuelle rådgivning om Aktiv BoligInvest.

Denne risiko er i særlig grad aktuel ved aftalen om Aktiv Boliginvest, idet hele den realiserede friværdi er investeret i ét investeringsbevis, nemlig BankInvest Højrentelande, der på grund af de sikkerheder, der ligger bag investeringsbeviset, er konjunkturfølsomme, hvilket sammenholdt med investeringsbevisets bestemmelse om udbyttebetaling medfører betydelig kursusikkerhed ved beviset.

Da støttearket således ikke gav investorerne en retvisende og fyldestgørende beskrivelse af de risici, der er knyttet til produktet "Aktiv Boliginvest", finder Ankenævnet, at det må påhvile Roskilde Bank at godtgøre, at klageren forud for indgåelse af aftalen om Aktiv Boliginvest har modtaget fyldestgørende rådgivning om risikoen ved produktet.

Ankenævnet finder det ikke godtgjort, at banken forinden klagerens indgåelse af aftale om Aktiv

Boliginvest har rådgivet klageren fyldestgørende om risici forbundet hermed.

På den anførte baggrund finder Ankenævnet, at Roskilde Bank begik en ansvarspådragende fejl ved rådgivning om det lånefinansierede køb af BankInvest Højrentelande.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Såfremt klageren inden 8 uger efter afsigelsen af denne afgørelse anmoder herom, skal Roskilde Bank herefter inden 4 uger, mod klagerens tilbagelevering af 8.840 stk. investeringsbeviser i BankInvest Højrentelande stille klageren, som om hun ikke havde investeret i BankInvest Højrentelande herunder således, at der ved opgørelsen af klagerens krav tages hensyn til de udbytter og gevinster, som klageren har oppebåret, samt de renter og bidrag hun har betalt på den relevante del af kreditforeningslånet.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

1152/2009 Spørgsmål om erstatningsansvar for kurstab ved investering i Jyske Invest Hedge Markedsneutral – Obligationer via en formueplejeaftale på grund af mangelfuld rådgivning vedrørende stop loss.

Sagsnummer: 1152/2009
Dato: 7. marts 2011
Ankenævn: Vibeke Rønne, Carsten Holdum, Jørn Ravn, Erik Sevaldsen, Astrid Thomas
Klageemne: **Værdipapirer, formuestyring**
Ledetekst: Spørgsmål om erstatningsansvar for kurstab ved investering i Jyske Invest Hedge Markedsneutral – Obligationer via en formueplejeaftale på grund af mangelfuld rådgivning vedrørende stop loss.
Indklagede: Jyske Bank
Øvrige oplysninger:
Senere dom: -
Medhold klager

Indledning

Sagen vedrører, om Jyske Bank har pådraget sig et erstatningsansvar i forbindelse med klagerens investering i Jyske Invest Hedge Markedsneutral – Obligationer i henhold til en formueplejeaftale, herunder om der var aftalt stop loss med banken.

Sagens omstændigheder

Klageren er kunde i Jyske Bank, hvor hun har et værdipapirdepot (-491).

Den 17. januar 2008 var klageren til møde i banken i forbindelse med, at hun havde arvet et beløb. På mødet drøftede man forskellige investeringsmuligheder, herunder muligheden for at placere midlerne under en formueplejeaftale.

Den 12. februar 2008 fik klageren udarbejdet en investeringsplan, der viste en såkaldt "balanceret" investeringsprofil. Af bankens brev af samme dato fremgår:

" ...

Din investeringsplan

På baggrund af vores samtale af 12. februar 2008 har jeg tegnet din investeringsprofil ud fra dine ønsker og behov.

Dine svar fremgår af det vedlagte resumé af vores samtale og peger på, at din risikoprofil er det, vi kalder balanceret.

Den balancerede risikoprofil

Der er to væsentlige forhold for den risikoprofil, som jeg anbefaler.

Den første er investeringshorisonten. Det er den periode, du forventer, investeringen skal strække sig over. Da du har svaret mellem 7 og 10 år, er horisonten, hvad vi kalder mellemlang.

Det andet er din holdning til risiko og dermed tab. Altså om du er indstillet på, at investeringen risikerer at blive mindre værd end på investeringstidspunktet. Svarene på de spørgsmål, der omhandler risiko, siger mig, at din holdning er moderat. Heri indgår, at jeg på baggrund af dine svar vedrørende afhængighed og formue har taget højde for, at du er uafhængig eller lidt afhængig af det beløb, som du ønsker at investere.

Jeg har valgt at anbefale dig den balancerede risikoprofil, som kombinerer denne holdning med den ønskede investeringshorisont.

Du kan læse mere om profilen på det vedlagte ark.

...

Anbefaling

Med udgangspunkt i dit ønske om at involvere dig i de overordnede rammer i sammensætningen af dine investeringer vil jeg anbefale dig Jyske Pengepleje.

Investeringsstrategi

Den valgte løsning – Jyske Pengepleje – tager højde for fordelene ved en porteføljestrategi. Filosofien bag porteføljestrategien er, at jo mere du spreder din investering, jo mere begrænser du risikoen. Målet er at optimere afkastet i forhold til den involverede risiko.

Rådgivning

Nogle handler vil passe bedre til din investeringsprofil end andre. Når jeg fremover rådgiver dig, vil jeg vurdere den enkelte handel i forhold til den afdækkede investeringsprofil.

.. "

Af resuméet fra mødet fremgår bl.a., at klageren ingen viden har om investeringsområdet, at hun ønsker at involvere sig i de overordnede rammer af investeringen, at hendes holdning til risiko er moderat, at hun kan acceptere et negativt afkast på 20% på et enkelt år og at hun vil fastholde risikoen, hvis værdien af investeringen et enkelt år falder mere end hun forventer. Nederst på resuméet er over dato- og underskriftsfeltet anført:

"Vær opmærksom på, at selv om De har oplyst banken om, hvor stort et negativt afkast De kan acceptere, tager banken ikke ansvar for, at et eventuelt negativt afkast under uheldige omstændigheder kan blive større. Det aftales, at pengepleje etableres som stabil profil, dvs. 20% aktier og 80% obligationer."

Af bankens faktablad for den balancerede profil fremgår, at udgangspunktet for bankens porteføljesammensætning for denne profil er 50% i danske obligationer, 36% i etablerede aktiemarkeder, 10% i højrente obligationer og 4% i nye aktiemarkeder.

Endvidere fremgår følgende:

"

Fin balance mellem forventet afkast og risikovillighed

Fordelene ved at investere efter den balancerede profil:

gode muligheder for et højt afkast på lang sigt

mulighed for afkast over gennemsnittet på obligationsmarkedet.

Du må kunne leve med, at afkastet i enkelte år kan være negativt.

Deklaration

..

Øverst ser du, hvordan vi anbefaler at fordele aktiverne. Til den balancerede profil anbefaler vi en nogenlunde ligelig fordeling mellem aktier og obligationer for at sprede risikoen.

I perioder kan vores aktuelle anbefaling være lidt anderledes, hvis vi vurderer, at det kan give et bedre resultat.

..

[Med mindre skrifttype er anført]

Tidligere afkast er ikke garanti for fremtidige afkast. Når du investerer, kan du heller ikke være sikker på at få hele det investerede beløb tilbage.

.. "

Af bankens faktablad for den stabile profil fremgår, at udgangspunktet for bankens porteføljesammensætning for denne profil er 65% i danske obligationer, 18% i etablerede aktiemarkeder, 15% i højrente obligationer og 2% i nye aktiemarkeder.

Endvidere fremgår følgende:

"

Fin balance mellem forventet afkast og risikovillighed

[Tekst som ad "balancerede profil".]

Deklaration

..

Øverst ser du, hvordan vi anbefaler at fordele aktiverne. For at sikre en stabil udvikling er andelen af obligationer størst.

[Tekst som ad "balancerede profil".]

.. "

Den 7. marts 2008 indgik klageren en aftale med banken om "Jyske Pengepleje Stabil" vedrørende depot nr. -491 med et indskud på 375.000 kr. Det fremgår af aftalen, at:

"

Formål med aftalen

Formålet med aftalen er at opnå størst muligt afkast ud fra den risikoprofil jeg har valgt. Jyske Bank holder øje med min investering og foretager de justeringer der skal til for hele tiden at optimere min portefølje.

Jyske Bank har gjort mig opmærksom på, at de enkelte handler, som bliver indgået under aftalen, kan give et negativt afkast. Ligeledes er jeg gjort opmærksom på, at historiske afkast ikke kan benyttes til

at forudsige fremtidige afkast.

Investeringsstrategi og risikoeksponering

For at sikre at min investering får en god risikospredning, bliver den placeret i investeringsforeninger, som investerer i danske og udenlandske aktier, traditionelle obligationer, råvarer og ejendomme. Herudover kan en del af indskuddet blive placeret som kontant indestående, eller andre alternative investeringer, som hedgefonde og strukturerede produkter (læs mere under definitioner).

Jyske Bank placerer mit indskud så sammensætningen af min investering stemmer overens med min investeringsprofil og bankens forventninger til markedet.

Aktivtyper/investeringsforeninger	Rammer
Traditionelle Obligationer	30 – 90%
Højrenteobligationer	0 – 25%
Aktier	0 – 30%
Alternative investeringer m.v.	0 – 20%
Kontant	0 – 60%

Definitioner

Alternative investeringer og strukturerede produkter

Omfatter de investeringer, der ikke kan betragtes som almindelige aktie- eller obligationsinvesteringer eller kontantplacering. Disse investeringer kan fx repræsentere nye aktivklasser – råvarer, ejendomme, hedgeforeninger, certifikater eller strukturerede produkter – som det ellers ville være besværligt eller umuligt at investere i. Strukturerede produkter kan bestå af kombinationer af flere aktivtyper. Endeligt er strukturerede produkter i nogle tilfælde attraktive alternativer til almindelige indlån.

Fuldmagt til investering

Jeg giver hermed Jyske Bank fuldmagt til – inden for de aftalte investeringsrammer – at investere det til enhver tid indestående på ovennævnte Pengeplejekonto og den til enhver tid værende beholdning i ovennævnte depot.

Banken har den fulde dispositionsret med samme retsvirkning, som var dispositionerne foretaget af mig. Dispositionsretten indebærer bl.a. at banken må:

Købe, sælge og nytegne værdipapirer efter de aftalte rammer. Se "Investeringsrammer – Jyske Pengepleje"

Almindelige betingelser og ændringer

"Jyske Aftaler" ligger til grund for denne aftale.

Pengeplejekonto

Mine indbetalinger og afkast investerer banken, når den skønner det fordelagtigt.

Skat, ansvar og risiko

Jeg er opmærksom på, at formålet med aftalen om Jyske Pengepleje er, at opnå det størst mulige afkast før skat.

Jeg er også opmærksom på, at jeg kan risikere at investeringerne kan medføre tab.

Underskrift

Med min underskrift samtykker jeg i, at have læst denne aftale.

"

Den 1. april 2008 sendte klageren følgende e-mail til sin rådgiver:

"

Tak for sidste tlf.snak ... jeg ville lige se på min økonomi- Har [rådgiveren] fået lavet noget godt?- MEN NEJ hvad er nu det? det ser jo frygtelig ud, jamen [rådgiveren] for...

Jeg går nu lige et par dage med mere f[r]ustration, rykker det ikke i positiv retning, vil jeg alvorligt

tænke på at sælge. det giver for dårlig livskvalitet, og har åbenbart lange lange udsigter til noget der bare ligner en god forretning. Hvis det ikke vender ved 350000 vil jeg nok sælge. Mine penge har været hos jer i 8 år, mit mod er forsvundet, jeg ville ikke kunne tåle at beløbet kommer under startbeløbet.

..."

Ved e-mail af 2. april 2008 besvarede rådgiveren klageren som følger:

..."

Nåh men lige nu ser det også ud til at verdensmarkederne får nyt liv, i hvert fald er det danske indeks steget den seneste uge, ligesom den store omverden i almindelighed – og USA – i særdeleshed vejrer forår. USA og dele af østen er i nat steget ret flot – igen.

Under alle omstændigheder skal man stadig forvente at det kan rumle noget endnu."

Den 26. januar 2009 sendte klageren via bankens hjemmeside en e-mail:

..."

Jeg er ganske overrasket over at se min økonomi/aktier er svundet så meget ind? Jeg skrev til [rådgiveren] d. 1/4 08 at jeg ikke ville under 350000 i mine aktier, og hvad ser jeg i tilsendte opgørelse? langt langt under er det på nuværende tidspunkt? hvorfor er der ikke blevet ringet/skrevet til mig? svar også på mail.

..."

Den 4. februar 2009 var værdien af depotet 311.195,18 kr.

I begyndelsen af marts 2009 meddelte klageren banken, at hun ville udtræde af formueplejeaftalen.

Den 11. marts 2009 solgte banken klagerens beholdning af værdipapirer, og midlerne herfra blev overført til klagerens åbne depot.

Klageren realiserede et tab på 49.780,48 kr. som hun afkrævede banken, der afviste at være erstatningsansvarlig.

Parternes påstande

Klageren har den 3. november 2009 indbragt sagen for Ankenævnet, der forstår påstanden således, at Jyske Bank skal betale tabet på 49.780,48 kr.

Jyske Bank har nedlagt påstand om principalt frifindelse, subsidiært afvisning.

Parternes argumenter

Klageren har anført, at hun følte sig presset af rådgiveren til at underskrive formueplejeaftalen. Han kaldte hende "kylling 'sådan lidt sjovt'".

Banken rådgav hende ikke tilstrækkeligt om investeringerne, herunder de risici, der var forbundet hermed.

Banken burde have anbefalet hende en stop loss aftale.

Hun sendte en e-mail til banken den 1. april 2008, der må forstås således, at hun ikke kunne acceptere et tab, der bragte hendes beholdning under 350.000 kr. Det fremgår eksplicit af e-mailen, at "[hun] ville ikke kunne tåle at beløbet kommer under startbeløbet".

Hun ønskede at blive kontaktet af banken, når markedsværdien var på min. 350.000 kr. Banken burde have reageret på tabet på et meget tidligere tidspunkt.

Banken er erstatningsansvarlig for tabet hun lider ved, at kursen på værdipapirerne faldt.

Jyske Bank har til støtte for frifindespåstanden anført, at klageren i henhold til aftalen om Jyske Pengepleje gav banken fuldmagt til at håndtere hendes investeringer. Investeringen i Jyske Invest Hedge Markedsneutral – Obligationer, skete inden for fuldmagten og i overensstemmelse med klagerens risikoprofil. Banken har derfor ikke pådraget sig et erstatningsansvar som følge af investeringen.

Andelen af Jyske Invest Hedge Markedsneutral – Obligationer udgjorde ca. 5 % af det samlede indskud på investeringstidspunktet, hvilket var i overensstemmelse med investeringsrammerne.

Der var ikke indgået en aftale med klageren om, at der ville ske salg, hvis værdipapirernes kursværdi faldt til 350.000 kr. eller derunder.

Klagerens e-mail af 1. april 2008 må forstås således, at det var klagerens egen bekymring, der kom til udtryk. På baggrund af klagerens vage og uklare formulering af e-mailen var banken hverken berettiget eller forpligtet til at sælge ud af klagerens værdipapirdepot ved en bestemt kurs. Indgåelse af en stop loss aftale må kræve en klar og tydelig aftale med klageren.

Klageren var opmærksom på, at formueplejeaftalen fortsat bestod efter den 1. april 2008, da klageren bl.a. modtog årsopgørelse for 2008 med depotoversigt.

Klageren burde efter sin e-mail af 1. april 2008 være udtrådt af Jyske Pengepleje, hvis hun på dette tidspunkt ikke ville opretholde investeringen med risiko for at lide tab.

Klageren gav i henhold til formueplejeaftalen banken fuldmagt til at håndtere sine investeringer. Klageren havde derfor ikke krav på at få sendt brochurer eller andet materiale vedrørende investeringerne.

Banken kunne ikke forudse den finanskrise, der var årsagen til den faldende kurs på Jyske Invest Hedge Markedsneutral – Obligationer.

Klageren burde have indset, at hun alene bar risikoen for kursudviklingen på investeringerne.

Klageren kunne løbende følge udviklingen i afkastet via Pengeplejezonen i netbanken, som klageren havde adgang til.

Klageren har fortabt sine indsigelsesmuligheder, da hun har udvist passivitet ved ikke at reklamere tidligere.

Hvis klageren får medhold i sin påstand, kunne hun efter den 1. april 2008 spekulere i kursudviklingen for Jyske Banks regning og risiko, hvilket vil være urimeligt.

Pengeinstitutankenævnet gav i sagen 543/2008 banken medhold i en lignende sag vedrørende erstatning i forbindelse med køb af Jyske Invest Hedge Markedsneutral – Obligationer i henhold til en formueplejeaftale.

Banken har til støtte for afvisningspåstanden anført, at en tilstrækkelig belysning af hændelsesforløbet og fortolkningsgrundlaget forudsætter en afhøring af klageren og bankens medarbejdere. Det kræver en bevisførelse, der ikke kan finde sted for Ankenævnet jf. vedtægternes § 7 stk. 1.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion

Indledningsvis bemærkes, at Ankenævnet ikke finder grundlag for at afvise sagen.

På baggrund af klagerens e-mail af 1. april 2008 til banken, hvoraf bl.a. fremgår "... Hvis det ikke vender ved 350000 vil jeg nok sælge ... jeg vil ikke kunne tåle at beløbet kommer under startbeløbet", finder Ankenævnet, at banken burde have rådgivet klageren om muligheden for at aftale en stop loss, eller i det mindste have gjort klageren opmærksom på, at der ikke var indgået en sådan aftale, og at hun selv nøje måtte følge med i udviklingen, hvis hun ville være sikker på, at værdien af hendes investering ikke faldt under et bestemt niveau. Ankenævnet finder, at banken har handlet ansvarspådragende ved at have undladt dette.

Jyske Bank skal herefter betale erstatning til klageren svarende til forskellen mellem 350.000 kr. og værdien af klagerens beholdning ved hendes udtræden af formueplejeaftalen i marts 2009.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Jyske Bank skal erstatte klageren forskellen mellem 350.000 kr. og værdien af hendes beholdning, da hun udtrådte af formueplejeaftalen.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

27/2010 Investering i ScandiNotes III Junior obligationer.

Sagsnummer: 27/2010
Dato: 14. marts 2011
Ankenævn: John Mosegaard, Jesper Claus Christensen, Hans Daugaard, Peter Stig Hansen, Maria Hyldahl
Klageemne: Værdipapirer, køb, salg, rådgivning
Ledetekst: Investering i ScandiNotes III Junior obligationer
Indklagede: Spar Nord Bank
Øvrige oplysninger: ~~EF~~
Senere dom: -
Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører, om Spar Nord Bank har pådraget sig et erstatningsansvar i forbindelse med klagerens investering i ScandiNotes III Junior obligationer.

Sagens omstændigheder.

Spar Nord Bank har anført, at klageren blev kunde i banken i 2006, da hans investeringsrådgiver blev ansat i banken. Rådgiveren har kendt klageren som en risikovillig investor siden 2003.

Banken har anført, at klageren den 19. maj 2008 ved telefonisk henvendelse købte for ca. 150.000 kr. ScandiNotes III Junior obligationer uden at modtage rådgivning om investeringen fra banken. Klageren har anført, at han i samtalen spurgte bankens rådgiver, om papirerne var sikre. Rådgiveren udtrykte sig positivt overfor investeringen. Banken har oplyst, at samtalen ikke blev optaget på bånd.

Af et fremlagt brev af 9. februar 2009 fra Værdipapircentralen fremgår, at værdipapirerne blev 100 % nedskrevet.

Ved mail af 25. oktober 2009 udtrykte klageren utilfredshed med bankens rådgivning i forbindelse med investeringen i ScandiNotes III Junior obligationerne og anmodede banken om erstatning.

Ved brev af 5. november 2009 afviste banken klagerens anmodning. I den følgende korrespondance fastholdt henholdsvis klageren og banken de anførte standpunkter.

Parternes påstande.

Klageren har den 11. januar 2010 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Spar Nord Bank skal tilbagekøbe ScandiNotes III Junior obligationerne for det oprindeligt investerede beløb tillagt 4 % i renter.

Spar Nord Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har bl.a. anført, at ScandiNotes III Junior obligationerne blev købt som en sikker investering med garanti fra 22 banker.

Han var blevet bange for aktier, hvorfor han ønskede en sikker investering. Dette fremgår også af hans senere handler og at han har stået med store beløb i kontanter. Banken har fremlagt historiske investeringer.

Da han "ordrede" investeringen, var rådgiveren positiv heroverfor. Han fik "ja" til, at papiret var "ok", da "der var mange andre banker, som havde anbefalet investeringen". Banken ydede ham herved rådgivning i forbindelse med købet.

Banken har anvist andre kunder køb af ScandiNotes III Junior obligationer, hvorved det bekræftes, at banken var sikker på investeringen.

Han modtog i 2008 en investeringsprofil, hvor der var skrevet "høj" risikoprofil. Han blev lovet en ny investeringsaftale med "lav" risikoprofil. Han rykkede for papirerne, men modtog dem aldrig.

Spar Nord Bank har anført, at klageren var en risikovillig investor, der selv ringede og bestilte købet af ScandiNotes III Junior obligationerne.

Det fremgår af bankens registrering i systemet, at handlen var en "ikke-rådgivnings handel".

Klageren skriver også selv, at han "ordrede" obligationerne.

Banken ydede ikke rådgivning i forbindelse med klagerens investering.

Med baggrund i rådgiverens kendskab til klagerens høje risikoprofil og tidligere investeringer var banken ikke forpligtet til at fraråde klageren investeringen.

Klageren har siden 2003 været en risikovillig investor med kendskab og erfaring. Dette billede

fortsatte, da han blev kunde i banken. Han foretog en del investeringer i aktier forud for hans bestilling af ScandiNotes III Junior obligationerne.

Klageren gav ikke oplysninger til rådgiveren vedrørende et ønske om en sikker investering.

Bankens salg af papirerne til andre kunder kan ikke tages som udtryk for, at banken har opfattet investeringen som sikker.

Det afvises, at rådgiveren har sagt til klageren, at banken anså investeringen som sikker.

I de tilfælde, hvor banken har ydet rådgivning i forbindelse med køb af ScandiNotes III Junior obligationer, er dette sket med baggrund i den konkrete sag og den pågældende kundes risikoprofil. Dette er uden betydning for denne sag, hvor der ikke er ydet rådgivning.

Banken afviser at være erstatningsansvarlig overfor klageren for det tab, som han lider på en investering, han selv har taget initiativet til - uden rådgivning fra banken.

Klageren var blevet anbefalet investeringen af en anden bank. Han er den eneste kunde i bankens afdeling i Odense, der har købt ScandiNotes III Junior obligationer.

Klageren har ikke som påstået nedsat sin risikovillighed i samarbejde med banken. Da han ikke har underskrevet en "MiFID"-aftale, har banken ikke ydet rådgivning til klageren siden 2008.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Ankenævnet bemærker, at investering i ScandiNotes III Junior obligationer adskiller sig fra en investering i for eksempel danske realkredit- eller statsobligationer ved at indebære en særlig risiko.

Denne særlige risiko udspringer af, at den samlede mængde af ScandiNotes III obligationer er rangordnet i tre kategorier, hvoraf Junior er den laveste, hvilket indebærer, at ethvert tab, der opstår som følge af manglende betalingsevne hos et af de låntagende pengeinstitutter, i første række skal bæres af indehavere af Junior obligationerne.

Ankenævnet lægger til grund, at klagerens investering i ScandiNotes III Junior obligationer blev gennemført af banken uden rådgivning. Spar Nord Bank gjorde således ikke klageren opmærksom på denne særlige risiko.

Ankenævnet finder, at ScandiNotes III Junior obligationer er et komplekst finansielt instrument, hvorfor handel hermed ikke opfylder betingelserne for "Udelukkende ordreudførelse ("execution only")" i § 19 i bekendtgørelse nr. 964 af 30. september 2009 om investorbeskyttelse ved værdipapirhandel ("MiFID"-reglerne). Banken var efter de konkrete omstændigheder i sagen forpligtet til at gennemføre en "Hensigtsmæssighedstest" efter § 17 i bekendtgørelsen. Banken skulle herefter vurdere, om investeringen var hensigtsmæssig for klageren og herunder, om han havde den nødvendige erfaring og viden til at forstå de risici, som var forbundet med investeringen.

Ankenævnet finder det ikke godtgjort, at den manglende rådgivning var uden betydning for klagerens disposition, herunder at klageren via sin hidtidige investeringserfaring havde den fornødne viden til at forstå den særlige risiko, som er forbundet med investering i ScandiNotes III Junior obligationer.

Ankenævnet finder herefter, at banken begik en ansvarspådragende fejl forud for klagerens beslutning om køb af ScandiNotes III Junior obligationerne, og klagerens påstand tages derfor til følge som nedenfor bestemt, hvorved bemærkes, at der ikke er grundlag for at dække noget rentetab.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Spar Nord Bank skal inden fire uger kurtagefrit tilbagekøbe klagerens ScandiNotes III Junior obligationer for det oprindelige anskaffelsesbeløb.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

Pengeinstitutankenævnet

748/2009 Rådgivning om omplacering af investeringsbeviser i Korte Danske Obligationer til investeringsbeviser i Foreningen DK Fast Ejendom.

Sagsnummer: 748/2009
 Dato: 14. marts 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Carsten Holdum, Jørn Ravn, Erik Sevaldsen, Astrid Thomas
 Klageemne: Værdipapirer, køb, salg, rådgivning
 Ledetekst: Rådgivning om omplacering af investeringsbeviser i Korte Danske Obligationer til investeringsbeviser i Foreningen DK Fast Ejendom.
 Indklagede: Fionia Bank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -

Indledning

Sagen vedrører Fionia Banks rådgivning i forbindelse med klagerens investering i DK Fast Ejendom.

Sagens omstændigheder

Klageren blev kunde i Fionia Bank i 1987, hvor hun havde et kapital- og ratepensionsdepot (-997 og -024) samt et åbent depot (-087).

Ved bankens brev af 16. juni 2004 til klageren i forbindelse med oprettelse af en ny ratepensionsaftale fremgår:

"...

M.h.t. optimal investering af dit restbeløb vil jeg anbefale, at du bl.a. indsætter max. på kapitalpensionskonto for 2004.

Under hensyntagen til vores snak omkring placering af beløbet vil jeg på baggrund af vores tidligere snak anbefale, at beløbet fordeles således:

Bank Invest Korte Danske Obligationer for 475.000 kr.

Bank Invest Virksomhedsobligationer for 160.000 -

En forholdsvis forsigtig investeringsstrategi der forventes at kunne give et gennemsnitligt afkast i størrelsesorden 3,75 - 4% det første år, men der er naturligvis mulighed for på et senere tidspunkt - afhængig af tiderne - at omlægge en del af de korte obligationer til lidt mere risikobetonede papirer.

..."

Ved brev af 16. november 2005 meddelte banken klageren følgende i anledning af omlægning af hendes værdipapirer:

"...

Under henvisning til vores snak forleden sender jeg vedlagt oversigt over dit nuværende depot, der er sammensat ud fra en forsigtig strategi, hvor overvægten er lagt i korte obligationer, der giver et udbytte i niveau 3 - 3,5%, men hvor der samtidig er stor sikkerhed for, at kursen ikke svinger ret meget.

Såfremt du ønsker højere udbytte af din pensionsopsparing, vil en mulighed være at udskifte de korte obligationer med obligationer med længere løbetid og aktier.

Ud fra vores snak, risikoprofil og tidshorisont for udbetaling af pensionspengene, så kunne en mulig omlægning være som følger:

Værdien af de korte obligationer kan opgøres til ca. 472.000 kr. - heraf foreslås 270.000 solgt og erstattet af:

Bankinvest Højrentelande Lokalvaluta for	75.000 kr.
Bankinvest Europæiske aktier -	195.000 kr.

Ved omlægningen øges muligheden for et højere afkast, til gengæld er risikoen i denne investering også lidt større.

"

I sommeren 2004 blev oprettet ny ratepensionsaftale, jf. brev til klageren af 16. juni 2004. Efterfølgende rettede klageren henvendelse til banken med henblik på at ændre ordningen, idet hun ønskede at forøge afkastet på sin pensionsordning hos banken, jf. brev af 16. november 2005. Der blev handlet i overensstemmelse hermed den 25. november 2005.

Pr. 31. december 2006 havde depotbeholdningen følgende sammensætning:

Kapitalpension (-097)	Type	Aktier	Kursværdi	146.000,40
DK Fionia Bank A/S				
Ratepension (-024)				
BI Korte Danske Obl.	Type	Obligationer	Kursværdi	197.855,56
BI Virksomheds Obl.	Type	Obligationer	Kursværdi	154.431,20
BI Højrente Lokalvaluta	Type	Obligationer	Kursværdi	76.396,98
BI Pension Europæiske	Type	Aktier	Kursværdi	231.424,18
Åbent depot (-087)				
Plus Extrarente	Type	Obligationer	Kursværdi	98.000,00
DK Fionia Bank A/S	Type	Aktier	Kursværdi	70.593,60
BI Europæiske	Type	Aktier	Kursværdi	34.370,45
BI Korte Danske Obl.	Type	Obligationer	Kursværdi	98.774,72
BI Virksomheds Obl.	Type	Obligationer	Kursværdi	251.981,84

Banken har anført, at man i maj 2007 sendte et brev til klageren med en salgsbrochure om investering i DK Fast Ejendom. Klageren har anført, at hun hverken så brevet eller brochuren. Af brevet fremgår:

"Investér i sund fornuft

Det har altid været sund fornuft at investere i fast ejendom i Danmark. Det er det stadig.

Med foreningen Fast Ejendom kan du investere i en bred portefølje af danske ejendomme og opnå høj sikkerhed og et godt afkast. Nu udbydes nye beviser til salg.

Fast Ejendom har succes med at investere i danske erhvervs- og boligejendomme. Foreningen gav et afkast på 9,15 pct. i 2006 og forventer også et godt afkast i 2007.

Investering i ejendomme passer godt ind i en portefølje med aktier og obligationer. Derfor er det et naturligt supplement til de investeringer, du allerede har. Vi anbefaler, at du investerer i de nye beviser.

Fionia Bank stiftede Foreningen Fast Ejendom i år 2005. Formålet er at give vores kunder mulighed for at investere i fast ejendom, uden alt besværet med at vedligeholde, genudleje eller tale med lejere ...

Læs om Foreningen Fast Ejendom i vedlagte materiale eller kontakt din rådgiver i Fionia Bank.

"

Af salgsbrochuren, der er på 8 sider, fremgår:

"

Høj sikkerhed og godt afkast

Ejendomme er et godt supplement til investering i aktier og obligationer. Generelt svinger afkastet af alle tre typer år for år. Men de svinger ikke i takt. Så når aktiekurserne dykker, kan ejendomsværdierne meget vel stige og give et godt resultat af den samlede investeringsportefølje. Som investor kan du altså sikre et mere jævnt og stabilt afkast på din investeringsportefølje ved at supplere beholdningen af aktier og obligationer med ejendomme.

Investering i Foreningen er en kollektiv ordning sammen med ligesindede investorer. Investeringen er spredt på et større antal ejendomme over hele landet med lejere i mange brancher. På den måde reducerer vi risikoen for den enkelte investor.

Du investerer i børsnoterede foreningsbeviser, der dagligt handles på Københavns Fondsbørs og hvor værdien løbende kan følges.

Finansiering, resultater og ledelse

Finansiering med lav risiko

Der gælder faste rammer for finansieringen af foreningens ejendomme. Foreningen kan optage fremmedfinansiering med op til 70 pct. af værdien, mens minimum 30 pct. skal finansieres via egenkapitalen.

Foreningens bestyrelse overvåger løbende renterisikoen på Foreningens låneportefølje. For øjeblikket er ejendommene finansieret med lån i dansk realkredit og pengeinstitut. Foreningen anvender finansielle instrumenter til at tilpasse og afdække renterisikoen og optager udelukkende lån i danske kroner.

"

Tegningsbetingelser

[Nederst på side 7 er med mindre skrift anført:]

Yderligere information

Dette er ikke en opfordring til at investere i Foreningen Fast Ejendom, Dansk Ejendomsportefølje Tegning af foreningsbeviser skal ske på baggrund af offentliggjort børsprospekt og tegningsblanket, som kan rekvireres . .

Der er risici forbundet med investering i foreningsbeviser, således også foreningsbeviser i Foreningen Fast Ejendom, Dansk Ejendomsportefølje. Nærværende dokument medtager ikke alle oplysninger, som kan være af betydning for potentielle investorer. Før der tages beslutning om investering, bør potentielle investorer læse det offentliggjorte prospekt grundigt, herunder afsnittet "Risikofaktorer" samt regnskabet, der fremgår andetsteds i det offentliggjorte prospekt

.."

I juni 2007 blev klageren telefonisk kontaktet af banken, der anbefalede hende at sælge investeringsbeviserne i BankInvest Korte Danske Obligationer for i stedet at placere midlerne i DK Fast Ejendom.

Den 7. juni 2007 afregnede banken klagerens salg af investeringsbeviser i BankInvest Korte Danske Obligationer fra ratepensionsdepotet og fra det åbne depot med et samlet provenu på ca. 193.000 kr.

Den 12. juni 2007 afregnede banken klagerens køb af 840 stk. investeringsbeviser i DK Fast Ejendom til ratepensionsdepotet til en pris af ca. 96.000 kr. og 849 stk. til det åbne depot til en pris af ca. 97.000 kr. (kurs 114,25).

Banken har oplyst, at klageren havde en balanceret risiko og investeringshorisont mellem 3 og 5 år. I den forbindelse har banken om klagerens indplacering på en profilskala bl.a. anført:

" ..

Klagers investeringsprofil blev fastlagt ud fra de sædvanlige kriterier om alder, ønsker til investering – herunder risiko og afkast – samt klagers formueforhold mv. Gennem de år hvor klager har samarbejdet med banken om investering i værdipapirer blev disse forhold drøftet i samtaler med klager. Hvilket dengang var sædvanligt og branchekutyme. Dokumentation herfor er fremlagt som bilag i sagen i form af klagers faktiske investeringer .

Det skal bemærkes, at en balanceret risiko svarede til en middel risiko i en tretrins-skala med stabil, balanceret og vækst.

.."

Banken har oplyst, at middel risiko blev omsat til følgende fordeling mellem aktivtyper:

Middel risiko	Pension og frie midler	
Investeringshorisont	Obligationer	Aktier og ejd .
1-3 år	100%	0%
3-6 år	60%	40%
Over 6 år	45%	55%

Den 15. juni 2009 havde klagerens depot af investeringsbeviser i DK Fast Ejendom en samlet kursværdi på ca. 109.000 kr. (kurs 65).

Ved brev af samme dato anmodede klageren banken om at indløse investeringsbeviserne i DK Fast Ejendom til anskaffelseskursen på 114,50.

Ved brev af 30. juni 2009 orienterede banken klageren om, at investeringsbeviserne var svært omsættelige, og at indløsningen til foreningen var suspenderet, hvilket blev afspejlet i den lave kurs. Investeringsbevisernes indre værdi lå omkring 100.

På denne baggrund afviste banken at tilbagekøbe klagerens investeringsbeviser i foreningen DK Fast Ejendom

Parternes påstande

Klageren har den 6. juli 2009 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Fionia Bank skal tilbagekøbe investeringsbeviserne i DK Fast Ejendom til anskaffelseskursen.

Fionia Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter

Klageren har anført, at hun oplyste telefonisk til banken, at hun ikke ville løbe nogen risici, og at hun havde brug for likvider inden for en kort tid. Hendes samlever stod ved siden af hende og hørte telefonsamtalen og ville kunne bekræfte dette.

Hun så ikke tegningsbetingelserne, før de blev fremlagt under denne sag.

Investeringsrådgiveren oplyste hende om, **at** der ikke var nogen risiko ved investeringen i Foreningen Fast Ejendom, **at** der var højere afkast end på investeringen i BankInvest Korte Danske Obligationer, **at** hun kunne få beviserne indløst fra dag til dag og **at** de var lige så gode som likvider.

Hun ønskede ikke at omlægge fra BankInvest Korte Danske Obligationer til Foreningen DK Fast Ejendom. Investeringsrådgiveren ringede til hende og næsten "pådukkede" og "pressede" hende til omlægningen, da dette ville give et større afkast og uden yderligere risiko

Det var banken, som uden forudgående aftale, ringede og rådede hende til omlægningen. At hun ikke

selv kontaktede banken, var udtryk for, at hun ikke var interesseret i omlægningen, da hun var tilfreds med de investeringer hun havde.

Banken rådgav ikke efter hendes ønske om ingen risiko og mulighed for hurtig indløsning.

Investeringen passede ikke på en person på 64 år, der har nået pensionsalderen og skal bruge pengene inden for meget kort tid.

Banken ydede mangelfuld rådgivning og påførte hende et tab, hvilket må være ansvarspådragende.

Fionia Bank har anført, at klagerens investeringsprofil var balanceret og investeringshorisonten 3 – 5 år. Klageren havde udtrykt ønske om et højere forventet afkast, og det var blevet imødekommet med investeringer i for eksempel virksomhedsobligationer. Der var ikke i foråret 2007 indikationer på, at hun ønskede at reducere hverken sin risikoprofil eller sin investeringshorisont.

Banken ydede sædvanlig god rådgivning og handlede i overensstemmelse med, hvad der var aftalt med klageren.

Produktet blev gennemgået med klageren i forsommeren 2007 i forbindelse med bankens rådgivning om investering i foreningsbeviserne.

Klagerens referat af telefonsamtalen med investeringsrådgiveren bestrides.

Klageren blev såvel ved møde i banken som telefonisk rådgivet om investering i aktier, obligationer etc., gennem et flerårigt samarbejde. Der blev anvendt nøjagtig samme fremgangsmåde med modtagelse af brochure, opfølgning og telefonisk rådgivning og efterfølgende køb.

Banken modtog ikke information om, at klageren ikke ville løbe nogen risiko, og at hun havde brug for likvider i løbet af kort tid.

Banken havde klart indtryk af, at klageren efter den telefoniske rådgivning om investeringsforeningen DK Fast Ejendom, læste brochuren. Rådgiveren ville ikke have rådgivet om produktet, hvis det ikke var tilfældet, da det var nødvendigt, at klageren forstod produktet. Bankens havde en naturlig antagelse af, at klageren forstod produktet, da klageren ikke gav udtryk for det modsatte.

Investeringen var et naturligt valg at anbefale klageren, også i betragtning af hendes fokus på at opnå gode afkast på investeringerne på et tidspunkt, hvor afkastet på BankInvest Korte Danske Obligationer lå lavt.

Klageren forstod qua sit erfaringsgrundlag de risici, som hun blev oplyst om ved rådgivning af køb af investeringsbeviser i Foreningen DK Fast Ejendom.

Klageren gennemførte 14 handler med værdipapirer i det åbne depot i 1997 – 2007 og gennemførte 13 fondshandler med ratepensionsdepotet i 2004 – 2007. Klageren havde erfaring med investeringsforeninger.

Klagerens investeringsbeviser i DK Fast Ejendom udgjorde ca. 7 % af hendes samlede pensionsopsparing.

Depoternes sammensætning var efter investeringen i DK Fast Ejendom i overensstemmelse med klagerens investeringsprofil.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion

Tre medlemmer – Vibeke Rønne, Erik Sevaldsen og Astrid Thomas – udtaler:

Klagerens køb den 12. juni 2007 af investeringsbeviser i DK Fast Ejendom skete til både hendes ratepensionsdepot og hendes åbne depot. Henset til de foreliggende oplysninger om klagerens erfaringsgrundlag og ønsker om investeringssammensætning finder vi ikke tilstrækkeligt grundlag for at tilsidesætte Fionia Banks vurdering af, at hendes risikoprofil var balanceret og investeringshorisonten mellem 3 og 5 år.

Når henses til at klagerens investering i de pågældende papirer alene udgjorde 7 % af hendes samlede pensionsopsparing og ca. 18 % af hendes åbne depot og til karakteren af den pågældende investering, finder vi ikke tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at investeringen var i strid med klagerens risikoprofil.

Det er herefter spørgsmålet om banken har handlet ansvarspådragende i forbindelse med sin rådgivning af klageren.

Klageren har anført, at hun ikke af Fionia Bank blev rådgivet på tilstrækkelig vis om risici ved investeringen i Foreningen DK Fast Ejendom inden hun traf sin beslutning om investering. Endvidere har klageren anført, at hun telefonisk oplyste til banken, at hun ikke ville løbe nogen risici. Bankens har anført, at klageren blev rådgivet korrekt om foreningens karakter, og bestrider i øvrigt klagerens referat af telefonsamtalen.

Vi finder, at det ikke uden bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer kan afgøres, om bankens rådgivning af klageren var ansvarspådragende. Da en sådan bevisførelse ikke kan finde sted for Ankenævnet, men i givet fald må ske ved domstolene, afvises sagen jf. Ankenævnets vedtægter § 7, stk. 1.

To medlemmer – Carsten Holdum og Jørn Ravn – udtaler:

Bankens anbefaling af investering i Foreningen DK Fast Ejendom skete i form af et massebrev, der ikke tog hensyn til kundernes individuelle forhold. Efterfølgende blev kunderne kontaktet telefonisk, hvilket også var tilfældet for klageren. Mod klagerens benægtelse kan det ikke lægges til grund, at hun før eller efter bankens opringning læste det udsendte materiale, som hun i øvrigt ikke mener at have modtaget. Vi lægger derfor til grund, at klagerens beslutning om investering i Foreningen DK Fast Ejendom alene skete på baggrund af telefonsamtalen med banken. Under disse omstændigheder finder vi det godtgjort, at Fionia Bank ikke rådgav klageren i tilstrækkeligt omfang om de særlige risici, der var forbundet med investeringen, herunder at Foreningen DK Fast Ejendom på væsentlige områder adskiller sig fra en investeringsforening, at foreningens ejendomsinvesteringer er delvist lånefinansierede, at foreningsbeviserne ikke kan forventes at være likvide, at risikoen for tab væsentligt oversteg hvad der var gældende for klagerens investeringsbeviser i Korte Danske Obligationer og at banken havde en væsentlig økonomisk egeninteresse i at anbefale klageren at investere i foreningen.

Vi stemmer derfor for, at Fionia Bank skal erstatte klagerens tab ved investeringen i Foreningen DK Fast Ejendom.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

afgørelse:

Ankenævnet kan ikke behandle klagen.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

75/2010 Urigtig oplysning om at debitor boede på den pantsatte ejendom.

Sagsnummer: 75/2010
 Dato: 4. april 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Niels Bolt Jørgensen, Maria Hyldahl, Astrid Thomas og Jørn Ravn
 Klageemne: Pantebreve, køb
Pantebreve, køb, mangler
 Ledetekst: Urigtig oplysning om at debitor boede på den pantsatte ejendom.
 Indklagede: Sydbank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører, om Sydbank har pådraget sig et erstatningsansvar i forbindelse salg af et pantebrev stort 365.000 kr. til klageren.

Sagens omstændigheder.

Klageren, der er kunde i Sydbank, blev den 5. marts 2009 kontaktet af banken med henblik på køb af et pantebrev stort 365.000 kr. i en ejerlejlighed.

I bankens brev af 5. marts 2009 var anført, at debtors "Tidligere bolig var lejebolig".

I den medfølgende pantebrevsbeskrivelse var adressen på den pantsatte ejerlejlighed anført som debtors adresse.

Af pantebrevsbeskrivelsen fremgik, at ejerlejligheden var solgt den 15. december 2008 for 3.175.000 kr. Endvidere fremgik, at pantebrevet blev udbudt til kurs 97 og lå indenfor 84,47 – 95,97 % af salgsprisen, at pantebrevet havde prioritet efter vedtægter lyst pantstiftende og realkreditlån for i alt 2.717.000 kr., og at et yderligere privat pantebrev på 200.000 kr. var efterstillet pantebrevet.

Ved e-mail af 6. marts 2009 anmodede klageren om at modtage debtors årsopgørelser for 2007 og 2008, lønsedler for de sidste 3 måneder og forskudsopgørelse for 2009. Klageren anførte endvidere bl.a.:

"... Prisen pr. kvm. i ejendom handles lige nu til 38.500,- hvilket giver en salgspris på denne her lejlighed på ca. 2.775.000, - Hvilket er betydelig under den handlede pris og derfor vil det nok være meget tvivlsomt om pantet ville blive dækket i tilfælde af tvangssalg. Derfor er det kun debtors evne og vilje til at betale som skal vurderes her ..."

Klageren modtog herefter debtors årsopgørelse 2007 og debtors lønsedler for august og september 2008. Banken videregav endvidere til klageren oplysning indhentet hos debitor om, at han ikke havde yderligere gæld end gælden i ejerlejligheden.

Pantebrevet blev efter det oplyste solgt til klageren til kurs 95 på et ikke nærmere angivet tidspunkt i 2009.

Klageren har oplyst, at han kontaktede debitor i efteråret 2009 p.g.a. debtors manglende betaling af september termin. Klageren erfarede da, at debitor ikke boede i den pantsatte ejerlejlighed. Klageren kontaktede straks herefter sin rådgiver i banken.

Ved brev af 10. november 2009 afslog banken at tilbagekøbe pantebrevet.

Klageren indbragte sagen for Ankenævnet den 28. januar 2010.

Ved e-mail af 16. juli 2010 oplyste klageren, at der var berammet tvangsauktion over ejerlejligheden den 20. september 2010.

Parternes påstande.

Klageren har nedlagt påstand om, at Sydbank skal tilbagekøbe pantebrevet stort 365.000 kr. til den oprindelige pris.

Sydbank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har bl.a. anført, at han købte pantebrevet under forkerte forudsætninger.

Han var på købstidspunktet ikke i tvivl om, at debitor boede i lejligheden. Dette fremgik af oplysningerne fra banken. Han blev først klar over, at det ikke var tilfældet i efteråret 2009.

Banken er ansvarlig for de forkerte oplysninger, jf. også MiFID-reglerne vedrørende bankers

rådgivning af private.

Han ville ikke have købt pantebrevet, hvis han havde været klar over, at debitor ikke boede i lejligheden.

Han har helt faste retningslinjer om, at han kun vil låne ud til debitorer, som ikke bebor den pantsatte ejendom (ejendomsinvestorer), hvis debtors kontante udbetaling udgør minimum 33,33 % af den kontante handelsværdi og minimum svarer til pantebrevets nominelle pålydende.

Såfremt han havde modtaget korrekte oplysninger og efter overvejelse alligevel havde været interesseret i at købe pantebrevet, ville han derfor have tilbudt debitor lånet på helt andre vilkår end de foreliggende.

Det er af stor vigtighed for pantebrevets værdi, om debitor bebor ejendommen eller ej. Pantebreve i udlejede ejendomme bliver handlet til betragteligt lavere kurser og med en betydeligt højere kontant udbetaling end ejendomme, som debitor bebor.

Der er betydeligt færre købere til en udlejet lejlighed. I tilfælde af tvangsauktion vil prisen på en udlejet lejlighed være meget lav.

Han investerer en del af sine penge i pantebreve i nyomsatte ejendomme baseret på oplysninger fra pantebrevssælger. Hans pantebrevsdepoter er hos Sydbank. Han har ikke selv kontakt med debitorer. Det er af stor vigtighed, at han får korrekte oplysninger af sælger.

Han kontaktede banken telefonisk, da han i efteråret 2009 blev klar over, at debitor ikke boede på ejendommen. Banken virkede meget overrasket over denne oplysning og indikerede klart, at man ville tilbagekøbe pantebrevet.

Sydbank har bl.a. anført, at klageren ikke på købstidspunktet oplyste, at det var et krav, at debitor skulle bo på ejendommen. Dette var ikke banken bekendt, hverken i denne handel eller tidligere handler. Klageren burde have oplyst banken herom, såfremt det var et krav fra klagerens side.

Banken var ikke bekendt med klagerens regel om kun at låne ud til ejendomsinvestorer, hvor den kontante udbetaling udgjorde 33,33 %. Dette var ikke banken bekendt, hverken i denne handel eller tidligere handler.

Klageren har erfaring med køb af pantebreve, hvorfor han selv burde have været opmærksom på vilkårene.

Banken var ikke klar over, at debitor ikke skulle bo i lejligheden. Det fremgik ikke af købsaftalen eller andet materiale, at debitor ikke havde til hensigt at bo på ejendommen.

Banken anførte debtors adresse som adressen på den pantsatte ejerlejlighed, da banken troede, at debitor skulle bo i lejligheden.

Banken har derfor ikke misligholdt sin loyale oplysningspligt.

Det kan ikke bebrejdes banken, at klageren købte pantebrevet.

Banken har ikke en rådgivningspligt i medfør af MiFID-reglerne.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Banken har oplyst, at den troede, at debitor skulle bo i lejligheden.

Ankenævnet lægger til grund, at debitor ikke havde bopæl på den pantsatte ejendom på tidspunktet for bankens salg af pantebrevet til klageren. Oplysningen i bankens pantebrevsbeskrivelse om, at debtors adresse var adressen på den pantsatte ejerlejlighed, var således fejlagtig.

Ankenævnet lægger i overensstemmelse med klagerens oplysninger til grund, at det har betydning for pantets værdi, om lejligheden bebos af ejeren.

Ankenævnet finder, at bankens fejlagtige oplysning forud for klagerens køb af pantebrevet om debtors bopæl medfører, at banken er erstatningsansvarlig for klagerens tab, medmindre det godtgøres, at den begåede fejl har været uden betydning for tabet.

Ankenævnet finder det ikke godtgjort, at den fejlagtige oplysning har været uden betydning. Ankenævnet finder herefter, at klageren skal stilles, som om han ikke havde købt det omhandlede pantebrev.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Sydbank skal inden fire uger tilbagekøbe klagerens pantebrev til det oprindelige anskaffelsesbeløb mod, at klageren tilbagebetaler modtagne terminsydelser samt tilbagebetaler eventuelt provenu modtaget ved tvangsauktionen.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

Pengeinstitutankenævnet

209/2010 Spørgsmål om bank var berettiget til at afvise generalfuldmagt.

Sagsnummer: 209/2010
 Dato: 4. april 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Maria Hyldahl, Niels Bolt Jørgensen, Jørn Ravn og Astrid Thomas
 Klageemne: **Fuldmagt, afvisning**
 Ledetekst: Spørgsmål om bank var berettiget til at afvise generalfuldmagt.
 Indklagede: Danske Bank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -

Indledning.

Denne sag vedrører, om Danske Bank var berettiget til at afvise klagerens ønske om at disponere over sin demente mors midler i banken på baggrund af en generalfuldmagt.

Sagens omstændigheder.

Den 26. april 2004 underskrev klagerens mor, M, en generalfuldmagt, idet hun var blevet diagnosticeret med begyndende Alzheimers sygdom.

Af fuldmagten fremgår:

"Generalfuldmagt

Undertegnede violinist [M], [adresse] befuldmægtiger herved mine børn, [datter] og [klageren] til i fællesskab at bestyre hele min formue, intet undtaget, og at foretage enhver disposition over den med samme retsvirkning, som om den var foretaget af mig personlig. Som følge heraf er mine befuldmægtigede berettiget til for mig at indgå alle retshandler og kontrakter af enhver art, bestyre, pantsætte og sælge faste ejendomme, varer og andre ejendele, transportere på mit navn lydende værdipapirer, kvittere for enhver mig tilkommende betaling eller anden indtægt, herunder også kvittere mig tilhørende pantebreve til aflysning i tingbogen, indsætte mine penge til forrentning i pengeinstitut eller anbringe dem på anden måde, forpligte mig ved optagelse af lån eller stiftelse af kassekredit på mine vegne i pengeinstitut, inddrive mine udestående fordringer og på mine vegne anlægge retssager, indgå forlig, repræsentere mig som arving eller kreditor i ethvert døds- eller konkursbo, afgive erklæring og underskift på mine vegne i alle skiftets anliggende, herunder om vedgåelse af arv og gæld, overtagelse af bo til privat skifte og til at modtage og kvittere for ethvert beløb, der i sådanne boer måtte tilkomme mig

..."

Fuldmagten blev de efterfølgende år anvendt af klageren, herunder også i forhold til Danske Bank.

Klageren henvendte sig i oktober 2009 til Danske Bank, idet han ønskede at få udbetalt et beløb fra en købesum, der var deponeret i banken i henhold til en købsaftale vedrørende M's faste ejendom.

Danske Bank afslog at efterkomme klagerens anmodning, idet banken var blevet bekendt med, at M's demenssygdom havde udviklet sig.

Efter henvendelse fra klagerens advokat fastholdt banken sin afvisning, hvorefter klageren indbragte sagen for Pengeinstitutankenævnet.

Parternes påstande.

Klageren har den 6. april 2010 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Danske Bank skal anerkende, at klageren kan handle i henhold til generalfuldmagten.

Danske Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at fuldmagten er gyldig.

Fuldmagten er signeret af to vitterlighedsvidner og han har disponeret på baggrund af fuldmagten gennem flere år, uden at banken har modsat sig gyldigheden heraf.

Fuldmagten blev netop oprettet på grund af M's begyndende demenssygdom, således at den kunne anvendes på det tidspunkt, hvor M ikke længere kunne handle selv.

Danske Bank har anført, at banken har udvist berettiget forsigtighed i denne sag med henblik på varetægelse af M's interesser.

De ønskede dispositioner til fordel for fuldmagtshaverne (gave/lån) er som udgangspunkt ikke i M's interesse, idet de hverken er nødvendige eller sædvanlige.

Dispositionerne (gave/lån) er ikke positivt omfattet af generalfuldmagten af 26. april 2004.

Der består ikke den fornødne sikkerhed for, at M ville have disponeret som ønsket af

fuldmagtshaverne.

Banken er fortsat indstillet på at hjælpe M med helt sædvanlige dagligdags dispositioner på M's konti, såfremt dette kan ske på sikkert og forsvarligt grundlag.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

I fuldmagtsforhold gælder som et almindeligt princip, at fuldmagtsgiver ikke er bundet over for tredjemand af fuldmægtigens aftaler, hvis aftalen ensidigt er i fuldmægtigens interesse, og dette forhold er kendeligt for tredjemand.

Klageren ønskede i henhold til fuldmagten at få udbetalt en del af en købesum, der var deponeret i banken i henhold til en købsaftale. Denne disposition var alene i klagerens interesse og hverken nødvendig eller sædvanlig.

På baggrund af fuldmagtsens ordlyd, herunder at den på trods af en omfattende opregning af mulige dispositioner, ikke udtrykkeligt nævner gavedispositioner til fordel for fuldmægtigene, finder Ankenævnet, at Danske Bank var forpligtet til ikke at efterkomme klagerens ønske om på baggrund af fuldmagten at disponere over den deponerede købesum.

Ankenævnet lægger i den forbindelse til grund, at dispositionen skulle begunstige klageren og klagerens søster.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Klagen tages ikke til følge.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

210/2010 Spørgsmål om ansvar for låntagers bristede forudsætninger.

Sagsnummer: 210/2010
 Dato: 4. april 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Maria Hyldahl, Niels Bolt Jørgensen, Jørn Ravn, Astrid Thomas
 Klageemne: **Udlån, stiftelse**
 Ledetekst: Spørgsmål om ansvar for låntagers bristede forudsætninger.
 Indklagede: Handelsbanken
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører, om det var en forudsætning for klagernes optagelse af et lån, hvis provenu skulle indbetales til virksomheden W, at Handelsbanken ikke anvendte provenuet til at nedbringe W's gæld til banken.

Sagens omstændigheder.

Klagerne M og H's søn drev i 2009 en virksomhed W, der havde en kassekredit i Handelsbanken med et træk på 1.660.000 kr. W drev virksomhed med istandsættelse af biler.

I sommeren 2009 ønskede klagerne at indskyde 500.000 kr. i virksomheden, hvor likviditeten var dårlig. Pengene skulle gå til dækning af ubetalte lønninger, regninger m.v.

Den 5. juli 2009 skrev H en mail til Handelsbanken, hvoraf fremgår:

". .

Da der lige nu er likviditetsproblemer i firmaet, men aktiverne ser rigtig fornuftige ud. Selvfølgelig ud fra, at [W] kassekredit får et passende maksimum, så [klagerne søn] har god likviditet til at køre firmaet da rigtig mange biler blot mangler lidt for at blive afleveret og deraf følgende indtægter. "

Af bankens e-mail af 8. juli 2009 fremgår:

"Jeg er principielt enig i dit forslag, men de kr. 500.000 bliver ikke stillet fuldt ud til rådighed som likviditet. Kassekreditten er i dag markant overtrukket, hvorfor der skal ske en nedbringelse heraf. Derudover kan der frigives likviditet til driften når jeg har et overblik over det aktuelle behov. "

H svarede dagen efter, at hun godt kendte firmaets situation og at de ikke krævede et stort råderum i likviditet, blot" likviditet til at få alt klaret her og nu, og at biler kan færdiggøres og leveres med deraf kommende indtægter."

Den 8. juli 2009 modtog banken fra W et likviditetsbudget, der viste et likviditetsbehov på 615.175 kr. i perioden til og med august 2009.

Af bankens e-mail af 9. juli 2009 fremgår:

". Men kort, så afventer jeg lige de detaljerede oplysninger så jeg kan komme med et udspil til kredittens maksimum. Men et bud vil være omkring tkr. 1.350, hvis jeg skal finansiere indskuddet på de tkr. 500. Anderledes vil det se ud hvis i selv finansierer tkr. 500, så kan jeg fortsætte med en kredit på tkr. 1.500 foreløbig indtil 1/9 hvor biler forventes solgt til nedskrivning af kreditten."

H besvarede e-mailen samme dag kl. 18.50. Af e-mailen fremgår:

"Når jeg regner alle beløb sammen incl. nuværende gæld på kassekreditten, har [klagerne søn] behov for en kassekredit på 1,6, som du så kan nedskrive efterhånden som penge for biler indgår.

Du kan gå med til 1,5 som forslag, men så kan [klagerne søn] ikke få bugt med al sin gæld, og der påløber yderligere renter og gebyrer, så det bliver en endnu sværere situation. Det er netop den situation [klagerne søn] har været i det sidste halve år, fordi der ikke var likviditet på kassekreditten, og det er derfor gælden er blevet så stor.

Dit forslag hedder: 1.500.000 indtil 1/9

Mit forslag hedder 1.600.000

Men mit forslag er det der skal til for virksomhedens drift, og det der skal til, for at vi vil indskyde 500.000...

Lad os tale sammen fredag formiddag, kan vi aftale, at du ringer kl. 9.30 til mig på [] "

Den 10. juli 2009 underskrev klagerne en låneaftale med banken med en hovedstol på 500.000 kr. Det fremgår af aftalen, at provenuet skulle anvendes fuldt ud til indskud på W's kredit i banken. Samme dag blev der holdt et møde i banken med W, hvor maksimum på W's kassekredit blev nedskrevet til

1.400.000 kr.

Den 1. september 2009 skulle W's kreditgenforhandles. I den forbindelse blev der holdt et møde i banken den 10. september 2009, hvor M eller H eller dem begge deltog. På mødet afslog banken at hæve W's kassekredit til 1.600.000 kr.

Efterfølgende klagede klagerne over forløbet og banken afviste klagen.

Den 7. december 2009 blev W erklæret konkurs.

Parternes påstande.

Klageren har den 5. april 2010 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Handelsbanken skal tilbageføre 200.000 kr. af det lån, som klagerne har optaget i banken samt tilbagebetale de gebyrer, der blev opkrævet i forbindelse med lånets etablering, herunder gebyrer opkrævet af W for W's kredit.

Handelsbanken har nedlagt påstand om frifindelse, subsidiært afvisning.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at det var aftalt med banken, at det maksimale træk på W's kassekredit skulle sættes til 1.600.000 kr., således at klagerens indskud på 500.000 kr. på nær 60.000 kr. ville gå til virksomhedens driftsudgifter og ikke til nedbringelse af virksomhedens gæld til banken.

De 1.600.000 kr. blev aftalt med banken telefonisk den 10. juli 2009.

Klagerne deltog ikke i W's møde med banken og underskrev derfor låneaftalen alene ud fra bankens mundtlige tilsagn samme formiddag om, at det med max. 1.600.000 kr. var ok.

Banken var klar over, at virksomheden ikke kunne løbe rundt, når pengene ikke var til stede, da banken havde fået kopi af likviditetsregnskab af 8. juli 2009. Bankens medarbejder lavede efterfølgende sit eget regnestykke, hvor han udelod en række væsentlige poster med det formål at kunne bruge halvdelen af indskuddet til at nedbringe gammel gæld til banken.

Den manglende aktivitet i virksomheden fra 10. juli 2009 og fremefter skyldtes, at der ikke kom den likviditetstilførsel, som var forudsat. Således kunne virksomheden ikke betale alle lønninger, den kunne ikke få frigivet en bil, som stod hos en autolakerer, da regningen ikke var blevet betalt, den kunne ikke købe reservedele eller betale terminsrestancer og skat.

M havde lovet banken at følge op på virksomhedens drift efter indskuddet af de 500.000 kr., men undlod dette, da pengene var brugt til nedbringelse af gæld til banken i stedet for betaling af lønninger m.v. Da lønningerne ikke var blevet betalt, kom medarbejderne ikke på arbejde og det var derfor formålsløst at følge op på virksomhedens drift. Før den 1. juli 2009 havde M ikke indsigt i virksomhedens drift.

Banken brugte deres nye penge til at inddække gammel bankgæld mod deres aftale. Det kan sidestilles med, hvis banken den 10. juni 2009 havde dækket den gamle bankgæld med en kaution for gammel gæld mod deres vilje.

Handelsbanken har anført, banken hele tiden har krævet, at overtrække på kassekreditte skulle inddækkes i forbindelse med en forhøjelse af kreditten.

I forbindelse med lånets etablering og indskud på kassekreditte var der "luft" således, at W kunne færdiggøre biler og dermed kunne nedbringe kreditten yderligere.

Den lovede aktivitet fandt ikke sted, og klagerens søn "levede" alene af likviditetstilførslen, indtil denne var opbrugt den 21. august 2009.

Banken stillede de kreditfaciliteter til rådighed, som var blevet lovet og klagerne var fuldt bekendt med W's økonomiske situation. Klageren deltog i mødet hos banken og har derfor kendskab til den aftale, der er indgået med W. Det bemærkes, at det er korrekt, at W's kreditkontrakt ikke blev udleveret til klageren.

Klageren overtog ikke de administrative opgaver i W, som var blevet stillet banken i udsigt. W's konkurs kan alene henføres til den manglende aktivitet i selskabet, og at den lovede færdiggørelse og afhændelse af biler aldrig fandt sted på trods af kapitaltilskuddet. Efter indsættelse af provenuet på W's konto var der 170.000 kr. til rådighed.

Det bestrides, at der ikke er udbetalt lønninger, idet to checks på henholdsvis 50.000 kr. og 20.655 kr. er betalt til en bogholder og en mekaniker.

Begge klagerne var ansat i den finansielle branche, og var derfor klar over behandlingen af ubetalt overtræk.

Der er så divergerende opfattelse af hændelsesforløb og hvilke kreditter, der er stillet i udsigt mellem klagerne og banken, at belysningen af dette vil kræve parts- og vidneafhøring.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Ud fra H's e-mail af 9. juli 2009 lægger Ankenævnet til grund, at klagerne på dette tidspunkt betingede sig, at optagelse af lån i Handelsbanken med henblik på at indskyde provenuet i W forudsatte, at maksimum på W's kassekredit blev sat til 1.600.000 kr., hvilket Handelsbanken var bekendt med.

Under disse omstændigheder finder Ankenævnet, at det påhviler Handelsbanken at godtgøre, at klagerne efterfølgende accepterede, at banken i stedet indgik en aftale med W om en kassekredit på 1.400.000 kr.

Handelsbanken har ikke godtgjort, at dette var tilfældet, og skal derfor mod at klagerne giver Handelsbanken transport i klagernes krav mod W stille klagerne, som om de alene havde optaget et lån på 300.000 kr.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Mod at klagerne inden 8 uger fra denne afgørelses dato giver Handelsbanken transport i deres krav mod W for så vidt angår 200.000 kr., skal Handelsbanken stille klagerne, som om de kun havde optaget et lån på 300.000 kr.

Klagegebyret tilbagebetales klagerne.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

193/2010 Forhøjelser af administrationsbidrag og rentetillæg på to boligprioritetslån.

Sagsnummer: 193/2010
 Dato: 6. maj 2011
 Ankenævn: Kari Sørensen, Søren Geckler, Peter Stig Hansen, Troels Hauer Holmberg, Niels Bolt Jørgensen.
 Klageemne: **Udlån, øvrige spørgsmål**
Rente, udlån
 Ledetekst: Forhøjelser af administrationsbidrag og rentetillæg på to boligprioritetslån.
 Indklagede: Eik Bank Danmark
 Øvrige oplysninger: ØF
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører klagerens indsigelser mod Eik Banks forhøjelser af administrationsbidrag og rentetillæg på deres to boligprioritetslån.

Sagens omstændigheder.

Klagerne indgik i foråret 2003 en låneaftale (nr. -575) med SkandiaBanken (nu: Eik Bank). Af gælds brevet fremgår:

"

Alt i Et-Boligkredit lånebeløb:

	Kr. 277.000,00
	Løbetid
	30 år med 4 ydelser pr. år
Rente p.a.	Administrationsbidrag p.a.
2,30 %	0,50 %

Der er aftalt afdragsfrihed på lånet i 10 år.

Gebyrer, administrationsbidrag og andre kreditomkostninger er variable.

Lånet kan i særlige tilfælde forfalde uden varsel.

Særlige betingelser

Der er ved etablering af dette lån oprettet en udlåns- og indlånskonto i låntagers navn. Det provenu, der fremkommer ved optagelsen af lånet, overføres til en indlånskonto i kundens navn. Udlånskontoen og indlånskontoen er omfattet af dette gælds brets bestemmelser.

Fastsættelse af rente på udlånskontoen

Renten er variabel og fastsættes på basis af den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte rente på indskudsbeviser med et tillæg på 0,15 %. Renten reguleres hver gang, der er ændringer i renteniveauet for indskudsbeviser.

Fastsættelse af rente på indlånskontoen

Den del af et indestående på indlånskontoen, der svarer til den enhver tid værende restgæld på det lån, der er optaget med sikkerhed i et ejerpantebrev med pant i kundens faste ejendom, jf. udlånskontoen, bliver til enhver tid forrentet med samme rente og administrationsbidrag som lånet.

Sikkerheder

Ejerpantebrev på Kr. 277.000,00 med pant i matr. nr.

Almindelige bestemmelser for lån og kreditter

De almindelige bestemmelser gælder kun i det omfang, andet ikke er særligt aftalt for lånet.

2. Rentevilkår og kontogebyr

Renten for de enkelte indlåns- og udlånskonti er variabel medmindre andet udtrykkeligt er aftalt.

At renten er variabel betyder, at SkandiaBanken kan ændre de variable rentesatser med følgende varsel:

Uden varsel

Hvis en ændring er til fordel for kunden kan renten på indlån nedsættes og på udlån forhøjes, hvis:

1. penge- eller kreditpolitiske ændringer i ind- og udland påvirker det almindelige renteniveau af betydning for SkandiaBanken, eller
2. anden udvikling idet almindelige renteniveau, herunder blandt andet på penge- og obligationsmarkederne, af betydning for SkandiaBanken, eller
3. ændringer i skatter og afgifter har betydning for SkandiaBanken

Med seks ugers varsel

Renten kan på indlån nedsættes og på udlån forhøjes, hvis:

1. markedsmæssige forhold begrunder en ændring for én eller flere kontotyper
2. de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelsen af kundens rentevilkår ændrer sig, hvis de nye forhold har haft en vis væsentlig betydning for fastsættelsen af de individuelle rentevilkår for den pågældende kunde, eller
3. SkandiaBanken uden sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau ændrer sin generelle rente- og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, herunder blandt andet indtjeningsmæssige grunde eller for at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet.

7. Gebyrer

SkandiaBanken kan beregne sig gebyrer for serviceydelser, der udføres for kunden, og for at besvare spørgsmål fra offentlige myndigheder om kundens forhold.

Gebyrerne fremgår af prisliste på bankens hjemmeside www.skandiabanken.dk.

Gebyrerne opkræves enten som et fast beløb for ydelsen eller som en procentsats eller en timesats i forhold til ydelsens omfang. Gebyret kan desuden være en kombination af førnævnte beregningsmetoder. SkandiaBanken kan ændre gebyrerne med følgende varsel:

Uden varsel

Hvis en ændring er medvirkende til en nedsættelse af gebyrerne.

Med seks ugers varsel

SkandiaBanken kan forhøje gebyrer, som kunden løbende betaler i vedvarende kontraktforhold, hvis markedsmæssige forhold begrunder en ændring for én eller flere kontotyper.

Med tre måneders varsel

SkandiaBanken kan forhøje de gebyrer, som kunden løbende betaler i vedvarende kontraktforhold, hvis:

1. de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelsen af kundens gebyrvilkår ændrer sig, eller
2. SkandiaBanken ændrer sin generelle gebyrstruktur og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, herunder bl.a. indtjeningsmæssige eller for at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet, eller
3. SkandiaBanken ved vurderingen af gebyrsatserne af forretningsmæssige grunde, herunder bl.a. indtjeningsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet, finder anledning til en sådan forhøjelse

I vedvarende kontraktforhold kan SkandiaBanken af forretningsmæssige grunde med seks måneders varsel indføre gebyr for serviceydelser, som SkandiaBanken ikke tidligere har beregnet gebyr for. Grundene kan bl.a. være indtjeningsmæssige eller for at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet.

13. Ændring af de Almindelige bestemmelser for lån og kreditter

De almindelige bestemmelser for lån og kreditter kan ændres uden varsel, hvis ændringerne er til fordel for kunden. De Almindelige bestemmelser for lån og kreditter kan ændres, og nye kan indføres med 3 måneders varsel, hvis ændringerne ikke er til fordel for kunden.

Klagerne optog i efteråret 2004 desuden et 30-årigt lån (nr. -516) på 1.840.000 kr. i SkandiaBanken (nu: Eik Bank), som fik pant i deres ejendom. Af pantebrevet fremgår:

"...

Rente- og Betalingsvilkår: Lånet forrentes med en variabel rente som foreløbig er fastsat til 2,30 % p.a. Herudover betales administrationsbidrag, der for tiden udgør 0,50 % p.a. af pantebrevets restgæld.

Særlige bestemmelser:

Fastsættelse af rente

Renten er variabel og fastsættes på basis af den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte rente på indskudsbeviser med et tillæg på 0,15 %. Renten reguleres den sidste bankdag i hver måned, hvis der er ændringer i rente på indskudsbeviser på mere end 10 basispoint i forhold til den seneste fastsatte rente.

Administrationsbidraget og rentetillægget kan ændres af SkandiaBanken i henhold til Almindelige bestemmelser for lån og kreditter.

"...

Øvrige lånevilkår

For pantebrevet gælder i øvrigt kreditors til enhver tid gældende "Almindelige forretningsbetingelser" i det omfang, hvor disse ikke udtrykkeligt er fraveget ved bestemmelserne i dette pantebrev, herunder de "Særlige bestemmelser".

"...

Af Eik Banks "Vilkår for lån og kreditter" gældende fra den 7. februar 2008, der blev fremlagt i forbindelse med en tidligere behandlet sag for Ankenævnet (sag nr. 212/2008), fremgår:

"...

2. Rentevilkår

Renten for de enkelte indlåns- og udlånskonti er variabel, medmindre andet udtrykkeligt er aftalt.

At renten er variabel betyder, at Eik Bank kan ændre de variable rentesatser med følgende varsel:

Uden varsel:

Hvis en ændring er til fordel for kunden.

Renten kan på indlån nedsættes og på udlån forhøjes, hvis:

1. penge- eller kreditpolitiske ændringer i ind- og udland påvirker det almindelige renteniveau af betydning for Eik Bank, eller
2. anden udvikling i det almindelige renteniveau, herunder bl.a. på penge- og obligationsmarkedet, er af betydning for Eik Bank.

Med seks ugers varsel:

Rente kan på indlån nedsættes og på udlån forhøjes, hvis:

1. markedsmæssige forhold begrunder en ændring for én eller flere kontotyper, eller
2. de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelse af kundens rentevilkår ændrer sig. Og hvis de nye forhold har haft en vis væsentlig betydning for fastsættelsen af de individuelle rentevilkår for den pågældende kunde, eller
3. Eik Bank uden sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau ændrer sin generelle rente- og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, herunder bl.a. indtjeningsmæssige eller for at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af Eik Banks ressourcer eller kapacitet."

Tilsvarende vilkår fremgår af punkt 6 i "Almindelige forretningsbetingelser for Eik Bank" gældende fra den 7. februar 2008, der også blev fremlagt for Ankenævnet (i sag nr. 212/2008).

Ved to breve af 7. april 2008 varslede Eik Bank renteændringer på klagerens to lån. Af brevene fremgår:

"Renteændring på BoligPrioritet nr. [henholdsvis nr. -575 og -516] ...

Vi skriver til dig for at informere dig om, at renten på din BoligPrioritet pr. 30. april 2008 hæves med 0,45%, således at din nye rentesats bliver 5,35%.

Baggrunden for ændringen er den internationale finansielle uro, der nu i længere tid har betydet

højere finansieringsomkostninger for de danske banker. Eik Bank har derfor, i lighed med de fleste andre banker, valgt at hæve udlånsrentesatserne

.. "

Ved breve af 16. maj 2008 varslede Eik Bank renteændringer på klagernes lån. Af brevene fremgår:

"Renteændring på din boligfinansiering i Eik Bank, konto nr. [henholdsvis nr. -575 og -516] ...

Vi skriver til dig for at informere dig om, at vi pr. 30. maj 2008 hæver renten/rentetillægget/administrationsbidraget på din boligfinansiering i Eik Bank. Satsen hæves med 0,25 %, således at din nye rentesats bliver 5,60 % p.a. Samtidig hæver vi renten med på den eventuelt tilhørende indlånskonto med 0,25 %.

Eik Bank hæver udlånsrenten på grund af de fortsatte højere finansieringsomkostninger for finanssektoren og dermed også for Eik Bank.

.. "

Af Eik Banks "Almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter - forbruger" gældende fra 10. oktober 2008, der er fremlagt i forbindelse med en tidligere behandlet sag for Ankenævnet (nr. 1046/2009), fremgår:

"

De almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter gælder for ethvert mellemværende mellem Eik Bank og dig, medmindre der udtrykkeligt er aftalt andet f.eks. i en indlånsaftale, udlånsaftale (kreditaftale) .. eller andre særlige vilkår.

.. "

3. Renter

.. "

Ændring af rentesatser

Eik Bank kan ændre variable rentesatser uden varsel, hvis ændringen er til fordel for dig.

Eik Bank kan nedsætte variable rentesatser på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån uden varsel, hvis

- * ind- eller udenlandske ændringer i penge- eller kreditpolitik har betydning for Eik Bank, fordi det almindelige renteniveau påvirkes eller
- * anden udvikling i det almindelige renteniveau, eksempelvis på penge- og obligationsmarkederne, er af betydning for Eik Bank, eller
- * ændringer i skatter og afgifter har betydning

Eik Bank kan nedsætte den variable rentesats på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån med 6 ugers varsel, hvis

- * de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelse af dine rentevilkår, ændre[r] sig, eller
- * Eik Bank ændre[r] sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau. Forretningsmæssige grunde kan bl.a. være at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af Eik Banks ressourcer eller kapacitet eller at øge indtjeningen.

.. "

Ved to breve af 24. august 2009 varslede Eik Bank renteændringer på klagernes to lån. Af brevene fremgår:

"

Banken har besluttet at hæve rentetillægget på jeres BoligPrioritet [henholdsvis nr. -575 og -516]

Baggrunden for bankens ændring af det variable rentetillæg skyldes stigende kapitalomkostninger, herunder omkostninger knyttet til bankens deltagelse i Bankpakke II. Som modvirkning hertil ønsker banken via renteforhøjelsen at øge indtjeningen

Det variable rentetillæg hæves med 0,50 procentpoint til 1,850%. Jeres nye rentesats inkl. rentetillæg vil herefter være 3,200%.

Renteændringen træder i kraft den 9. oktober 2009, og den nye ydelse kan ses i Netbank fra den 15. oktober 2009.

Renten på jeres BoligPrioritet fastsættes ud fra Nationalbankens til enhver tid gældende rentesats for indskudsbeviser + et variabelt tillæg, der kan ændres i henhold til bankens "Almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter". Renten hæves med 6 ugers varsel i henhold til punkt 3 om "Renter":

Eik Bank kan nedsætte den variable rentesats på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån med 6 ugers varsel, hvis:

- *Eik Bank ændrer sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau."*

"

Ved fax af 1. september 2009 protesterede klagerne overfor banken over den varslede renteændring på lånene med virkning den 9. oktober 2009. Klagerne anførte, at rentetillægget på deres to lån var fastsat til 0,15 % og ikke kunne ændres.

Ved brev af 11. september 2009 meddelte banken, at klagerne havde ret i, at rentetillægget på lån nr. -575 ikke var variabelt. Banken oplyste, at banken i stedet ændrede det variable administrationsbidrag på lånet og beklagede, at der i bankens brev af 24. august 2009 var blevet anvendt en forkert formulering. Banken fastholdt ændringen af rentetillægget på klagerens lån nr. -516.

Ved fax af 13. september 2009 fastholdt klagerne deres protest mod bankens ændringer af rentetillæg og administrationsbidrag. De anførte, at der i bankens "Almindelige bestemmelser for lån og kreditter", som var gældende på tidspunktet for optagelsen af lånene, intet er angivet om ændringer af administrationsbidraget.

Af bankens brev af 25. september 2009 fremgår:

"

... Forhøjelse af administrationsbidrag på BoligPrioritet ... -575

Vi har tidligere skrevet til dig om forhøjelse af rentetillægget på din BoligPrioritet ... Efter henvendelse fra flere kunder er vi blevet opmærksomme på, at der findes en mindre gruppe af kunder, som har et pantebrev med en anderledes ordlyd end bankens øvrige kunder.

Du tilhører denne mindre gruppe af kunder, og det tidligere fremsendte brev annulleres derfor for dit vedkommende. Vi beklager bankens fejlinformation.

Det fremgår således af dit pantebrev under "fastsættelse af rente på udlånskontoen", at renten er variabel og fastsættes på basis af den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte rente på indskudsbeviser med et tillæg på 0,15 %. Banken kan derfor ikke forhøje det faste tillæg som varslet i brev af 24. august 2009.

Af dit pantebrev fremgår endvidere, at administrationsbidraget på 0,50 % er variabelt, og banken skal herved meddele, at administrationsbidraget ændres i henhold til bankens "almindelige forretningsbetingelser for særlige bestemmelser for lån og kreditter" punkt 3 om "renter":

"Eik Bank kan nedsætte den variable rentesats på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån med 6 ugers varsel, hvis"

Eik Bank ændrer sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau."

Administrationsbidraget hæves med 0,50 procentpoint. Administrationsbidraget er herefter 1 procentpoint.

Din rente inkl. administrationsbidrag er efter ændringen 3,2 procent.

Ændringen af administrationsbidraget træder i kraft den 9. november 2009, og den nye ydelse kan ses i Netbank fra den 16. november 2009.

Baggrunden for bankens ændring af administrationsbidraget skyldes stigende kapitalomkostninger, herunder omkostninger knyttet til bankens deltagelse i Bankpakke II. Som modvirkning hertil ønsker banken via forhøjelsen at øge indtjeningen.

... Forhøjelse af rentetillæg på BoligPrioritet ... -516

Rentetillægget er ændret i henhold til brev af 24. august 2009. Det fremgår af jeres pantebrev, at rentetillægget kan ændres i henhold til "alm. forretnings[betingelser] og særlige bestemmelser for lån og kreditter". Rentetillægget er derfor ikke fast. Rentetillægget er en del af jeres rente og derfor fremgår ordet "rentetillæg" ikke i "alm. forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter".

"

Ved fax af 4. og 13. oktober samt 13. december 2009 fastholdt klagerne deres protest mod ændringerne af rentetillæg og administrationsbidrag.

Ved brev af 22. december 2009 meddelte banken, at klagerens synspunkter ikke kunne anerkendes. Klagerne blev henvist til at klage til Pengeinstitutankenævnet, hvis de ønskede at gå videre med sagen.

Banken har oplyst, at ændringen af administrationsbidraget med 0,5 % på lån nr. -575 først blev gennemført den 1. januar 2010, hvilket blev meddelt klagerne ved brev.

Af bankens brev af 1. februar 2010 til klagerne fremgår:

" ..

Banken har besluttet at hæve administrationsbidraget på jeres BoligPrioritet -575

Det variable administrationsbidrag hæves med 0,75 procentpoint. Det betyder at jeres nye rentesats inkl. administrationsbidrag ændres til 3,40%.

Renteændringen træder i kraft den 1. april 2010, og den nye ydelse kan ses i Netbank i slutningen af april måned.

Renten på BoligPrioritet fastlægges ud fra Nationalbankens til enhver tid gældende rentesatser + et variabelt administrationsbidrag, der kan ændres i henhold til Eik Banks almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter. Administrationsbidraget ændres med 6 ugers varsel i henhold til punkt 3 om "Renter":

Eik Bank kan ændre sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau.

.. "

Af bankens brev af 10. februar 2010 til klagerne fremgår:

" ..

Banken har besluttet at hæve rentetillægget på jeres BoligPrioritet -516

Det variable rentetillæg hæves med 0,75 procentpoint. Det betyder at jeres nye rentesats inkl. rentetillæg ændres til 3,40%.

Renteændringen træder i kraft den 1. april 2010, og den nye ydelse kan ses i Netbank i slutningen af april måned.

Renten på BoligPrioritet fastlægges ud fra Nationalbankens til enhver tid gældende rentesatser + et variabelt tillæg, der kan ændres i henhold til Eik Banks almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter. Rentetillægget ændres med 6 ugers varsel i henhold til punkt 3 om "Renter":

Eik Bank kan ændre sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau.

.. "

Ved fax af 22. februar 2010 protesterede klagerne til Finanstilsynet over bankens ændringer af rentetillæg og administrationsbidrag.

Af Finanstilsynets kvitteringsskrivelse af 1. marts 2010 til klagerne fremgår:

" ..

Finanstilsynet har modtaget jeres klage over Eik Bank og har i den anledning anmodet banken om en redegørelse.

Når Finanstilsynet har afsluttet behandlingen af klagen, vil I blive underrettet.

Afslutningsvis skal jeg oplyse, at Finanstilsynet ikke har mulighed for at påbyde tilbagebetaling af gebyrer, som måtte være ulovligt opkrævet. Tilsynet har kun mulighed for at tage stilling til, om et pengeinstitut har handlet i overensstemmelse med god skik

Pengeinstitutankenævnet har derimod mulighed for at tage stilling til eventuelle spørgsmål om tilbagebetaling. . .

.. "

Af Finanstilsynets brev af 7. april 2010 til Eik Bank fremgår:

" ..

Påtale for ukorrekt begrundelse for forhøjelse af administrationsbidrag

Påtale

Finanstilsynet påtaler på baggrund af nedenstående, at Eik Bank efter en klage fra 3 kunder undlod at rette henvendelse til bankens øvrige kunder, som den 24. august 2009 havde modtaget meddelelse om, at rentetillægget på et Boligprioritetslån ville blive ændret, selvom det ifølge aftalen kun var muligt at ændre administrationstillægget.

Finanstilsynet påtaler endelig, at Eik Bank den 7. og 16. april 2008 varslede ændring af renten for samme låntype, selvom der burde have været sket varsling af administrationstillægget.

Baggrund

...

Af de almindelige forretningsbetingelser fremgår det, at banken under nærmere fastsatte betingelser kan ændre variable rentesatser. I den forbindelse fremgår det ikke udtrykkeligt af de almindelige forretningsbetingelser, at administrationsbidraget kan ændres.

Finanstilsynet finder, at der med hjemmel i pantebrevet er adgang til at ændre administrationsbidraget. Det forhold, at de almindelige forretningsbetingelser ikke udtrykkeligt nævner ændringer af administrationsbidraget kan ikke ændre ved ændringsadgangen.

Det fremgår af bekendtgørelse nr. 965 af 30. september 2009 om god skik for finansielle virksomheder, § 3, at en finansiell virksomhed skal handle redeligt og loyalt over for sine kunder. Det følger heraf, at en finansiell virksomhed skal oplyse korrekt om hvilken del af prisen på et lån, som banken ændrer. Når en finansiell virksomhed bliver opmærksom på, at den har givet forkerte oplysninger om grundlaget for ændring af sine priser, bør den derfor rette denne meddelelse overfor sine kunder.

Finanstilsynet påtaler derfor, at Eik Bank efter en klage fra 3 kunder undlod at rette henvendelse til bankens øvrige kunder, som den 24. august 2009 havde modtaget meddelelse om, at rentetillægget på et Boligprioritetslån ville blive ændret, selvom det ifølge aftalen kun var muligt at ændre administrationstillægget.

Finanstilsynet påtaler endelig, at Eik Bank den 7. og 16. april 2008 varslede ændring af renten for samme låntype, selvom der burde have været sket varsling af administrationstillægget.

Afslutning

Finanstilsynet skal afslutningsvis bemærke, at det ikke finder anledning til at foretage sig yderligere i anledning af klagers påstand om, at det var uberettiget at ændre rentetillægget på klagers andet prioritetslån. Det anføres således i selve pantebrevet, at rentetillægget kan ændres i henhold til almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter. Det forhold, at de almindelige forretningsbetingelser ikke udtrykkeligt nævner ændringer af rentetillægget kan ikke ændre ved bankens adgang til at ændre rentetillægget.

Ved fax af 1. maj 2010 påklagede klagerne Finanstilsynets afgørelse af 7. april 2010 til Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Parternes påstande.

Klagerne har den 23. marts 2010 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Eik Bank skal tilbagebetale alle de ulovligt tilbageholdte beløb med renter, ændre forretningsgange og skriftligt give kunderne meddelelse om ændringer i lånevilkår samt om deres gældende rettigheder.

Eik Bank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klagerne har bl.a. anført, at banken for de to lån ensidigt har ændret de aftalte økonomiske vilkår og tiltaget sig ågerrenter uden hjemmel hertil i aftalegrundlaget.

Ankenævnets tidligere afgørelser vedrørende ændringer af rentetillæg er ikke sammenlignelige med nærværende sag.

Reguleringsmulighederne for lånenes renter er nøje beskrevet i dokumenterne.

Ved aftalernes indgåelse blev angivet et "rentetillæg" på 0,15 %. Dette er beskedent i forhold til renten på 2,30 %.

Ved aftalernes indgåelse blev angivet et "administrationsbidrag" på 0,50 %.

Der står i dokumenterne ved aftalernes indgåelse ikke et eneste ord om reguleringsmekanismer for rentetillæg og administrationsbidrag. Der er hermed ikke indgået nogen gyldig aftale herom.

Banken har erkendt ikke at have styr på begreberne: "rentetillæg" og "administrationsbidrag". Der er afgørende forskel mellem et "bidrag" og en "rente".

Der står i bankens forskellige forretningsbetingelser ikke noget om ændring af "administrationsbidraget".

Banken kan ikke vilkårligt ændre bidraget.

Banken har uden accept og uden hjemmel forhøjet bidraget.

Rodet i terminologien gælder også for "rentetillæg". Der skal sondres mellem "rente", "administrationsbidrag" og "rentetillæg".

Der står i bankens betingelser ikke et ord om betingelserne for at forhøje "rentetillægget".

Banken kan ikke fravige disse sondringer og kræve, at de skal betale efter bankens forgodtbefindende.

Det er bondefangeri og en skærpende omstændighed, at den ene part er bank og den anden part er almindelig forbruger.

Den ulovlige forhøjelse af administrationsbidraget medfører en ekstra og uventet udgift på 13.800 kr. om året.

Den samme merudgift gør sig gældende pga. forhøjelsen af rentetillægget.

Den ulovlige forhøjelse af rentetillægget med 0,75 % er ren åger - 500 % - målt i forhold til de oprindelige 0,15 %.

Eik Bank har bl.a. anført, at det fremgår af pantebrevet vedrørende lån nr. -516, at rentetillægget og administrationsbidraget kan ændres af banken i henhold til de almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter.

Renteforhøjelserne på lån nr. -516 er sket i henhold til lånets vilkår.

Ankenævnet har tidligere behandlet tilsvarende forhold - fx i sag nr. 168/2008.

Banken har vedrørende lån nr. -575 bl.a. anført, at det fremgår af låneaftalen, at "Gebyrer, administrationsbidrag og andre kreditomkostninger er variable". Administrationsbidraget er således variabelt og kan ændres af banken.

Dette lån giver ikke mulighed for en ændring af rentetillægget. Banken annullerede derfor den varslede forhøjelse heraf.

Banken varslede herefter forhøjelsen af administrationsbidraget, der først blev gennemført den 1. januar 2010.

Ved brev af 1. februar 2010 varslede banken forhøjelsen af administrationsbidraget den 1. april 2010.

Forhøjelserne af administrationsbidraget på lån nr. -575 fastholdes, da de er foretaget i henhold til vilkårene for lånet.

Af afgørelsen af 7. april 2010 fra Finanstilsynet fremgår, at der er hjemmel i aftalen for banken til at ændre administrationsbidraget og at det forhold, at forretningsbetingelserne ikke udtrykkeligt nævner ændringer af administrationsbidraget, ikke ændrer herved.

Finanstilsynet bemærker afslutningsvis, at det fremgår af pantebrevet, at rentetillægget kan ændres i henhold til de almindelige forretningsbetingelser.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Vedrørende lån nr. -575 finder Ankenævnet, at administrationsbidraget i henhold til den indgåede aftale er variabelt. Rentetillægget kan ikke ændres. De af banken 30. april og 30. maj 2008 varslede forhøjelser af rentetillægget på lånet var derfor uberettigede.

Ankenævnet bemærker, at Eik Bank ikke i aftalen eller i sine forretningsbetingelser har angivet nærmere under hvilke betingelser, at banken kan ændre administrationsbidraget.

Ankenævnet finder, at en forudsætning for en forhøjelse af administrationsbidraget må være, at banken angiver de forhold, der udløser en ændring.

Ankenævnet finder ikke, at Eik Bank med de anførte begrundelser og det konkrete sagsforløb har sandsynliggjort, at de den 1. januar og 1. april 2010 gennemførte forhøjelser af administrationsbidraget er relateret til bankens administrationsomkostninger, hvorfor forhøjelserne anses for uberettigede.

Vedrørende lån nr. -516 udtaler tre af Ankenævnets medlemmer – Kari Sørensen, Peter Stig Hansen og Niels Bolt Jørgensen:

Af aftalens særlige bestemmelser fremgår tydeligt, at lånets samlede rente ikke alene reguleres i takt med ændringer i Nationalbankens rente på indlånsbeviser, men også kan ændres ved, at rentetillægget ændres i henhold til bankens almindelige bestemmelser for lån og kreditter.

Vi finder ikke grundlag for at tilsidesætte de forhøjelser af rentetillægget med henholdsvis 0,45 procentpoint og 0,25 procentpoint, som Eik Bank gennemførte i april og maj 2008, og som efter det oplyste skyldtes stigning i pengemarkedsrenten.

Vi finder videre, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte forhøjelserne af rentetillægget den 9. oktober 2009 med 0,50 procentpoint, som Eik Bank varslede ved brevet af 24. august 2009, og den 1. april 2010 med 0,75 procentpoint, som Eik Bank varslede ved brevet af 1. februar 2010 med henvisning til bestemmelsen i bankens almindelige forretningsbetingelser og bestemmelser for lån og kreditter punkt 3 om ændring af bankens generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde.

Vi stemmer herefter for ikke at tage klagen vedrørende dette lån til følge.

To medlemmer – Søren Geckler og Troels Hauer Holmberg – udtaler:

Vi finder ikke, at der er indgået en klar og tydelig aftale om, at banken kan hæve renten ud over ændringer i Nationalbankens rentesats for indskudsbeviser.

Der lægges vægt på, at låneaftalen – i strid med den dagældende kreditaftalelovs § 9, stk. 3 – ikke angiver de betingelser, hvorunder rentetillægget kan ændres, men alene henviser til de almindelige forretningsbestemmelser, at de almindelige forretningsbestemmelser kun gælder når der ikke er aftalt andet, at de i låneaftalen angivne betingelser for renteændringer netop er ganske lig markedspraksis, fordi lånets rente ændrer sig i takt med det almindelige renteniveau, og at der alene henvises til Nationalbankens renteniveau i bankens kortfattede produktbeskrivelser. Samlet findes banken at være nærmest til at bære risikoen ved låneaftalens uklarhed vedrørende vilkårene for

rentefastsættelsen.

Vi stemmer derfor for, at Eik Bank skal nedsætte rentetillægget på dette lån til den oprindelige sats på 0,15 %

Der afsiges kendelse efter stemmeflertallet.

Ankenævnet finder ikke at kunne behandle de øvrige forhold i klagerens påstand, da de ikke vedrører økonomiske spørgsmål.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Eik Bank skal vedrørende lån nr. -575 annullere de den 30. april og 30. maj 2008 varslede forhøjelser af rentetillægget, såfremt dette ikke allerede er sket, samt annullere de den 1. januar og 1. april 2010 gennemførte forhøjelser af administrationsbidraget og inden 4 uger korrigere tilskrivningen på lånet i overensstemmelse hermed.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

158/2010 Forhøjelse med et varsel på 6 uger af et administrationsbidrag på et boligprioritetslån med henvisning til en ændring af bankens generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde.

Sagsnummer: 158/2010
 Dato: 6. maj 2011
 Ankenævn: Karl Sørensen, Søren Geckler, Peter Stig Hansen, Troels Hauer Holmberg, Niels Bolt Jørgensen
 Klageemne: **Udlån, øvrige spørgsmål**
 Ledetekst: Forhøjelse med et varsel på 6 uger af et administrationsbidrag på et boligprioritetslån med henvisning til en ændring af bankens generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde.
 Indklagede: Eik Bank Danmark
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører klagerens indsigelse mod bankens forhøjelser med et varsel på 6 uger af et administrationsbidrag på hans boligprioritetslån med henvisning til et afsnit om "Renter" i bankens almindelige forretningsbetingelser vedrørende ændringer af bankens generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde.

Sagens omstændigheder.

Klageren indgik i november 2003 en låneaftale med SkandiaBanken (nu: Eik Bank). Af gælds brevet fremgår:

"...

Alt i Et-Boligkredit lånebeløb:

	Kr. 255.475,00
	Løbetid...
	30 år med 4 ydelser pr. år
Rente p.a.	Administrationsbidrag p.a.
2,30 %	0,50 %

Der er aftalt afdragsfrihed på lånet i 10 år.

Gebyrer, administrationsbidrag og andre kreditomkostninger er variable.

Lånet kan i særlige tilfælde forfalde uden varsel.

Særlige betingelser

Der er ved etablering af dette lån oprettet en udlåns- og indlånskonto i låntagers navn. Det provenu, der fremkommer ved optagelsen af lånet, overføres til en indlånskonto i kundens navn. Udlånskontoen og indlånskontoen er omfattet af dette gælds brets bestemmelser.

Fastsættelse af rente på udlånskontoen

Renten er variabel og fastsættes på basis af den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte rente på indskudsbeviser med et tillæg på 0,15 %. Renten reguleres hver gang, der er ændringer i renteniveauet for indskudsbeviser.

...

Fastsættelse af rente på indlånskontoen

Den del af et indestående på indlånskontoen, der svarer til den enhver tid værende restgæld på det lån, der er optaget med sikkerhed i et ejerpantebrev med pant i kundens faste ejendom, jf. udlånskontoen, bliver til enhver tid forrentet med samme rente og administrationsbidrag som lånet.

...

Sikkerheder

Ejerpantebrev på Kr. 260.000,00 med pant i matr. nr. ...

...

Almindelige bestemmelser for lån og kreditter

De almindelige bestemmelser gælder kun i det omfang, andet ikke er særligt aftalt for lånet.

2. Rentevilkår og kontogebyr

Renten for de enkelte indlåns- og udlånskonti er variabel medmindre andet udtrykkeligt er aftalt. At renten er variabel betyder, at SkandiaBanken kan ændre de variable rentesatser med følgende varsel:

Uden varsel

Hvis en ændring er til fordel for kunden kan renten på indlån nedsættes og på udlån forhøjes, hvis:

1. penge- eller kreditpolitiske ændringer i ind- og udland påvirker det almindelige renteniveau af betydning for SkandiaBanken, eller
2. anden udvikling idet almindelige renteniveau, herunder blandt andet på penge- og obligationsmarkederne, af betydning for SkandiaBanken, eller
3. ændringer i skatter og afgifter har betydning for SkandiaBanken

Med seks ugers varsel

Renten kan på indlån nedsættes og på udlån forhøjes, hvis:

1. markedsmæssige forhold begrunder en ændring for én eller flere kontotyper
2. de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelsen af kundens rentevilkår ændrer sig, hvis de nye forhold har haft en vis væsentlig betydning for fastsættelsen af de individuelle rentevilkår for den pågældende kunde, eller
3. SkandiaBanken uden sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau ændrer sin generelle rente- og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, herunder blandt andet indtjeningsmæssige grunde eller for at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet.

7. Gebyrer

SkandiaBanken kan beregne sig gebyrer for serviceydelser, der udføres for kunden, og for at besvare spørgsmål fra offentlige myndigheder om kundens forhold.

Gebyrerne fremgår af prisliste på bankens hjemmeside www.skandiabanken.dk.

Gebyrerne opkræves enten som et fast beløb for ydelsen eller som en procentsats eller en timesats i forhold til ydelsens omfang. Gebyret kan desuden være en kombination af førnævnte beregningsmetoder. SkandiaBanken kan ændre gebyrerne med følgende varsel:

Uden varsel

Hvis en ændring er medvirkende til en nedsættelse af gebyrerne.

Med seks ugers varsel

SkandiaBanken kan forhøje gebyrer, som kunden løbende betaler i vedvarende kontraktforhold, hvis markedsmæssige forhold begrunder en ændring for én eller flere kontotyper.

Med tre måneders varsel

SkandiaBanken kan forhøje de gebyrer, som kunden løbende betaler i vedvarende kontraktforhold, hvis:

1. de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelsen af kundens gebyrvilkår ændrer sig, eller
2. SkandiaBanken ændrer sin generelle gebyrstruktur og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, herunder bl.a. indtjeningsmæssige eller for at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet, eller
3. SkandiaBanken ved vurderingen af gebyrsatserne af forretningsmæssige grunde, herunder bl.a. indtjeningsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet, finder anledning til en sådan forhøjelse

I vedvarende kontraktforhold kan SkandiaBanken af forretningsmæssige grunde med seks måneders varsel indføre gebyr for serviceydelser, som SkandiaBanken ikke tidligere har beregnet gebyr for. Grundene kan bl.a. være indtjeningsmæssige eller for at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af SkandiaBankens ressourcer eller kapacitet.

13. Ændring af de Almindelige bestemmelser for lån og kreditter

De almindelige bestemmelser for lån og kreditter kan ændres uden varsel, hvis ændringerne er til

fordel for kunden. De Almindelige bestemmelser for lån og kreditter kan ændres, og nye kan indføres med 3 måneders varsel, hvis ændringerne ikke er til fordel for kunden.

Af Finanstilsynets afgørelse af 15. september 2008 overfor Eik Bank fremgår:

Finanstilsynet finder, at en adgang til med 6 ugers varsel at forhøje renten på udlån, hvis markedsmæssige forhold begrunder en ændring for en eller flere kontotyper ikke er i overensstemmelse med § 6, stk. 3 [i "bekendtgørelse om god skik for finansielle virksomheder"], fordi der hermed ikke er givet en tilstrækkelig angivelse af de forhold, der kan udløse en ændring "Markedsmæssige forhold" kan således omfatte stort set alt og giver derfor en vilkårlig adgang til at ændre renten. For at vilkåret er i overensstemmelse med § 6, stk. 3, skal der ske en nærmere specificering eller eksemplificering af begrebet "markedsmæssige forhold."

Finanstilsynet påbyder derfor Eik Bank ... at fjerne ... [vilkåret]. Alternativt kan vilkåret præciseres eller eksemplificeres, så det angiver de forhold, der kan udløse en ændring.

Finanstilsynet lægger i overensstemmelse med Eik Banks forklaring til grund, at Eik Bank ikke i forbindelse med de klager, som tilsynet har modtaget har anvendt denne bestemmelse som grundlag for at hæve renten.

Af en fremlagt mail af 10. oktober 2008 fra Eik Bank fremgår:

Den 1. december 2007 gik online banken, SkandiaBanken, og Eik Bank, med ekspertise i Private Banking - sammen under navnet "Eik Bank".

Banken har i forbindelse med sammenlægningen forenet de to bankers "almindelige forretningsbetingelser og vilkår for lån og kreditter / almindelige betingelser for lån og kreditter".

Resultatet er blevet et dokument, som banken kalder "almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter".

I henhold til Eik Banks almindelige forretningsbetingelsers punkt om "ændring af vilkår" ændres disse med øjeblikkelig virkning fra den 10. oktober 2008, da ændringen ikke stiller kunderne ringere end i dag.

Derudover er der sket formuleringsmæssige ændringer og ensretninger af betingelserne. Bl.a. er formuleringen: "Markedsmæssige forhold begrunder en ændring for en eller flere kontotyper" fjernet fra punktet "rentevilkår", da formuleringen i henhold til loven er for bred.

Af Eik Banks "Almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter - forbruger" gældende fra 10. oktober 2008, der er fremlagt i forbindelse med en tidligere behandlet sag for Ankenævnet (nr. 1046/2009), fremgår:

De almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter gælder for ethvert mellemværende mellem Eik Bank og dig, medmindre der udtrykkeligt er aftalt andet f.eks. i en indlånsaftale, udlånsaftale (kreditaftale) ... eller andre særlige vilkår.

3. Renter

Ændring af rentesatser

Eik Bank kan ændre variable rentesatser uden varsel, hvis ændringen er til fordel for dig.

Eik Bank kan nedsætte variable rentesatser på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån uden varsel, hvis

- * ind- eller udenlandske ændringer i penge- eller kreditpolitik har betydning for Eik Bank, fordi det almindelige renteniveau påvirkes eller
- * anden udvikling i det almindelige renteniveau, eksempelvis på penge- og obligationsmarkederne, er af betydning for Eik Bank, eller
- * ændringer i skatter og afgifter har betydning

Eik Bank kan nedsætte den variable rentesats på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån med 6 ugers varsel, hvis

* de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelse af dine rentevilkår, ændre[r] sig, eller

* Eik Bank ændre[r] sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau. Forretningsmæssige grunde kan bl.a. være at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af Eik Banks ressourcer eller kapacitet eller at øge indtjeningen.

"

Ved brev af 24. august 2009 meddelte banken, at rentetillægget på klagerens lån med virkning fra den 9. oktober 2009 ville blive forhøjet med 0,5 procentpoint til 1,850 %. Rentesatsen på klagerens lån inkl. rentetillægget ville herefter være 3,2 %. Af brevet fremgår i øvrigt bl.a.:

"

Baggrunden for bankens ændring af det variable rentetillæg skyldes stigende kapitalomkostninger, herunder omkostninger knyttet til bankens deltagelse i Bankpakke II. Som modvirkning hertil ønsker banken via renteforhøjelsen at øge indtjeningen.

Renten på din BoligPrioritet fastsættes ud fra Nationalbankens til enhver tid gældende rentesats for indskudsbeviser + et variabelt tillæg, der kan ændres i henhold til bankens "Almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter". Renten hæves med 6 ugers varsel i henhold til punkt 3 om "Renter":

"Eik Bank kan nedsætte den variable rentesats på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån med 6 ugers varsel, hvis:

- *Eik Bank ændrer sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau."*

"

Ved brev af 1. september 2009 anførte klageren overfor banken, at hans lån ikke var omfattet af de bestemmelser, som banken havde anført i sit brev. Rentetillægget på hans lån var ikke variabelt, og han kunne derfor ikke godkende forhøjelsen heraf.

Ved brev af 11. september 2009 meddelte banken, at klageren havde ret i, at rentetillægget på hans lån ikke var variabelt. Banken oplyste, at banken ændrede det variable administrationsbidrag på hans lån og beklagede, at der i bankens brev af 24. august 2009 var blevet anvendt en forkert formulering.

Ved brev af 15. september 2009 anførte klageren overfor banken, at en ændring af det variable administrationsbidrag ikke kunne ske med den begrundelse, som banken havde angivet i sit brev af 24. august 2009. Klageren kunne derfor ikke anerkende forhøjelsen af bidraget.

Af bankens brev af 25. september 2009 fremgår:

"

Forhøjelse af administrationsbidrag

Vi har tidligere skrevet til dig om forhøjelse af rentetillægget på din BoligPrioritet. Efter henvendelse fra flere kunder er vi blevet opmærksomme på, at der findes en mindre gruppe af kunder, som har et pantebrev med en anderledes ordlyd end bankens øvrige kunder.

Du tilhører denne mindre gruppe af kunder, og det tidligere fremsendte brev annulleres derfor for dit vedkommende. Vi beklager bankens fejlinformation.

Det fremgår således af dit pantebrev under "fastsættelse af rente på udlånskontoen", at renten er variabel og fastsættes på basis af den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte rente på indskudsbeviser med et tillæg på 0,15 %. Banken kan derfor ikke forhøje det faste tillæg som varslet i brev af 24. august 2009.

Af dit pantebrev fremgår endvidere, at administrationsbidraget på 0,50 % er variabelt, og banken skal herved meddele, at administrationsbidraget ændres i henhold til bankens "almindelige forretningsbetingelser for særlige bestemmelser for lån og kreditter" punkt 3 om "renter":

"Eik Bank kan nedsætte den variable rentesats på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån med 6 ugers varsel, hvis"

Eik Bank ændrer sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau."

Administrationsbidraget hæves med 0,50 procentpoint. Administrationsbidraget er herefter 1 procentpoint.

Din rente inkl. administrationsbidrag er efter ændringen 3,2 procent.

Ændringen af administrationsbidraget træder i kraft den 9. november 2009, og den nye ydelse kan ses i Netbank fra den 16. november 2009.

Baggrunden for bankens ændring af administrationsbidraget skyldes stigende kapitalomkostninger, herunder omkostninger knyttet til bankens deltagelse i Bankpakke II. Som modvirkning hertil ønsker banken via forhøjelsen at øge indtjeningen.

"

Ved brev af 2. oktober 2009 anførte klageren, at Eik Banks "Almindelige forretningsbetingelser for særlige bestemmelser for lån og kreditter", som banken citerer i brevet af 25. september 2009, ikke er gældende for hans lån. Han bemærker, at punkt 3 i SkandiaBankens "Almindelige bestemmelser for lån og kreditter", der er gældende for hans lån, har overskriften "Modregning". I henhold til SkandiaBankens bestemmelser kan banken desuden ikke ændre i rentesatsen, når der foreligger en særskilt aftale om renten på udlånskontoen. Endelig er Eik Banks begrundelse for at ændre administrationsbidraget ikke stigende administrationsomkostninger. Klageren kunne derfor ikke anerkende bankens forhøjelse af administrationsbidraget.

Af bankens brev af 8. oktober 2009 fremgår:

"

Du kan læse de gældende "almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter" på www.eikbank.dk. Du kan altid finde de gældende vilkår på bankens hjemmeside

Betingelser kan ændre sig i løbet af et kundeforhold på grund af flere forhold. Betingelser er bl.a. ændret den 10. oktober 2008, som en følge af fusionen mellem Eik Bank og SkandiaBanken. Betingelserne ændres igen den 1. november 2009, som følge af implementeringen af Betalingstjenesteloven. Begge ændringer er du orienteret om ved besked i din Netbank henholdsvis den 10. oktober 2008 og den 30. september 2009.

Banken har taget dine tidligere breve med i betragtning og finder, at administrationsbidraget kan ændres i henhold til den angivne begrundelse i brev af 25. september 2009.

..

Ved brev af 22. oktober 2009 anførte klageren, at han ikke har tiltrådt ændringen af de almindelige forretningsbetingelser, og at en aftaleændring kræver accept af begge parter.

Af bankens brev af 1. februar 2010 til klageren fremgår:

"

Banken har besluttet at hæve administrationsbidraget på din BoligPrioritet ...

Det variable administrationsbidrag hæves med 0,75 procentpoint. Det betyder at din nye rentesats inkl. administrationsbidrag ændres til 3,40%.

Renteændringen træder i kraft den 1. april 2010, og den nye ydelse kan ses i Netbank i slutningen af april måned.

Renten på BoligPrioritet fastlægges ud fra Nationalbankens til enhver tid gældende rentesatser + et variabelt administrationsbidrag, der kan ændres i henhold til Eik Banks almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter. Administrationsbidraget ændres med 6 ugers varsel i henhold til punkt 3 om "Renter":

Eik Bank kan ændre sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grunde, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau.

..

Af bankens mail af 28. januar 2010 fremgår:

"

J.f. vores brev af 25. september 2009, hvor vi varslede en forhøjelse af administrationsbidraget på BoligPrioriteten pr. 9. november 2009 kan vi oplyse om, at forhøjelsen først er gennemført pr. 1.1.2010 på din konto.

Den nye ydelse kan ses i din netbank i løbet af en uge.

...

Ved mail af 5. februar 2010 fastholdt klageren sin protest mod forhøjelsen af administrationsbidraget med 0,5 %, som oprindeligt varslet af banken i brevet af 25. september 2009.

Ved mail af 8. februar 2010 oplyste banken, at den ikke havde yderligere bemærkninger til sagen.

Ved brev af 21. februar 2010 protesterede klageren over forhøjelsen af administrationsbidraget med 0,75 %, som banken havde varslet i sit brev af 1. februar 2010.

Ved brev af 25. februar 2010 fastholdt banken også denne ændring af administrationsbidraget.

Af en i sagen fremlagt påtale af 7. april 2010 fra Finanstilsynet overfor Eik Bank fremgår:

"

Påtale for ukorrekt begrundelse for forhøjelse af administrationsbidrag

Påtale

Finanstilsynet påtaler på baggrund af nedenstående, at Eik Bank efter en klage fra 3 kunder undlod at rette henvendelse til bankens øvrige kunder, som den 24. august 2009 havde modtaget meddelelse om, at rentetillægget på et Boligprioritetslån ville blive ændret, selvom det ifølge aftalen kun var muligt at ændre administrationstillægget.

Finanstilsynet påtaler endelig, at Eik Bank den 7. og 16. april 2008 varslede ændring af renten for samme låntype, selvom der burde have været sket varsling af administrationstillægget.

Baggrund

Af de almindelige forretningsbetingelser fremgår det, at banken under nærmere fastsatte betingelser kan ændre variable rentesatser. I den forbindelse fremgår det ikke udtrykkeligt af de almindelige forretningsbetingelser, at administrationsbidraget kan ændres.

Finanstilsynet finder, at der med hjemmel i pantebrevet er adgang til at ændre administrationsbidraget. Det forhold, at de almindelige forretningsbetingelser ikke udtrykkeligt nævner ændringer af administrationsbidraget kan ikke ændre ved ændringsadgangen.

..."

Parternes påstande.

Klageren har den 8. marts 2010 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Eik Bank Danmark skal annullere forhøjelserne af administrationsbidraget den 1. januar og den 1. april 2010 på hans lån.

Eik Bank Danmark har nedlagt påstand om frifindelse

Parternes argumenter.

Klageren har bl.a. anført, at han i november 2003 indgik en aftale med SkandiaBanken, hvoraf det af bankens samtidige "Almindelige bestemmelser for lån og kreditter" fremgår, at bestemmelserne kun gælder "i det omfang, andet ikke er særligt aftalt for lånet."

Af lånet fremgår følgende "renteformel":

"Renten er variabel og fastsættes på basis af den af Danmarks Nationalbank offentliggjorte rente på indskudsbeviser med et tillæg på 0,15 %. Renten reguleres hver gang, der er ændringer i renteniveauet for indskudsbeviser."

Ved optagelsen af lånet var det afgørende for ham, at banken ikke efterfølgende kunne ændre lånevilkårene i hans disfavør, da det i så fald ikke kun betale sig for ham at optage lånet.

Han optog lånet, da SkandiaBanken ikke kunne ændre i lånets "renteformel".

Da Eik Bank ved brev af 24. september 2009 varslede en forhøjelse af det variable rentetillæg henviste banken til sine "Almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter".

Han har ikke skrevet under på disse betingelser og protesterede overfor bankens forhøjelse.

Banken ændrede da forklaring til, at det var det variable administrationsbidrag, som blev forhøjet.

Det er aldeles uklart, hvor meget administrationsbidraget ændres og hvilket aftalegrundlag, dette baseres på.

Ved bankens næste brev den 25. september 2009 oplyses, at bidraget hæves med 0,5 procentpoint i henhold til punkt 3 om "Renter" i "Almindelige forretningsbetingelser for særlige bestemmelser for lån og kreditter."

Baggrunden for ændringen af administrationsbidraget skyldes stigende kapitalomkostninger, herunder omkostninger til bankens deltagelse i Bankpakke II. Som modvirkning hertil ønsker banken via forhøjelsen at øge indtjeningen.

Af SkandiaBankens "Almindelige bestemmelser for lån og kreditter" står der ikke et ord om administrationsbidrag.

Administrationsbidraget i hans låneaftale er variabelt. En ændring af bidraget skal være affødt af ændrede administrationsomkostninger i banken.

Ifølge Den Danske Ordbog er administrationsomkostninger: *"udgifter der medgår til eller er nødvendige for at udføre det administrative arbejde i et firma."*

Da denne type omkostninger pr. lån er faldet igennem årtier havde han oprindeligt ikke noget problem med at underskrive aftalen med et variabelt administrationsbidrag.

Banken argumentation for forhøjelsen af bidraget er helt urelateret til administrationsomkostninger

Det må være en misforståelse - eller et ønske om at omgå en aftale - at medregne stigende kapitalomkostninger i et administrationsbidrag.

Banken har med samme uklare begrundelse forhøjet administrationsbidraget igen i april 2010

Banken har anført, at det altid er bankens "nyeste betingelser", der er gældende. I så fald kunne man

lige så godt undvære den oprindelige aftale, når banken i henhold til dette synspunkt frit kan ændre indholdet af den.

Administrationsbidraget er variabelt, men er ikke beskrevet i Eik Banks "Almindelige forretningsbetingelser og særlige bestemmelser for lån og kreditter".

Banken har under sagens forberedelse for Ankenævnet beskrevet administrationsbidraget som dækkende over "*kendte udgifter i banken, herunder udgifter til almen drift, udgifter til Bankpakke II, samt øvrige omkostninger, der pålægges forretningen m.fl.*"

Dette er en kombination af kapitalomkostninger og noget uspecificeret.

For banken er fundingomkostninger, generelle omkostninger og administrationsomkostninger åbenbart et fedt og kan defineres efter behov. Det bemærkes også, at ændringen skete af forretningsmæssige grunde, uden at det havde sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau.

Banken har løbende ændret forklaring og søger at omgå den oprindelige aftale med det formål at foretage renteforhøjelser, som ikke har hjemmel i aftalen.

Eik Bank Danmark har bl.a. anført, at det fremgår af låneaftalen, at "Gebyrer, administrationsbidrag og andre kreditomkostninger er variable". Administrationsbidraget er således variabelt og kan ændres af banken.

Klagerens lån giver ikke mulighed for en ændring af rentetillægget. Banken annullerede derfor den varslede forhøjelse heraf.

Banken varslede herefter forhøjelsen af administrationsbidraget, der blev gennemført den 1. januar 2010.

Ved brev af 1. februar 2010 varslede banken forhøjelsen af administrationsbidraget den 1. april 2010. Det blev angivet, at ændringen skyldtes forretningsmæssige grunde, uden at det havde sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau.

Administrationsbidraget dækker over kendte udgifter i banken, herunder udgifter til almen drift, udgifter til Bankpakke II, samt øvrige omkostninger, der pålægges forretningen m.fl.

Forhøjelserne af administrationsbidraget fastholdes, da de er foretaget i henhold til vilkårene for lånet.

Af afgørelsen af 7. april 2010 fra Finanstilsynet fremgår, at der er hjemmel i aftalen for banken til at ændre administrationsbidraget og at det forhold, at forretningsbetingelserne ikke udtrykkeligt nævner ændringer af administrationsbidraget, ikke ændrer herved.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Ankenævnet finder, at administrationsbidraget i henhold til den indgåede aftale er variabelt.

Ankenævnet bemærker, at Eik Bank ikke i aftalen eller i sine forretningsbetingelser har angivet nærmere under hvilke betingelser, at banken kan ændre administrationsbidraget.

Ankenævnet finder, at en forudsætning for en forhøjelse af administrationsbidraget må være, at banken angiver de forhold, der udløser en ændring.

Ankenævnet finder ikke, at Eik Bank med de anførte begrundelser og det konkrete sagsforløb har sandsynliggjort, at de den 1. januar og 1. april 2010 gennemførte forhøjelser af administrationsbidraget er relateret til bankens administrationsomkostninger, hvorfor forhøjelserne anses for uberettigede.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Eik Bank skal annullere de over for klageren den 1. januar og 1. april 2010 gennemførte forhøjelser af administrationsbidraget og inden 4 uger korrigere tilskrivningen på hans lån i overensstemmelse hermed.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

Pengeinstitutankenævnet

167/2009 Spørgsmål om mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantbeviser. Tegning af garantikapital ud over maksimum. Indbetaling af garantikapital på pension.

Sagsnummer: 167/2009
 Dato: 16. maj 2011
 Ankenævn: Kari Sørensen, Troels Hauer Holmberg, Niels Bolt Jørgensen og Søren Geckler.
 Klageemne: **Garantbeviser, rådgivning**
 Ledetekst: Spørgsmål om mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantbeviser. Tegning af garantikapital ud over maksimum. Indbetaling af garantikapital på pension.
 Indklagede: Løkken Sparebank (EBH Bank)
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører klagerens krav om erstatning som følge af mangelfuld rådgivning i forbindelse med tegning af garantikapital i Løkken Sparekasse.

Sagens omstændigheder.

Klageren tegnede i december 1998 garantikapital i Løkken Sparekasse for 1.000 kr. Beløbet blev indsat på en garantikapitalkonto og renterne af indeståendet blev hvert år overført til klagerens flexkonto.

Ifølge et informationsbrev, der blev udsendt af Løkken Sparekasse i november 2006, blev grænsen for garantikapital forhøjet til 250.000 kr. pr. kunde, og med virkning fra den 1. januar 2007 blev der indført 3 måneders opsigelse ved hævnning af garantikapital.

Den 6. februar 2007 blev der tegnet garantikapital for 43.000 kr., som blev indsat på en særskilt konto for klagerens kapitalpension med posteringsteksten "garantibevist iflg. aftale".

Af Løkken Sparekasses på daværende tidspunkt gældende vedtægter fremgår af § 3, stk. 1, 2. pkt., at retten til det indbetalte garantibeløb ikke kan overdrages, pantsættes eller gøres til genstand for retsforfølgning.

Det følger af bekendtgørelse om puljepension og andre skattebegünstigede opsparingsformer m.v. § 12, stk. 1, nr. 7, at anbringelse af opsparing fra puljer og særskilte depoter alene kan ske i sparekassers bevis for garantikapital, såfremt disse beviser ifølge sparekassens vedtægter er omsættelige.

Fra den 11. april 2007 og frem blev der løbende overført beløb til garantikapitalkontoen, hovedsageligt fra klagerens flexkonto. Herudover blev der foruden 2 mindre indbetalinger overført 25.000 kr. til garantikapitalkontoen den 8. maj 2007 med posteringsteksten "egen overførsel".

Den 16. september 2008 fik klageren lavet en risikoprofil i sparekassen. Klageren har under sagens behandling fremlagt en ikke underskrevet kopi af investeringsaftalen, hvoraf risikoprofilen fremgår. Klagerens risikovillighed blev heri betegnet som lav. Det fremgår endvidere af investeringsaftalen, at klageren havde en årlig lønindtægt på 350.000 kr. og en samlet nettoformue på 1.330.000 kr.

Der blev fortsat løbende overført penge fra klagerens flexkonto til garantikapitalkontoen frem til den 24. oktober 2008, hvor klageren havde et samlet indestående af garantikapital på garantikapitalkontoen og kapitalpensionen på 263.000 kr. fordelt med 220.000 kr. på garantikapitalkontoen og 43.000 kr. på kapitalpensionen.

Den 3. november 2008 lukkede sparekassen for udbetaling af garantikapital. Det er overfor Ankenævnet oplyst, at Sparekassen indtil da normalt udbetalte garantikapital til garanter, der anmodede herom, dog således, at der fra 1. januar 2007 blev indført 3 måneders opsigelsesfrist.

Den 18. december 2008 afholdt repræsentantskabet i Løkken Sparekasse en ekstraordinær generalforsamling. Der blev i den forbindelse blandt andet vedtaget en ændring af § 3, stk. 1, i sparekassens vedtægter, så garantikapital herefter frit kunne overdrages.

Den 19. december 2008 overførte klageren 44.000 kr. fra sin garantikapitalkonto til sin kapitalpension.

Klageren har under sagen fremlagt en kontooversigt, der pr. 16. januar 2009 viste et samlet engagement i sparekassen på 385.000 kr.

Den 11. februar 2009 meddelte Løkken Sparekasse Finanstilsynet, at sparekassen ikke opfyldte solvenskravet i lov om finansiel virksomhed § 124.

Den 25. februar 2009 indbragte klageren en klage over Løkken Sparekasse til Ankenævnet.

Den 25. marts 2009 blev sparekassens aktiver og passiver overdraget til Løkken Sparebank A/S, som er et datterselskab af Finansiell Stabilitet A/S, og som har til formål at afvikle sparekassens aktiviteter. Garantikapitalen, som på overdragelsestidspunktet udgjorde 170 mio. kr., forblev i Løkken Sparekasse.

Den 26. marts 2009 blev Løkken Sparekasses tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed inddraget af Finanstilsynet. Sparekassen blev efterfølgende omdannet til en forening, LS Løkken.

Løkken Sparebank (nu EBH Bank) har under sagen fremlagt diverse bilag, herunder blandt andet brochurer og andet informationsmateriale om garantikapital i Løkken Sparekasse samt materiale vedrørende valget i 2008 til sparekassens repræsentantskab.

Løkken Sparebank har endvidere oplyst, at garantbeviserne i sparekassen efter en vedtægtsændring i 2000 blev afløst af kvitteringer, som blev udstedt hver gang en kunde tegnede garantikapital, herunder i forbindelse med forhøjelse af garantikapitalen. Banken har til eksempel fremlagt en kvittering for tegning af garantikapital og en kvittering for en forhøjelse af et eksisterende garantindskud. Af kvitteringerne fremgår bl.a.:

"..

Ovennævnte er indtrådt som garant i Løkken Sparekasse i henhold til Løkken Sparekasses til enhver tid gældende vedtægter.

Garantikapitalen hæfter for sparekassens forpligtelser.

Beløbet forrentes i henhold til vedtægterne. Tilskrevne renter overføres til afregningskontoen pr. 31. december.

"..

Indbetalt garantikapital kan ikke kræves indløst, men udbetales alene efter anmodning, såfremt Løkken Sparekasse samtykker. Ingen garant er forpligtet til at lade sin garantikapital indløse.

"..

Finanstilsynet har den 25. marts 2009 afgivet rapport om undersøgelse af Løkken Sparekasse. Undersøgelsen omfatter sparekassens rådgivning i forbindelse med salg af garantbeviser, markedsføring af garantbeviser og medarbejdernes indflydelse på kunders placering af indskud på garantikapitalkonti. Af rapporten, som er offentliggjort, fremgår bl.a., at markedsføringsmaterialet har ensidigt fokus på den høje forrentning, men ikke informerer om konsekvensen af, at garantindskud ikke er dækket af indskydergarantiordningen eller statsgarantiordningen, at der ikke var udarbejdet interne forretningsgange eller instrukser til brug for generel rådgivning og salg af garantbeviser til kunder, at der ikke var udarbejdet forretningsgange til at sikre overholdelsen af god skik, at der i rådgivningen ikke var særligt fokus på risikoen for at tabe garantikapitalen, da denne risiko blev betragtet som hypotetisk, at der ikke blev rådgivet særligt omkring betingelserne for at opsigte garantikapitalen, at der ikke systematisk blev foretaget vurderinger af, om det ville være hensigtsmæssigt for kunden at indskyde garantikapital, at sparekassen ikke har udarbejdet skriftlige aftaler i forbindelse med salg af garantikapital og således ingen dokumentation har for den ydede rådgivning, samt at Løkken Sparekasse ikke har overholdt § 6 i god skik bekendtgørelsen, idet sparekassen har undladt at indgå skriftlige aftaler om forhøjelse af garantikapital, hvori kundens væsentlige rettigheder og pligter er angivet, og hvor forudsætningerne for den ydede rådgivning er nedfældet.

Løkken Sparebank har på baggrund af en generel forespørgsel fra Ankenævnet anført, at Løkken Sparebank ikke har været involveret i drøftelserne med Finanstilsynet i forbindelse med Finanstilsynets rapport af 25. marts 2009 og således ikke til fulde er bekendt med Finanstilsynets grundlag for de i rapporten anførte bemærkninger og konklusioner.

Løkken Sparebank har videre anført, at Ankenævnet bør træffe sin afgørelse på baggrund af den umiddelbare bevisførelse, der finder sted i kraft af parternes indlæg og dokumentation vedrørende de faktiske omstændigheder i den konkrete sag. Rapporten kan ikke betragtes som dokumentation for Løkken Sparekasses rådgivning og håndtering af kunders tegning af garantikapital i de konkrete sager.

Parternes påstande.

Klageren har den 25. februar 2009 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Løkken Sparebank (EBH Bank) skal betale 263.000 kr.

Løkken Sparebank (EBH Bank) har nedlagt påstand om principalt afvisning, subsidært frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at grænsen for garantikapital på 250.000 kr. blev overskredet.

Sparekassen har ydet ham utilstrækkelig rådgivning om risici ved garantikapital. Garantikapitalen blev solgt over telefonen. Han har ikke modtaget nogen kvitteringer ved tegning eller forhøjelse af garantikapital.

De kvitteringer, som sparekassen under sagen har fremlagt, er tilfældige og kan ikke bruges som

dokumentation. Kvitteringerne er i øvrigt ugyldige uden to underskrifter. De manglende kvitteringer understøttes af undersøgelse foretaget af Garantløggen.

Da han fik lavet sin risikoprofil, burde sparekassen have rådet ham til at sælge garantkapitalen, da mængden af garantkapital ikke stemte med hans lave risikovillighed. I stedet rådede sparekassen ham til at købe mere garantkapital.

Sparekassens rådgivning om risikospredning har i det hele taget været mangelfuld henset til, at han havde et samlet engagement i sparekassen på 385.000 kr., hvoraf 263.000 kr. udgjorde garantkapital. Endvidere stod hele hans pensionsopsparing i garantkapital. Der blev investeret udenfor investeringsaftalen.

Sparekassen har givet urigtige oplysninger om sparekassens solvens. Garantkapital solgt fra 2006 og frem blev alene solgt med henblik på at undgå sparekassens konkurs. Hans købte således garantkapital på falsk grundlag.

Løggen Sparebank (EBH Bank) har til støtte for afvisningspåstanden bl.a. anført, at sagens oplysning i relation til den information, som klageren modtog i forbindelse med klagerens tegning af garantkapital, forudsætter bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer, som ikke kan finde sted for Ankenævnet, hvorfor klagen bør afvises i henhold til Ankenævnets vedtægter.

Til støtte for frifindelsespåstanden har Løggen Sparebank (EBH Bank) bl.a. anført, at risikoen ved garantkapitalen ikke overskred klagerens risikoprofil. Klageren ønskede ikke at indgå den fremlagte investeringsaftale, hvorfor den i øvrigt ikke kan lægges til grund. Klageren ønskede at investere i garantkapital frem for at investere indenfor de i investeringsaftalen anførte rammer.

I relation til klagerens bemærkninger om placering af garantkapital i klagerens pensionsordning gøres det gældende, at klagerens indskud svarede til det maksimale tilladte årlige indskud i henhold til pensionsbeskatningsloven de pågældende år. Endvidere bemærkes for så vidt angår klagerens indskud den 19. december 2008, at der var tale om en andel af den af klageren i forvejen tegnede garantkapital. Spørgsmålet om risikospredning blev i øvrigt drøftet i forbindelse med spørgsmål om placering af klagerens pensionsmidler i efteråret 2007.

Garantkapitalen blev tegnet efter udtrykkelig aftale mellem klageren og sparekassen. I forbindelse med tegningen blev klageren orienteret om garantkapitalens særlige karakter af ansvarlig kapital. Der foreligger ikke ugyldighed i forbindelse med tegningen, og Løggen Sparekasse har ikke som følge af mangelfuld rådgivning pådraget sig et erstatningsansvar over for klageren.

Den omstændighed, at garantkapitalen oversteg 250.000 kr. kan efter sparekassens opfattelse ikke betragtes som en ansvarspådragende fejl.

Det formodes, at klageren i overensstemmelse med praksis har modtaget kvitteringer for tegning og forhøjelse af garantkapital.

Vilkårene for indskud af garantkapital fremgik af sparekassens informationsmateriale, herunder at garantkapitalen hæfter for sparekassens forpligtelser og ikke er dækket af Indskydergarantifonden.

Klageren blev hvert år indkaldt til garantmøde i sparekassen. Indkaldelse skete ved personlig skriftlig invitation. Som garant fik klageren endvidere hvert kvartal tilsendt sparekassens nyhedsmagasin GarantNyt. Af klagerens årsopgørelser fremgik garantindskuddene som "Garantkapital", hvilket er en traditionelt anvendt betegnelse for ansvarlig kapital i en sparekasse.

Rentesatsen på garantkapitalkonti var væsentlig højere end rentesatsen på sparekassens øvrige indlånskonti. Tilskrevne renter blev overført til separate garantkonti, hvilket også var et tegn på garantkapitalkontoens særlige karakter.

I november 2006 sendte sparekassen en brochure om garantkapital til samtlige personer, som på daværende tidspunkt var registreret som indehavere af garantkapital, idet man samtidig oplyste, at der nu var mulighed for indskud på op til 250.000 kr. pr. person. Klageren burde i hvert fald senest ved modtagelsen af dette materiale have indset, at garantkapital havde en særlig karakter som ansvarlig kapital, og at han risikerede at miste pengene, hvis sparekassen kom i økonomiske problemer.

Klageren undlod at reklamere og er allerede af den grund afskåret fra at gøre sine indsigelser gældende.

I efteråret 2008 blev der afholdt valg til repræsentantskabet i sparekassen. Der blev i den forbindelse sendt blandt andet en individuelt udformet stemmeseddel til hver enkelt garant, idet antallet af stemmer afhang af størrelsen på garantens indskud.

Sparekassens information om vilkårene for og karakteren af tegning af garantkapital har til enhver tid været retvisende og fyldestgørende.

Hvis det lægges til grund, at sparekassens rådgivning var mangelfuld, gøres det gældende, at klageren ikke har løftet bevisbyrden for, at han ikke ville have tegnet garantkapital.

Et eventuelt erstatningskrav må nedsættes helt eller delvist på grund af klagerens egen skyld.

På tegningstidspunktet måtte den finansielle krise, der var årsag til de indtrufne vanskeligheder, anses for særdeles usandsynlig.

Der foreligger hverken kausalitet eller adækvans imellem det lidte tab og en eventuel ansvarspådragende adfærd.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

To medlemmer – Niels Bolt Jørgensen, der i henhold til Ankenævnets vedtægter § 13, stk. 1, har to stemmer og Kari Sørensen – udtaler:

Ved tegningen den 6. februar 2007 af garantikapital for 43.000 kr. af klagerens kapitalpensionsmidler var garantbeviser ifølge Løkken Sparekasses vedtægter ikke omsættelige, hvorfor anbringelsen var i strid med § 12, stk. 1, nr. 7, i bekendtgørelse nr. 1464 af 13. december 2006 om puljepension og andre skattebegünstigede opsparingsformer m.v. (puljebekendtgørelsen).

Løkken Sparekasse havde en strafsanktioneret pligt til at påse, at reglen blev overholdt, og vi finder det kritisabelt, at dette ikke er sket. Undladelse heraf medfører imidlertid ikke i sig selv et erstatningsansvar, idet spørgsmålet herom afhænger af, om de øvrige erstatningsbetingelser er opfyldt.

Indtil den 1. januar 2007 var der praksis for, at garantikapital frit kunne hæves, og efter denne dato, at garantikapital kunne hæves efter 3 måneders opsigelse. Løkken Sparekasse lukkede den 3. november 2008 for udbetaling af garantikapital, og den 18. december 2008 blev Løkken Sparekasses vedtægter ændret, hvorefter garantbeviserne frit kunne overdrages. Først i marts 2009 blev Løkken Sparekasses tilladelse til at drive pengeinstitutvirksomhed inddraget.

Der har således i stort set hele perioden, hvor klageren havde tegnet garantikapital for kapitalpensionsmidler, været adgang for klageren til enten at hæve garantikapitalen eller sælge garantbeviserne. Under disse omstændigheder finder vi, at Løkken Sparekasses undladelse af at overholde § 12, stk. 1, nr. 7, i puljebekendtgørelsen ikke har haft betydning for klagerens tab, hvorfor der ikke kan pålægges Løkken Sparekasse erstatningsansvar herfor.

For så vidt angår klagerens anbringende om overskridelse af maksimum for indskud af garantikapital i sparekassen fremgår det af Løkken Sparekasses vedtægter § 2, stk. 2, 2. pkt., at ingen indskyder kan indbetale mere end 250.000 kr. som garantikapital. Ved klagerens seneste indbetaling på garantikapitalkontoen den 24. oktober 2008 oversteg klagerens garantikapital det tilladte maksimum med 13.000 kr. Som følge af Løkken Sparekasses vedtægter finder Ankenævnet, at klageren maksimalt kan hæfte for 250.000 kr.

Som sagen i øvrigt foreligger oplyst finder vi ikke, at det uden bevisførelse i form af parts- og vidneforklaringer kan afgøres, om sparekassen har givet klageren tilstrækkelig rådgivning om risikoen for at miste garantikapitalen, og om der i øvrigt foreligger forhold, der burde have ført til rådgivning om nedbringelse af klagerens eksponering til garantikapital. Da denne bevisførelse ikke kan finde sted ved Ankenævnet, men i givet fald må ske ved domstolene, stemmer vi for, at denne del af sagen afvises i medfør af Ankenævnets vedtægter § 7, stk. 1.

To medlemmer – Troels Hauer Holmberg og Søren Geckler – udtaler:

Da anbringelsen af 43.000 kr. af klagers kapitalpensionsmidler i uomsættelige garantbeviser den 6. februar 2007 var i strid med puljebekendtgørelsen, finder vi at sparekassen bør stille klageren som om disse midler på det pågældende tidspunkt var blevet anbragt i overensstemmelse med puljebekendtgørelsens regler. Under de konkrete omstændigheder ville dette have medført, at klageren ikke havde lidt et tab, hvorfor vi finder, at sparekassen er erstatningsansvarlig for dette beløb.

På baggrund af Finanstilsynets undersøgelse af Løkken Sparekasses generelle håndtering af rådgivning, markedsføring og salg af garantikapital forud for indløsningsstopet i 2008 finder vi, at Løkken Sparekasse må bære risikoen for bevisusikkerhed om, hvorvidt sparekassen har ydet tilstrækkelig rådgivning i forbindelse med salg af garantikapital.

I den konkrete sag er det oplyst, at klageren i september 2008 gennemgik en risikotest der viste, at han havde lav risikovillighed. Klageren havde blandt andet afkrydset feltet "Jeg vil minimere risikoen for tab på min investering. Jeg accepterer samtidigt, at afkastet bliver lavt" og feltet "Jeg lægger stor vægt på, at min investering udvikler sig i overensstemmelse med mine forventninger. Jeg accepterer samtidig, at min formue vokser langsomt". Vi lægger derfor til grund, at klagerens risikovillighed var lav, idet sparekassen ikke har godtgjort, at klagers risikovillighed skulle afvige fra det angivne.

Vi finder herefter, at en placering af 263.000 kr. i garantbeviser, ud af en samlet opsparing på omkring 600.000, var uforenelig med klagerens risikovillighed og at sparekassen som følge heraf er erstatningsansvarlig. Vi stemmer derfor for, at der gives klageren medhold i den nedlagte påstand.

Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Løkken Sparekasse kan ikke under de konkrete omstændigheder pålægges et erstatningsansvar for tegningen af garantikapital for klagerens kapitalpensionsmidler den 6. februar 2007.

Løkken Sparebank (EBH Bank) skal inden fire uger til klageren betale 13.000 kr. med tillæg af Løkken Sparekasses højeste indlånsrente i perioden fra tidspunktet for indskuddet den 24. oktober 2008 til

den 3. november 2008 og herfra med Løkken Sparebanks højeste indlånsrente til betaling sker, alt med fradrag af den siden 24. oktober 2008 af det anførte beløb tilskrevne rente.

Ankenævnet kan i øvrigt ikke behandle klagen.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

160/2010 Spørgsmål om ansvar for undladt orientering om provenu ved låneomlægning.

Sagsnummer: 160/2010
 Dato: 16. maj 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Maria Hyldahl, Niels Bolt Jørgensen, Jørn Ravn og Astrid Thomas.
 Klageemne: **Realkreditbelåning, rådgivning**
 Ledetekst: Spørgsmål om ansvar for undladt orientering om provenu ved låneomlægning.
 Indklagede: Sydbank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører, om Sydbank har pådraget sig et erstatningsansvar ved ikke at have orienteret klageren om, at en låneomlægning kunne have været tilrettelagt således, at hans øvrige gæld kunne delindfries.

Sagens omstændigheder.

Klageren var kunde i Sydbank, hvor han sammen med sin hustru, H, havde et lån på ca. 300.000 kr. med pant i parrets bolig. Provenuet var anvendt til køb af bil. Klagerens og H's bolig var desuden belånt med to realkreditlån i Totalkredit på i alt ca. 3,3 mio. kr. Begge lån var 5 % rentemaxlån.

Den 10. februar 2009 modtog klageren og H et brev fra banken om, at ydelsen på deres boliglån var blevet forhøjet på grund af, at renten var blevet hævet.

I foråret 2009 overvejede klageren og H om det kunne betale sig at omlægge deres realkreditlån, således at boliglånet kunne indfries. Ultimo april 2009 bad de banken lave en beregning. Ifølge klageren afviste banken, at der ville være en konverteringsgevinst og at deres hus havde en værdi, der ville gøre det muligt at øge realkreditbelåningen, så boliglånet kunne indfries. Banken har afvist, at eventuel nedbringelse af anden gæld blev drøftet.

Den 23. juni 2009 var klageren og H til et møde i banken. På mødet blev der indgået en aftale om ekspedition af realkreditlån, hvor et nyt X5 Totalkreditlån med 5 års afdragsfrihed skulle afløse de eksisterende realkreditlån. Under sagen har banken fremlagt en udskrift af bankens IT-system, hvor bankens medarbejder L har indskrevet et referat af mødet. Referatet nævner ikke muligheden for at omlægge boliglånet i forbindelse med omlægningen af realkreditlåne.

I Sydbanks brev af 25. juni 2009 til klageren og H er bl.a. anført:

"

Jeg vil her skitsere, hvad vi aftalte på mødet.

Jeres nuværende realkreditlån med renteloft i lånenes løbetid omlægges til variabel rente fastlagt i 5 år med afdragsfrihed i 5 år. I forbindelse med omlægningen forhøjes ydelsen på boliglånet med 1.000 kr., således at løbetiden reduceres og bedre svarer til værdiforringelsen af bilen.

...

Desuden aftalte vi, at der ikke skal ske yderligere gældssætning grundet jeres rådighedsbeløb.

"

Ved e-mail af 23. juli 2009 spurgte klageren banken om ikke boliglånet kunne laves som et tillægslån til obligationslånet og tilføjede, at: "(ideelt set var det blevet lagt ind i det samlede obligationslån), nu hvor gælden var blevet reduceret".

Den 27. juli 2009 svarede banken, at ejendomspriserne var faldet således, at banken ikke troede, at det var muligt at få boliglånet omlagt til realkreditlån, selvom restgælden på realkreditlånet var reduceret.

Af klagerens e-mail af 30. august 2009 fremgår følgende:

"

Ved konvertering var der en gevinst, som vi desværre ikke blev gjort opmærksom på. Var vi blevet det, ville vi igen have bedt om at få lagt boliglånet ind i obligationslånet – eller i det mindste de 180.000 som det drejede sig om.

..."

Den 17. september 2009 skrev banken, at ejendommen nu var vurderet til 4.100.000 kr. og at banken ville kunne formidle et tillægslån på 130.000 kr. Boliglånet skulle nedskrives med provenuet. Klageren

benyttede sig ikke af tilbuddet.

Den 29. december 2009 sendte klageren en e-mail til bankens kundechef. I e-mailen klagede klageren over forløbet før og efter lånekonverteringen, herunder samarbejdet med L og den manglende orientering om den konverteringsgevinst, der ville have gjort det muligt for klageren og H at nedbringe deres bankgæld.

I forlængelse af et møde med klagerne sendte banken den 5. februar 2010 en e-mail til klageren og H, hvor banken afviser, at muligheden for nedbringelse af anden gæld ikke blev drøftet i forbindelse med omlægningen, da nettoprovenuet fremgik tydeligt af beregningen af 15. juni 2009 (udskrevet den 23. juni 2009).

Den 20. februar 2010 skrev klageren til banken at han og H ikke havde modtaget den nævnte beregning af 15. juni 2009. Klageren og H valgte herefter at skifte bank og har indfriet boliglånet hos banken.

Parternes påstande.

Klageren har den 24. februar 2010 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Sydbank skal betale de merudgifter klageren og H kommer til at afholde indtil 2014, på grund af, at deres bankgæld er 224.000 kr. større end den kunne have været, hvis de havde optaget et realkreditlån med en højere hovedstol end tilfældet var.

Sydbank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at de i løbet af foråret 2009 drøftede mulighederne for at omlægge deres lån med banken og i den forbindelse lagde vægt på en lavere ydelse. Ønsket om forlængelse af afdragsfriheden var alene sekundært.

De spurgte flere gange banken, om der ville være en gevinst i forbindelse med konverteringen af deres realkreditlån, hvilket banken afviste.

De har aldrig modtaget den beregning der viser, at der var et nettoprovenu på næsten 220.000 kr. ved konverteringen. Det var først på det møde hvor det nye lån skulle optages, at de blev opmærksomme herpå, og da var det for sent at forøge hovedstolen på det nye lån. Det var også først på dette møde, at de blev præsenteret for lånedokumenterne.

L's notat om mødet den 23. juni 2009 støtter deres udlægning af sagen, idet notatet ikke nævner, at der er et nettoprovenu ved omlægningen.

Efter konverteringen afviste banken fortsat, at der var rum til at optage yderligere realkreditbelåning. Da det endelig lykkedes at få foretaget en vurdering af deres hus, havde kursstigningerne betydet, at nedbringelse af boliglånet kun kunne ske med det halve beløb.

Kursstigningerne og bankens betingelser betyder, at de har lidt et tab ved ikke at have benyttet låneomlægningen i sommeren 2009 til at reducere hovedstolen på deres boliglån.

Sydbank har anført, at der ikke blev talt om tillægsbelåning, da klageren i juni 2009 ville omlægge realkreditlånene.

Banken har oplyst, at der var et nettoprovenu ved omlægningen af lånene. Beregningen der viste provenuet blev udskrevet den 23. juni 2009. Beregningen vil ikke blive gemt i IT-systemet, hvis den ikke bliver udskrevet. Det fastholdes derfor, at beregningen blev udleveret til klageren på mødet samme dag.

Banken har ikke været afvisende over for tillægslån, men banken stillede det krav, at så skulle ydelsen på boliglånets restgæld forøges, ligesom provenuet på låneoptagelsen skulle bruges til nedskrivelse af boliglånet hos banken.

Klageren ønskede ikke at benytte sig af muligheden for tillægsbelåning.

Klageren har ikke lidt noget tab.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Tre medlemmer – Vibeke Rønne, Maria Hyldahl og Jørn Ravn – udtaler:

Det er ubestridt, at klageren i april 2009 kontaktede Sydbank vedrørende muligheden for at omlægge sine lån, idet klageren ønskede en lavere ydelse.

Under disse omstændigheder finder vi, at Sydbank i forbindelse med klagerens omlægning af sit realkreditlån i juni 2009 var forpligtet til at gøre klageren opmærksom på, at det eventuelt var muligt at optage et nyt realkreditlån med en hovedstol, der gav et større provenu, således at en del af klagerens bankgæld kunne indfries.

Det fremgår af § 7 i lov om realkreditlån og realkreditobligationer m.v., at den almindelige lånegrænse på 80 % af ejendommens værdi skal overholdes ved optagelse af nyt realkreditlån, medmindre der i forbindelse med en indfrielse af eksisterende realkreditlån optages et nyt realkreditlån med et kontantprovenu der alene dækker indfrielsesbeløb og omkostninger ved omlægningen. Det provenu, i form af forskellen i den nominelle restgæld på det nye og de gamle lån, som fremgik af låneberegningen af 23. juni 2009 har således ikke direkte betydning for, hvor stort et realkreditlån der

kunne optages på baggrund af ejendommens værdi på det pågældende tidspunkt

Vi finder det godtgjort, at klageren i juni 2009 kunne have optaget et større realkreditlån, idet Sydbank i september 2009 tilbød at formidle et tillægslån på 130.000 kr. På grundlag heraf finder vi, at Sydbank skal stille klageren som om han i juni 2009 havde optaget et realkreditlån med et provenu, der var 130.000 kr. højere end tilfældet var, og havde nedbragt boliglånet tilsvarende.

To medlemmer – Niels Bolt Jørgensen og Astrid Thomas – udtaler:

Som udgangspunkt kunne banken som betingelse for at rykke for et nyt realkreditlån stille krav om forøgelse af afdragene på det banklån, som ejerpantebrevet lå til sikkerhed for. Vi lægger i overensstemmelse med bankens brev af 25. juni 2009 til grund, at parterne på mødet den 23. juni 2009 aftalte at omlægge realkreditlånene til et lån med variabel rente i 5 år og afdragsfrihed i 5 år, og i forbindelse hermed at forhøje ydelsen på boliglånet med 1.000 kr., således at løbetiden svarede bedre til værdiforringelsen af bilen. Under henvisning hertil finder vi det ikke godtgjort, at banken har handlet ansvarspådragende.

Afgørelse træffes efter stemmeflertallet.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Såfremt klageren inden 8 uger anmoder herom, skal Sydbank inden 4 uger stille klageren som om han i juni 2009 havde optaget et realkreditlån med et provenu, der var 130.000 kr. højere end tilfældet var, og havde nedbragt boliglånet tilsvarende.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.

© Copyright Pengeinstitutankenævnet

Pengeinstitutankenævnet

379/2010 Spørgsmål om Arbejdernes Landsbank var berettiget til at hæve renten på låneafale overtaget fra Roskilde Bank.

Sagsnummer: 379/2010
 Dato: 1. juni 2011
 Ankenævn: Vibeke Rønne, Karin Duerlund, Søren Geckler, Troels Hauer Holmberg, Ole Jørgensen
 Klageemne: Rente, udlån
Udlån, rente
 Ledetekst: Spørgsmål om Arbejdernes Landsbank var berettiget til at hæve renten på låneafale overtaget fra Roskilde Bank.
 Indklagede: Arbejdernes Landsbank
 Øvrige oplysninger:
 Senere dom: -
 Medhold klager

Indledning.

Denne sag vedrører, om Arbejdernes Landsbank var berettiget til at hæve renten på klagerens lån, som oprindeligt var optaget i Roskilde Bank.

Sagens omstændigheder.

Klageren var i 2007 kunde i Roskilde Bank.

Ved kreditaftale af 13. maj 2007 forhøjede klageren en andelsboligkredit til 150.000 kr. i banken. Renten var variabel for tiden 6,5 %. Det fremgår af aftalen, at den videre afvikling eller indfrielse skulle aftales med banken den 2. januar 2017, men at kreditten kunne opsiges af banken med 3 måneders varsel. Kreditaftalen henviser til Roskilde Banks almindelige bestemmelser for lån og kreditter. Efter det oplyste, stillede klageren ikke sikkerhed for kreditten.

Af bankens almindelige betingelser for lån og kreditter fremgår følgende:

" .

Roskilde Bank kan nedsætte den variable rentesats på indlån og forhøje variable rentesatser på udlån med én måneds varsel, hvis

1. markedsmæssige forhold begrunder en ændring for én eller flere kontotyper,
2. de forhold, som individuelt blev lagt til grund ved fastsættelse af kundens rentevilkår, ændrer sig, eller
3. Roskilde Bank ændrer sin generelle rente og prisfastsættelse af forretningsmæssige grund, uden at det har sammenhæng med udviklingen i det almindelige renteniveau. Forretningsmæssige grunde kan bl.a. være at opnå en mere hensigtsmæssig anvendelse af Roskilde Banks ressourcer eller kapacitet eller at øge indtjeningen.

De almindelige bestemmelser for lån og kreditter kan ændres uden varsel, hvis ændringerne er til fordel for kunden. De almindelige bestemmelser for lån og kreditter kan ændres, og nye kan indføres med tre måneders varsel, hvis ændringen ikke er til fordel for kunden.

" .

I forlængelse af Roskilde Banks sammenbrud i 2008 overtog Arbejdernes Landsbank en række kunder fra banken, herunder klagerens engagement.

Den 6. marts 2009 sendte Arbejdernes Landsbank et brev til bl.a. klageren om overførsel af engagementet. Af brevet fremgår:

" .

Rente og vilkår på de nye konti vil indtil videre være de samme som i Roskilde Bank .."

Med brevet fulgte Arbejdernes Landsbanks almindelige forretningsbetingelser for private kunder, hvoraf det fremgår, at udlånsrentesatser kan hæves med 1 måneds varsel.

Ved brev af 27. april 2010 meddelte banken, at renten på klagerens lån blev forhøjet til 14,75 %.

Den 27. maj 2010 modtog klageren et brev fra banken, hvoraf følgende fremgår:

"I forbindelse med brev fremsendt til dig d. 27. april 2010 og din henvendelse til banken den 3. maj 2010 skal det hermed præciseres, at banken vedholder at renten på ovenstående konto ændres til 14,75 %. Renten vil blive ændret pr. 27. juni 2010 ."

Ved brev af 3. juni 2010 protesterede klageren mod renteforhøjelsen.

Ved brev af 8. juni 2010 oplyste banken, at renteændringen desværre ikke var foretaget korrekt, men at klageren ville modtage en varsel, som ville medføre en ændring af vilkårene for kreditten med 3 måneders varsel.

Ved brev af 14. juni 2010 blev klageren underrettet om, at hans engagement ville blive indplaceret som en blancokredit med en rentesats på 15,750 %. Denne ændring ville træde i kraft 3 måneder senere.

Klageren fastholdt sin protest mod renteforhøjelsen.

Banken har under sagen oplyst, at renten på kreditten fra februar 2010 til den 14. september 2010, hvor den varslede renteforhøjelse trådte i kraft, var 5,75 % p.a.

Parternes påstande.

Klageren har den 28. juni 2010 indbragt sagen for Ankenævnet med påstand om, at Arbejdernes Landsbank skal anerkende, at renteændringerne på hans kredit skal følge den aftale, som han havde med Roskilde Bank og at renteændringerne skal følge bankens almindelige renteændringer.

Arbejdernes Landsbank har nedlagt påstand om frifindelse.

Parternes argumenter.

Klageren har anført, at hans aftale med Roskilde Bank er blevet lavet om til en aftale med Arbejdernes Landsbank med en forhøjelse af renten med 200 % til følge.

Renteændringerne skal følge bankens renteændringer generelt.

Renteændringerne kan ikke begrundes i, at der er sket ændringer i hans kontoform. Aftalen kan ikke ændres uden hans accept.

Aftalen kan genforhandles i 2017 som det fremgår af aftalen.

Arbejdernes Landsbank har anført, at de almindelige betingelser for lån og kreditter kan ændres med tre måneders varsel, hvis ændringen ikke er til fordel for kunden.

Banken kan således ændre vilkårene for aftalen herunder rentesatsen for kreditten. Det er fuldt i overensstemmelse med den aftale, der er indgået.

Ankenævnets bemærkninger og konklusion.

Det fremgår af kreditaftalen med Roskilde Bank, at der var tale om en "Andelsboligkredit". Der var ikke i låneaf talt krav om sikkerhedsstillelse for gælden.

Det følger af kreditaftalen, at rente og provision er variabel og fastsættes til enhver tid af Roskilde Bank.

Denne bestemmelse indebar imidlertid ikke en ret for Roskilde Bank til at ændre den lånetype, som klageren havde modtaget, og /eller anse det som en blancokredit.

Da Arbejdernes Landsbank overtog klagerens engagement med Roskilde Bank indtrådte Arbejdernes Landsbank i de rettigheder og forpligtelser, der følger af klagerens kreditaftale. Det følger heraf, at Arbejdernes Landsbank var uberettiget til at ændre karakteren af klagerens lån til en blancokredit med deraf følgende væsentlig rentestigning.

Som følge heraf træffes følgende

a f g ø r e l s e :

Arbejdernes Landsbank skal annullere den den 14. juni 2010 varslede forhøjelse af renten på klagerens lån.

Klagegebyret tilbagebetales klageren.